

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ
ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ALGILARININ SPORDA
SOSYAL BÜTÜNLEŞMEYE ETKİSİ**

**2023
YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

Elif ASLAN

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. İsa DOĞAN**

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK
ALGILARININ SPORDA SOSYAL BÜTÜNLEŞMEYE ETKİSİ**

Elif ASLAN

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. İsa DOĞAN**

**T.C.
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

**KARABÜK
Temmuz 2023**

Elif ASLAN tarafından hazırlanan “BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ALGILARININ SPORDA SOSYAL BÜTÜNLEŞMEYE ETKİSİ ” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. İsa DOĞAN

.....

Tez Danışmanı, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 19/07/2023

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Doç. Dr. Serdar CEYHUN(BARÜ)

.....

Üye : Doç. Dr. İsa DOĞAN(KBÜ)

.....

Üye : Doç. Dr.Şakir BEZCİ(KBÜ)

.....

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Müslüm KUZU

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

“Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu; ayrıca bu kuralların ve ilkelerin gerektirdiği şekilde, bu çalışmadan kaynaklanmayan bütün atıfları yaptığımı beyan ederim.”

Elif ASLAN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ALGILARININ SPORDA SOSYAL BÜTÜNLEŞMEYE ETKİSİ

Elif ASLAN

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez Danışmanı:

Doç. Dr. İsa DOĞAN

Temmuz 2023, 109 sayfa

Bu araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının çok kültürlülük algılarının sporda sosyal bütünleşmeye etkisinin belirlenmesidir. Araştırmanın çalışma grubu kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Bartın ve Karabük Üniversiteleri'nde öğrenim öğren spor bilimleri öğrencileri oluşturmaktadır. Eğitimin bir parçasını oluşturan beden eğitimi, fiziki yolla yapılan bedensel aktiviteler bütünüdür. Hareket ve eylemler yoluyla gelişime öncelik sağlar (İmamoğlu, 1991). Beden eğitimi, kişinin temelde var olan karakterini, fiziksel özelliklerini ve yeteneklerini keşfetmesini sağlar (Özbek, 1999). Beden eğitimi ve spor öğretmenleri bu yeteneklerin ortaya çıkarılmasında büyük rol oynamaktadır. Kişiyeye yön gösteren beden eğitimi öğretmenleri fiziksel uygunluk öğelerine ve sinir kas sistemine göre programlama yapar. Beden eğitimi, eğitimin bir parçası olduğu gibi, eğitimin amaçladığı hedeflere ulaşmak içinde kontrollü ve sistematik yönüyle hareket eder (Özyiğit, 1991). Farklı dinler,

birbirinden farklı kùltürlerinde içinde bulunduğu gruplarda çokkùltürlülük algısı önem arz eder. Beden eğitimi öğretmenleri bu konuda sınıfın fiziki düzeni olduğu gibi ahlaki ve duyuşsal düzeni de sağlaması gerekir.

Anahtar kelimeler : Beden eğitimi, Çok kùltürlülük, Sosyal bütünleşme

Bilim Kodu : 130102

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

THE EFFECT OF MULTICULTURALISM PERCEPTIONS OF PHYSICAL EDUCATION TEACHER CANDIDATES ON SOCIAL INTEGRATION IN SPORTS

Elif ASLAN

Karabük University

Institute of Graduate Programs

Department of Physical Education and Sports

Thesis Advisor:

Assoc. Prof. Dr. İsa DOĞAN

July 2023, 109 pages

The aim of this research is to determine the effect of multiculturalism perceptions of physical education and sports teacher candidates on social integration in sports. The study group of the research was determined by convenience sampling method. The study group consists of sports science students studying at Bartın and Karabük Universities in the 2022-2023 academic year. Physical education, which is a part of education, is the whole of physical activities done physically. It prioritizes development through movement and actions (İmamoğlu, 1991). Physical education enables the person to discover his basic character, physical characteristics and abilities (Özbek, 1999). Physical education and sports teachers play a major role in revealing these abilities. Physical education teachers who guide the person make programming according to the physical fitness elements and the nervous muscle

system. Physical education, as it is a part of education, acts in a controlled and systematic way in order to achieve the aims of education (Özyiğit, 1991). The perception of multiculturalism is important in the groups in which they belong to different religions and different cultures. Physical education teachers need to provide moral and emotional order as well as the physical order of the classroom.

Keywords : Physical education, Multiculturalism, Social integration

Science Code : 130102

TEŞEKKÜR

Yapmış olduğum bu çalışmanın her aşamasında büyük bir sabır gösteren, öneri ve yönlendirmeleriyle tezin şekillenmesinde yardımlarını esirgemeyen değerli danışman hocam Doç. Dr. İsa DOĞAN'a teşekkür ederim.

Varlığıyla güçlendiren maddi ve manevi yanımda olan anneme ve babama, bugüne kadar her konuda arkamda olup beni destekleyen ablama, eniştirme ve kardeşime, bana güç veren biricik yeğenim Göktuğ OVAZ'a ve her daim destek vererek ilerlememi sağlayan müdürüm Volkan UĞUR'a teşekkür ederim.

Beni her zaman yapabileceğine inanıyorum diyerek motive eden, çok değer verdiğim sevgili Enes GÖKTAŐ'a teşekkür ederim.

Elif ASLAN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KABUL.....	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGELER DİZİNİ	xii
KISALTMALAR	xiv
BÖLÜM 1	1
1.1. ARAŞTIRMANIN KONUSU.....	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	1
1.1.1. Araştırmanın Amacı	1
1.1.2. Araştırmanın Önemi	1
1.3. ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ.....	2
BÖLÜM 2	4
2.1. KÜLTÜR.....	4
2.1.1. Kültürün tanımı.....	4
2.1.2. Dil ve Din	6
2.1.3. Sosyal Sınıf Ve Etnik Köken.....	12
2.2. ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK.....	16
2.2.1. Çok Kültürlülük Tanımı ve Tarihi.....	16
2.2.2. Çok Kültürlülüğün Amaç ve İlkeleri.....	18
2.2.3. Türkiye’ de Çok Kültürlülük.....	19
BÖLÜM 3	22
SOSYAL BÜTÜNLEŞME	22
3.1. SOSYAL BÜTÜNLEŞME TÜRLERİ.....	26
3.1.1. Normatif, Fonksiyonel Ve Manevi Bütünleşme.....	26
3.1.2. Kitle İletişim Araçlarından Doğan Bütünleşme	31

3.1.3. Kùltür Bütùnleřmesi	31
3.2. BÜTÜNLEŞMENİN GERÇEKLEŞMESİ İÇİN TEMEL ŞARTLAR.....	32
3.3. BÜTÜNLEŞMENİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER	33
3.3.1. Grup Bütùnleřmesi	34
3.3.2. Toplumun Bütùnleřmesi.....	35
3.3.3. Kùltür Ve Sosyal Bütùnleřme	36
BÖLÜM 4	37
SOSYAL KAVRAMLAR	37
BÖLÜM 5	51
YÖNTEM.....	51
5.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	51
5.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	51
5.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	53
5.3.1. Kişisel Bilgi Formu	53
5.3.2. Çok Kùltürlü Yeterlik Algıları Ölçeği (ÇYAÖ)	53
5.3.3. Sporda Sosyal Bütùnleřme Ölçeği (SSBÖ)	54
5.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	54
BÖLÜM 6	56
BULGULAR VE YORUM.....	56
BÖLÜM 7	84
TARTIŞMA VE SONUÇ	84
BÖLÜM 8	93
ÖNERİLER.....	93
KAYNAKLAR	94
EK AÇIKLAMALAR A.	101
ETİK KURULU İZİNİ.....	101
EK AÇIKLAMALAR B.	103
ÖLÇEK KULLANMA İZİNLERİ.....	103

EK AÇIKLAMALAR C.	106
ÖLÇEKLER.....	106
ÖZGEÇMİŞ	109

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Tablo 5.1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	52
Tablo 5.2. Öğrencilerin Çok Kültürlü Yeterlik Algıları Ölçeğinden Aldıkları Puanların Normallğine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Testi ve Cronbach Alpha Değerleri Sonuçları	54
Tablo 5.3. Öğrencilerin Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeğinden Aldıkları Puanların Normallğine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Testi ve Cronbach Alpha Değerleri Sonuçları	55
Tablo 6.1. Öğrencilerin Sporda Sosyal Bütünleşmeleri ile Çok Kültürlü Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	56
Tablo 6.2. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre ÇYAÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Samples T-Testi Sonuçları	57
Tablo 6.3. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre SSBÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Samples T-Testi Sonuçları	58
Tablo 6.4. Öğrencilerin Üniversitelere Göre ÇYAÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Samples T-Testi Sonuçları	59
Tablo 6.5. Öğrencilerin Üniversitelerine Göre SSBÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Samples T-Testi Sonuçları	59
Tablo 6.6. Öğrencilerin Bölümlerine Göre ÇYAÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	61
Tablo 6.7. Öğrencilerin Bölümlerine Göre SSBÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	62
Tablo 6.8. Öğrencilerin Sınıflarına Göre ÇYAÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	65
Tablo 6.9. Öğrencilerin Sınıflarına Göre SSBÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	67
Tablo 6.10. Öğrencilerin Büyüdüğü Yere Göre ÇYAÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	69
Tablo 6.11. Öğrencilerin Büyüdüğü Yere Göre SSBÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	70
Tablo 6.12. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyi Göre ÇYAÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	72
Tablo 6.13. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine Göre SSBÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	74

Tablo 6.14. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyi Göre ÇYAÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	76
Tablo 6.15. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine Göre SSBÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	77
Tablo 6.16. Öğrencilerin Üniversite Kaldığı Yere Göre ÇYAÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	79
Tablo 6.17. Öğrencilerin Üniversitede Kaldığı Yere Göre SSBÖ Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	80

KISALTMALAR

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

DPT : Devlet Planlama Teşkilatı

SPSS : Statistical Package for Social Sciences

VB : Ve benzeri

VD : Ve diğerleri

BÖLÜM 1

1.1.ARAŞTIRMANIN KONUSU

Beden eğitimi öğretmen adaylarının çok kültürlülük algılarının sporda sosyal bütünleşmeye etkisi.

1.2.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

1.1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, şimdiye kadar yapılan çalışmalardan elde edilen bulguların ışığında beden eğitimi öğretmen adaylarının çok kültürlülük algılarının sporda sosyal bütünleşmeye etkisinin çeşitli değişkenler (cinsiyet, yaş, okudukları bölüm, sınıf düzeyleri, aile ekonomik durumları) açısından farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır.

1.1.2. Araştırmanın Önemi

Çalışma, farklı üniversitelerden araştırmaya dahil olan bir çok öğretmen adayının dahil olduğu örneklem sayısı ve evreni bakımından diğer üniversitelerden ayrılmaktadır. Beden eğitimi öğretmen adaylarının çok kültürlülük algıları bireysel farklılıklar, çevresel faktörler, yaşanan çevre vb. durumlar sebebiyle çeşitlilik göstermektedir.

Bu konuda yapılan çalışmaların yetersizliği de göz önünde bulundurulduğunda, yapılan bu çalışmanın bundan sonra yapılacak olan araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3.ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ

1. Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının medya okuryazarlık algı düzeyleri ile çevrimiçi bilgi arama stratejileri arasında ilişki var mıdır?
2. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
3. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre sporda sosyal bütünleşmeleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
4. Öğrencilerin üniversitelerine göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
5. Öğrencilerin üniversitelerine göre sporda sosyal bütünleşmeleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
6. Öğrencilerin bölümlerine göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
7. Öğrencilerin bölümlerine göre sporda sosyal bütünleşmeleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
8. Öğrencilerin büyüdüğü yere göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
9. Öğrencilerin bölümlerine göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
10. Öğrencilerin sınıflarına göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
11. Öğrencilerin büyüdüğü yere göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
12. Öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
13. Öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
14. Öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
15. Öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

16. Öğrencilerin üniversitede kaldığı yere göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
17. Öğrencilerin üniversitede kaldığı yere göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

BÖLÜM 2

2.1. KÜLTÜR

2.1.1. Kültürün tanımı

Kültür sözcüğüne ilk olarak 1793 yılında Alman sözlüğünde yer verilmiştir (Moles, 1983: 135). Araştırmalar da kültürün; sosyal, etnik ve dini toplulukların gelenekleri olduğu, dini inanç ve değerleri de içinde barındırdığı söylenmiştir. Kültür, çok boyutlu bir gözle incelenmelidir. Bununla birlikte kültür, içeriğinde toplumun etnografik ya da demografik değişimlerini ve kurumsal değişimlerde resmi ya da gayri resmi bütün işlemleri içinde barındıran geniş kapsamlı bir olgudur. Kültür, toplumun beklentisi üzerine düzenlenmiş eylemler bütünüdür. Diğer bir deyişle kültür, bireyin sahip olduğu dil, din, ırk, gelenek, görenek, kişinin ait olduğu toplumdaki hakları, hukuk kuralları ve yeteneklerini kapsayan bir olgudur (Demir, 2012).

Kültür, ‘inanç, bilgi, his ve heyecanlar bütünü’ ifadesini taşımaktadır (Kaya, 2002:192). Kültür, bireyin yaşayış biçimini, var oluş nedenini içselleştiren eylem kalıplarını net bir şekilde açıklamaktadır. Kültür, kişinin bütününden oluşur ve toplum kültürünün temelini oluşturmaktadır. Bununla birlikte kültür, bireylerin maddi ya da manevi tüm öğelerini, orijinal, yaratıcı davranışlara dönüştürmektedir. Kişilerin doğal ortamlarıyla bağlantılı olan kültür, grupla hareket eden, birden fazla fikre başvuran, eleştiri ve beğeni yeteneklerinin eğitim ortamıyla gelişen unsur olarak ifade edilmiştir. Bir toplumun ait olduğu davranışların, tutum ve değerlerin, bütün eylem ve kalıpların oluşturduğu kültür, topluma ait olan, norm, değer, din, inanç, iletişim, beceri, sağlık koşulları, üretim, eğitim ürünlerini içeren bir yapıdadır. Kültür, toplum özelliklerinin kuşaktan kuşağa aktarılması ve adaletin yapısını oluşturmaktadır (Ayaz, 2016). Kültürü tanımlamak isteyen bilim insanlarının amaçladığı toplumdaki bireylerin ortak yönlerinin olduğu ve bu yönlerin kişiler arası

etkileşimi olumlu etkilemesidir. “Yeni dünya, zengin, yoksul veya diğer tanımlanmış gruplar arasında değil, farklı kültürel özelliklere sahip halklar arasında ortaya çıkacaktır” (Aysevener, 2012). Fakat toplum, birbirinden farklı kültüre sahip bireyleri; yaşayış biçimleri, ortak geçmişleri, ekonomik özgürlükleri ve sosyal konumlarına sahip olmalarıyla sürdürmektedir. (Cırık, 2008).

Kültür oluşumu Cırık (2008)’a göre, toplum üyelerinin ortak paylaşımları, ortak değer yargıları, ortak hüznler ve acılar, yaşadıkları coğrafyanın koşulları, ekonomik özellikler, sosyoekonomik özgürlükler önemli rol oynamaktadır. Kültür aktarımını en basite indirgemek için, eğitim sistemlerini dahil etmeyi planlar. Bu nedenle eğitim planlaması bireyin ait olduğu kültür aktarımıyla toplumların devamlı gelişmesini sağlayarak, toplumda uyumu yakalamayı hedefler. Bununla birlikte ait oldukları kültür, kişilerin yaşadıkları toplumda bulunan, çeşitli kültürleri benimseyip kendi kültürlerinde çeşitli yenilikler ve gelişmeler katabileceklerdir. Farklı bölgelerin, etnik toplulukların, dini toplulukların, gözle görülebilen kültür niteliğe ait olduğu söylenmiştir. Bir kültürün tanınması için; tarihi gelişimi, dil becerileri, örf, adet ve gelenekleri ortak değerleri yoluyla toplum içinde yer edinmesi gerekir. Toplum da bir kültürün zenginliği için, o kültürün tüm boyutlarıyla topluma entegre olması gerekir. Kültür, toplumda birden fazla kimliği barındırır (Aysevener, 2012).

Birey sahip olduğu toplumun rollerine bürünecek olursa bu durum onun kendini çok rahat ifade etmesini ve anlaşılabilir olmasını sağlar. Birey kendini rahat bir şekilde ifade ettiğinde ve kimliğini iyi bir şekilde yansıttığı toplumdaki özgüven seviyesi yükselir. Biz duygusuna sahip olduğumuz toplum kültürel bakımdan gelişim gösterir, ilerleme kat eder. Bireyler arası irtibat da çağdaş toplumun ait olduğu temel nitelikler, ırkıyat ve fiziki koşulları değişkenlik gösterebilir. Farklılıklar, kültürde çeşitliliklerdir. Kültürel farkların olması kişinin çocuk yaşlarda eğitilmesi, süreç içerisinde toplumda fayda sağlayacaktır (Cırık, 2008). Kültürel farklılıklarla ilgili çocuk yaşlarda eğitilmeyen kişiler, toplumda herhangi bir farklılık sezdiğinde ya dışlar ya da dışlanır bu durum olumsuz etkilerin doğmasına sebep olmaktadır. Ayrıca, toplumda ayrışma, bireyler arası iletişim kopukluğu, toplumsal mesafelere de sebep olmaktadır. Eğitimin, kültürel bağların neticesinde gerçekleştiği düşünülürse, eğitimciler çeşitli kültürleri kendi süzgecinden geçirip bir değerlendirmeye sokar

sonrasında bireylere aktarımda bulunur. Bu aktarım kültürel gelişimi pozitif yönde etkiler (Gay, 1994).

2.1.2. Dil ve Din

Kültürün toplumdan topluma aktarılmasının en önemli faktörü dildir. Nesilden nesile aktarılmasında yardımcı olarak birçok değeri içselleştirir. Bir milletin asli kimliğini dil belirler (Bekar, 2016). Bilinç- eylem, tekli-çoklu gruplar, kültür-dil bir bütün şekilde ilerler ve gruplar arasında gelişim gösterir. Gelişim gösteren milletler ana dillerini en iyi şekilde koruyanlardır (Kodish, 2003). Dilin tanımını “Biz, dünyayı ana dilimizin penceresinden görür, ana dilimizin kavramlarıyla evreni biçimlendiririz.” Şeklinde yapmıştır (Aksan, 2007). Kişi gelişimini, kendi öğrenme metotlarını ait olduğu toplumun kültürüyle bilinçli öğrenir. Dil, kişinin dili kullanmada üstünlüğü ve zihinsel işleviyle, sosyal alanda iletişim yoluyla daha da ileri seviyede olacağını belirtmiştir (Cırık, 2008). Dil iki olguya sahiptir; simge ve dilsel olgu. Farklı kültürler bireyin deneyimlerini arttırır bundan dolayı zihinsel gelişimleri hız kazanır. Toplumda kabul görmüş deneyimler, bireyler de kültür ilerlemesine fazlaca önem kazandırmaktadır. (Arievitch ve Stetsenko, 2000). Bilgi oluşumu sürecini Vygotsky, bireysel anlamlandırmayla bilgi oluşumu olmadığını, kişilerarası bağlantı ve etkileşim ile bilgi aktarımı oluşturulduğunu ifade etmiştir (Jonassen, ve ark, 2003; Jonassen ve ark, 1999).

Dilin korunmasının asıl amacıyla alakalı örnekler verecek olursak, ekonomik nedenlerle ülkesini terk eden ve Almanya da yaşamaya başlayan Türkler diyebiliriz (Bekar, 2016). Almanya, nüfusunda üç kuşağı barındırmaktadır. 1960’lı yıllarda Almanya Türkiye’den işçi talep etmiştir ve bu talep doğrultusunda birinci kuşağı elde etmiştir. İkinci kuşak, ilk giden kuşağın çocuklarını ve üçüncü kuşak ise birinci kuşağın torunlarını kapsamaktadır. Birinci giden kuşak, ilk kez farklı bir çevre, ilk kez yeni bir dille karşı karşıya kalmanın verdiği o etkiyle dillerini, adet ve geleneklerini muhafaza etmiştir. Bunun temel sebebi, yeni çevreye uyum, evden işe, işten eve, sosyal çevreyle az etkileşim içinde olmalarından kaynaklanmıştır. Günümüz de birinci kuşak hala gurbetçi olarak anılmaktadır. Almanya da bulunmalarının sebebini, aile fertlerinin Almanya da yaşıyor olmasına ve torunlarının

da orada yaşıyor olmasına bağlamaktadır. Bununla birlikte memleketlerinin Türkiye olduğunu ve özelemlerini buldukları her fırsatta dile getirmektedirler. İkinci kuşak; dil ve kültür çatışmasını en yoğun yaşayan kuşaktır. Bunun başlıca nedeni, ikinci kuşağın yabancı bir çevrede, yeni bir toplum içinde dünyaya gelmelerinden kaynaklanmaktadır. İlk gördükleri okul, arkadaşları ve sosyal çevre onlara yabancı gelmemektedir. Fakat aile Türk olduğu için, sosyal çevrede yabancı dil kullanırken aile içinde Türkçe kullanılması dil çatışmasına sebep olur. İkinci kuşak bundan dolayı en belirgin çatışmayı yaşamaktadır. Kendi benliklerinin iki farklı yönüyle yaşayan ikinci kuşak, kültürel farklılıklara da zaman zaman ortak olmuştur. Kültürel farklılıklara uyum sağlamalarıyla kendilerini gurbetçi değil de daha çok Avrupalı Türkler olarak tanımlamışlardır. Almanya'daki var oluşlarının kalıcı olacağını böylelikle dile getirmişlerdir. Türklerin birçoğu kendini Almanya'ya ait olduğunu düşünse de azınlık bir grup günümüzde hala gurbetçi olduğunu düşünmektedir. Üçüncü kuşak, birinci ve ikinci kuşağın yaşamış olduğu uyum sıkıntılarını ve sosyal çevrede yaşanan bazı tatsız problemleri yaşamamıştır. Dil ve kültür çatışmalarını ikinci kuşak daha kolay kabullenmiş ve bu tarz çatışmaları olgunlukla karşılamıştır. Fakat çatışmaların üçüncü kuşakta en az seviyede yaşandığı görülmüştür. Bunun sebeplerin başında, aile tarafından gösterilen fazlaca müsamaha olmuştur. Üçüncü kuşakta yaşanan kültür ve dil asimilasyonu birlikte, Türkçe konuşmak neredeyse evde bile en az seviyede kalmıştır. Türk kültürü ve Türkçe bir kenara itilmiştir. Üçüncü kuşak, birinci kuşağın kullandığı dili kullanmadığı görülmüştür. Asimilasyonla birlikte Türkiye'ye seyahatleri en az seviyede olmuştur hatta ve hatta bazı Türk aileleri Türkiye'ye hiç gelmediklerini dile getirmiştir. Kültür ve dil ile başlayan bu asimilasyonla birlikte kişinin kimliğinin de asimile edilmesi öngörülmektedir. Kimliği asimile olan bir toplumun geri dönüşü ne yazık ki çok zordur (Özkan, 2007; Bekar, 2016).

Din, sosyal çevre, sosyokültürel ve sosyoekonomik yapıya kadar her tür olguda neredeyse önemli bir oynamaktadır (Sancak, 2015). Din, kültür tanımına ait bir yapıdır ayrı düşünülemez. Çünkü kültür dini ibadetleri, inançları içinde barındırmaktadır. Ayrıca kültür tanımını semboller yardımıyla yapmıştır. Din, antropolojik açıdan incelendiğinde, kültürün alt boyutlarından biri olduğu ifade edilir. Kültürün içinde var olan tarihi olayları, yaşama dair düşünce ve fikirleri farklı

bireylerle paylaşma yolu olan dil, devamlıdır ve gelişim içindedir. Din, inanışlar ve dini ibadetlerle form oluşturarak, toplumda var olan diğer unsurlar ile bir bütün olarak varlığını sürdürebilir. Durkheim, “ortak temsiller” terimini sembol yerine kullanmaktadır. Durkheim, toplumda var olan ilişkilerin sembollere bağlı olduğunu hatta diğer bir deyişle temsiller aracılığıyla olduğunu savunmaktadır. Din, sembol ve simgelere anlam katan temel kaynak olarak tanımlanmıştır (Akt. Berger, 1999). Din birden fazla unsuru ortaya çıkardığı söylenmektedir bunlar, hayal gücü, fikir alışverişi, inanç, ibadet, davranış, duygu gibi birden fazla form olarak tanımlanmaktadır (Günay, 1999). Hayata geçirilen bu sembol ve formlarda hedeflenen amaç topluma olumlu olarak yön vermektir. Pozitif yönetimi sağlayan toplumlar, kişiye ait olan inanç ve değerleri birbirine göre determine etmeden, tek başına ve orijinal bir değer olarak kabul ederek, toplumda çokkültürlülüğün, toplumsal saygı ve anlayışın temele oturmasını sağlar. Sağlıklı toplum, kültürel zenginliğin ve kültürel farklılıkların fazla olmasının kültüre olumlu yansıyan unsurlar olduğunu bilir. Bununla birlikte, kültürel farklılıklar ve zenginlikler için gerekli devlet politikaların benimsenmesine dayanak olur. Her bireyin farklı fikirleri ve düşünceleri vardır, bireyler bu düşünce ve fikirleri öğrenmek ister ya da paylaşmak ister. Diğer insanlarla yapılan görüşmelerin saygılı olması, her bireye davranılmayı hak ettiği gibi davranılması önemli sosyal ihtiyaçlardır. Toplum, eşitlik ilkesi çerçevesinde toplumda var olan yaşam biçimleriyle ortaklaşa bir hayat sürmeyi gerektirir. Gelişmekte olan toplumlar, farklı kültüre sahip olan tüm toplum ve topluluklara hatta gruplara saygılı olmak durumdadır. Toplumlar arasında kültürel kıyaslamadan kaçınılmalı, her bir kültürün kendine ait özelliği olduğu kabul edilmelidir. Her kültür kendi içinde özeldir. Toplumda çokkültürlülüğün ve duyarlılığın felsefi dayanağı, her kültürün tek başına değerli olmasıdır. Gelişmiş olan toplumlarda, diğer kültürlere saygı ve diğer kültürleri tanıma durumu çağdaş olmayan toplumlara bakarak daha fazladır. Toplumlar arası kültür ve değer kıyaslaması yapılmamalıdır. Toplum kültür ve değeri tek başına, başlı başına kabul görmelidir. Toplumda çokkültürlülük ve duyarlılığın temel dayanağı, toplumsal kültür farklılıklarına saygı ve hoşgörüdür (Emiroğlu, 2016).

Din, kültürü oluşturan temel yapı taşı olduğu gibi dünya genelinde din de farklı uygulamaların olması farklı kültür temellerinin de atılmasını sağlamıştır. Amerika

Birleşik Devletleri ilk kuruluşunda çokkültürlülüğü kendi bünyesinde içselleştirmiş olup anayasal hukuk kurallarında yer edinmesini sağlamıştır. Bir devlet olmanın temel ilkeleri, göçmen olan topluluğa bireysel özgürlük tanıma, fonksiyonel anlamda çokkültürlülüğü sağlama, göçebe topluluğun asimilasyonunu en aza indirmedir (Salins, 1997). Amerika asimilasyon için; asimile olan toplum, asimile olmayan toplum modelleri ve göçmenler arasında sözleşme planlamaktadır. Bu yapılan sözleşme; din, kimlik ve dil olarak ifade edilir, içeriğindeki ilkeler için ana dil olarak İngilizce kullanılır. Maddeler, liberal topluma uygundur. Liberal demokrat ve eşitlikçi prensiplerin temelinde Protestanlık mezhebinin etik kendine güvenen, çalışkan ve ahlaki olarak dürüst şeklinde tanımlanmaktadır. Anglo-Sakson Amerika'ya ilk yerleşen, kültürel temeli olan, Avrupa'nın kuzeyinde ki göçebelere. Bu topluluklar, ABD yazılı hukuk kurallarının alt yapısına aldıkları ve ait olan sosyokültürel yapıyla sistematik işleyişi sağlamışlardır. Ahenk içinde olmaları sayesinde zorlanmadan Anglo uyum teorisine dahil olmaktadır. Anglo uyum teorisi Amerika Birleşik Devletleri'nin yirminci yüzyılına kadar süregelmiştir (Şan ve Haşlak, 2012). 1908 yılında Israel Zangwill eritme potası adını taşıyan The Melting Pot isimli oyunu ortaya çıkararak gündeme yeni bir tartışma konusu getirmiştir. Oyun Ellis Adasından söz etmektedir. Oyun da Tanrının dünyadaki tüm renklerden vazgeçip tek bir renk olmasını istediğine vurgu yapılmıştır. Ayrıca Avrupa'ya ilk gelen göçmenlerden söz edilmiştir. Eritme potası anlamı bakımında tek kültürlülüğe özendirmekte olup göçmen kişilerin Amerikalı olma süzgecinden geçerek bir kültüre sahip olmaları amaçlanmıştır. Fakat bu amaç gerçekleşmemiştir, Amerikan potasını kullanmayan, kendi benliğindeki kültürünü kullanmaya devam eden insanların, tam tersine farklı dinsel boyutlarla ortaya çıktığı gözlenmiştir. Çokkültürlülük engellenememiştir (Gordon, 1964: Şan ve Haşlak, 2012).

İkinci bir planda ise uygulama alanı olarak Avrupa tarihi içinde "öteki" ile hayat tecrübeleri konusunda problemlerle karşı karşıya kalınmıştır. Avrupa'nın tarihini bakılırsa, farklı din, dil, ırk, kültürün paydaş ve birlikte yaşam sürdürme olgusunda, azami derecede deneyimi olduğu görülmektedir. Sahip olunmayan birlikte yaşam ve ortak sosyokültürel algı sebebiyle, birden fazla yabancı grup ve farklı toplumlar rahatsız olmuştur. Bu rahatsızlık zamanla ciddi problemler oluşturmuştur. Farklı kültür, farklı bir din, farklı inançlar, farklı sosyal çevre kısaca farklılıklara olan

güvensizlik Avrupa tarihini büyük dramlara konu etmiştir (WRR, 2007; Emiroğlu, 2016). Batı toplumlarında 2. Dünya Savaşı sonrasında dini, sosyal, ekonomik yapısında değişimlere yol açan yeni topluluklar yer edinmeye başlamıştır. Dilleri, dinleri, renkleri, sosyokültürel faaliyetleriyle farklılıklara sahip bu topluluklar arasında en muayyen olan Müslümanlar, Avrupa da yeni ötekiler olarak tanınmıştır. Nüfus olarak diğer topluluklardan daha fazla olan Müslümanlar milli/etnik yapıları sebebiyle en geniş alana yayılan azınlık topluluğu olarak görülmektedir (Aksoy, 2000). Avrupa'ya iş imkanları için giden Türklerin, işçilik sebebiyle vatandaşlık haklarından yararlanmak istemeleri, farklı kültürlerle dair bakış açılarını değiştirmiştir. Olumsuz yönde değişen bakış açıları, Türklerin devlet haklarını talep etmelerinden kaynaklanmıştır (Bastienier, 1994). Müslümanların zamanla gösterdiği gelişim, sosyokültürel topluma hızlı adapte olmaları, sosyoekonomik açıdan dikey hareketlik içinde olmaları ve sık sık yükselmeleri göze batmış ve bir sorun haline gelmiştir. 'European Values Study' verileriyle elde edilen sonuçlar neticesinde; Avrupa da yaşanan diğer dinler ve kültürlerle bakılarak Müslümanlara olan ön yargı daha çok olumsuzdur (Gerhards ve Hans, 2011). Bu nedenle Müslümanlık, Batı çerçevesinde farklı bir dünya görüşü olarak anılmaktadır. Bu algının oluşumu Müslümanlığa olan olumsuz fikirlerin oluşumunu gündemden güne çoğaltmıştır. Avrupa da zamanla yaşanan ve halkın ciddi problemlerine sebep olan ekonomik krizin sorumlusu olarak yine ülkede yaşayan göçmenler ya da Müslümanlar olarak görülmüştür (Danış ve İrtiş, 2008).

Göçebe hayat yaşayan toplumlara Avusturya, Hollanda, Almanya ve Fransa'da ırkçı eylemlerin sayısında artış görülmüştür. Bu eylemlerin yaşandığı Avrupa'da dönemin sağcı politika taraftarlarının kazandığı oy sayısında artış meydana gelmiştir. Aşırı sağcı siyaset yapan devlet büyüklerinin, Müslüman toplumun hedeflendiği ayrımcılığı desteklediği, muhalefetlerin ise oy kaybetme korkusuyla aynı düşünceye sahip olduğu gerçeği Helsinki Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (International Helsinki Federation for Human Rights) tarafından raporlanmıştır. Baumann ise Batılı politikacıların çoğunun kendi toplumlarında olan Müslüman sorunundan söz etmekte ve bu problemi dile getirmekte olduğunu ifade etmiştir. Batılı siyasetçilerin birçoğunu Müslüman sorununu küreselleştirme gayretinde olduğundan bahsetmiştir (Baumann, 2006; Emiroğlu 2016). Medyanın da etkisiyle özellikle Batı'da

Müslümanların kadını küçümseyen bir anlayışta olduğu, sert kuralları olduğu, özgürlükleri kısıtlayan, kadınlara herhangi bir özgürlük tanımayan, erkeğin üstü olduğunu savunan, yaptırımları şiddete dayanan bir görüntüye sahip olduğu benimselmeye çalışılmıştır. İslam dinine mensup olan kimselerin hoşgörüyeye sahip olmadığı, sert ilkeleri olduğu algısı medyanın da büyük etkisiyle geniş kitlelere aktarılmıştır (Köse, 2009; Emiroğlu, 2016).

İslam ve Müslümanlık üzerine yapılan Avrupa'da ki araştırmalar neticesinde, Britanya da benimsenen bir davranış olan liberal çokkültürcülüğün, Müslümanlar dahil olduğunda farklı bir algı yarattığı görülmüştür, insanların ikiyüzlü davranışlar sergilediği ifade edilmiştir. İngiltere'nin birden fazla bölgesinde pek çok gösterinin çıkarıldığı, ancak sergilenen sanatlara yönelik tepkisizliğin ve umursamazlığın yarattığı Rushdie olayından dolayı kamuoyu ve medya aracılığıyla tepkilerin tezat olacağı vurgusu dikkat çekmiştir. Her yıl yapılan araştırmalar neticesinde İngilizlerin Asyalılara karşı olduğu gibi Müslümanlara karşıda ayrımcılık, ırksal dışlama, etnik kökene bağlı aşağılama gibi davranışlarının oranlarına bakıldığında her geçen yıl arttığı görülmüştür. Bunu sebebi olarak Fransa'nın önde gelen politik yüzlerinden Le Pen, Müslümanların Fransa'nın inançlarından olan Katolik'e uyum sağlayamadıkları ve Fransız tüccarların işlerini aldıklarını ifade etmiştir (Michalak ve Saeed, 2004).

Çok kültürlülük denildiğinde akla gelen İsviçre, 1948 yılından bu yana federasyon olarak yönetilmektedir. Aşırı sağcı görüşlerde etkilenen İsviçre Avrupa'da akla gelen ilk ülkedir. Çokkültürlülük algısının tam anlamıyla içselleştirilmediği gerçeği bir camiye İsviçre de bulunan Kültür Ocağı'nın minare eklemek istemesi, karşıt bir düşünceye dönüştürülerek referanduma kadar gitmesi örnek teşkil etmiştir (Emiroğlu, 2016). Hollanda da yaşayan Türkleri asimile edemeyen toplum, Müslümanların dini yaşantılarını ve ibadetlerini farklı olaylar çerçevesinde kullanarak Müslümanlığı kendi dinlerine göre organize etmeye çalışmışlardır. Bu durumlara ve baskıcı hareketler örnek olarak; İslam okullarının ortada herhangi bir neden yokken aynı çatıda birleştirilmesi, imamlık eğitimi için gelen imamların sınır dışı edilmesi verilebilir (Yükleyen, 2006). Danimarka'daki karikatür kriziyle gündemde olan İslam ve Müslümanlık konuları üstünde çalışan Kuyucuoğlu, Danimarka'da "İslam'ın kamusal alanda daha görünür hale gelmesiyle birlikte,

Müslümanların dinî ve kültürel değerlerinin gündeme getirilmeye başlandığını ve bu değerlerin Danimarka değerleriyle uyuşmadığı savunularak Müslüman toplumun önce entegrasyon adı altında asimile edilmeye çalışıldığını” 11 Eylül olayları sonrasında ise “Müslüman nüfusun ülke güvenliği için bir tehdit ve tehlike olarak görüldüğünü” ifade etmektedir (Kuyucuoğlu, 2013; Emiroğlu, 2016).

2.1.3. Sosyal Sınıf Ve Etnik Köken

Kültür ayrımının diğer boyutu olan sosyal sınıf ayrımı, 18. Yüzyıl başlarında, kültürel değer çatışması yaşamayan Amerika’daki göçmenler tarafından ifade edilmiştir. Kültürel değer bakımından herhangi bir çatışma yaşanmamasının sebebi ise Anglo-Sakson kültürel temeline dayanmaları ve göçmenlerin Avrupa’nın kuzeyinden gelmeleridir. Amerika’nın kuruluşu itibariyle koloni halinde yaşayan İngilizler, kültürel değerlerini temelinde Anglo-Saksonu kullanarak kurumsallaştırmıştır (Şan ve Haşlak, 2012). Bundan dolayı, göçmenler ilk yerleştikleri bu yerlerin kültürüne ve değerlerine çok daha öncesinden aşinadılar. Köle olarak getirilen zenciler Anglo-Saksonlardan sonra Amerikan kültürüne tam anlamıyla katılmışlardır. Fakat köle olmaları itibariyle entegrasyon sürecinin hiçbir seviyesini yaşamamışlardır. Bu düşünceler Gordon (1964)’un çalışmasının tartışılmasına neden olmuştur. Bu çalışmasında kien dikkat çeken noktalardan biri de zencilerin herhangi bir haklarının olmaması hatta bir birey olarak görülmemeleridir. Tüm dünyayı frekansı altına alan hak arama ve özgürlük temaları 60’lı yıllarla özleştirilebilir. Bununla birlikte Gordon, birbirinden farklı kültür toplulukları ve birbiriyle benzer gelişim gösteren toplumlarının Amerika’da ki entegrasyon sonuçlarının, geçmişte yaşayan toplumlara rahatlıkla uyarlanabileceğini ifade etmiştir (Schnapper, 2005). 1960’lı yıllarda zencilerin haklarını arama mücadeleleri Gordon’un bu tezini çürüttüğü ifade edilebilir. Amerika kıtasında yaşanan ilk çatışmalar, Britanya, İsveç, Fransa, İspanya, Almanya, Norveç gibi devletlerin kültürel ve etnik kökenli göçleri nedeniyle olmuştur.

Bu bireyleri ülkenin başkentine ya da merkezine, İskandinav ülkesinde yaşayan bireyler, Almanya’nın doğu ya da kuzey bölümlerine kendi ülkelerinde yaşayacakları gibi bilinçlerini korumuş ve kültürlerini yaşamaya çalışmışlardır. Norveç ve İsveçli

göçmenler taşrada yaşamalarından dolayı kendi kültürlerini yaşamayı diğer ülkelere bakarak daha kolay sağlamışlardır. Taşra da yaşamının kolaylığından, kendi kültürlerini yaşayabildikleri gibi kendi dil ve dinlerini de kullanabiliyorlardı. Eritme potasını savunan Kennedy, toplumda yaşanan diğer renklerin insanların kendine has kültür ve değerleri yansıttığını ve topluma yeni bir soluk getirdiğini savunmuştur (Rose, 1964).

İnsansal başarılarla, bireyler için anlam taşıyan davranışlara ya kültürel değerlere, tarihsel oluşumlara ya da olaylara, bireyin geçmişte yaşadığı duygu ve düşüncelere ekleme yaparak tanımlanmaya çalışılan kişisel kimlikler bulunur. Bu çerçevede, kimliklerin açıklanması bireyleri bireylerin benzer yönlerini tartarak kişiler arası bağın zedelenmesine yol açabilir. Bundan dolayı evrensel değerlere aykırı olan ırkçılık olarak nitelendirilebilir (Aysevener, 2010). İrkçilikla ortaya çıkan, kendi menfaatleri doğrultusunda entegre sürecini hayata geçirmiştir ve bunun sebeplerini şu şekilde ifade etmiştir;

Entegre kavramı temelinde, göçmenlerin, etnik kökenlerin, siyasi olgular karşısında nasıl bir davranış içinde oldukları yatmaktadır. Göçmenlerin ülke refahını bozacağı, toplumsal değerleri kabullenemeyeceği, kültürel olguları içselleştiremeyeceği yönünde önyargılar vardır. Bu tür etnik azınlık ya da büyük nitelikte bir grubun var olmasını engellemeye yönelik farklı alanlara empoze etmek, davranış mekanizmasını azami seviyede tutmak, kendi bilinç ve değerlerini asimile etmek gibi birçok girişimde bulunmuşlardır. Hedeflenen, toplum içindeki azınlığın yani göçebelerin toplumun asli olgusuna zarar vermesini bu tür yollarla engellemektir (Şan ve Haşlak, 2012). İki çeşit etnik kimlik tanımı vardır. Etnik kimlik politikalarını ayıran iki tanede de unsur bulunmaktadır; bunlardan birincisi, farklı olanı tanımlamak ve grupların benimsemesini sağlamak ikincisi ise ortak kültürel değerlere hâkim olmak ve diğerlerini ortadan kaldıran politikalar (Emiroğlu, 2016).

Toplumda uygulanan bazı geleneksel kurallar işlev dışı kaldıkları için devlet politikasında değişikliğe gidilmesi ön görülmüştür. Topluma sonradan dahil edilen göçmenlere tam anlamıyla hakimiyet kurabilmek adına yaratılan çok kültürcü politikalar bir takım toplum sorununu beraberinde getirmiştir. Yoksul devletlerden,

sanayinin kuruluşuyla birlikte sanayileşerek zenginleşen devletlere doğru; İkinci Dünya Savaşı döneminde ise yaşam mücadelesiyle ve ayrıca ülkeye gelen misafir göçmenlerle birlikte yoğun bir ilgi yaşanmıştır. Ülke içinde yaşanan kitlesel ve demografik hareketlilik, toplum içinde zaman zaman sosyal sorunların artışına sebep olmuştur. Çok kültürcü tartışmaların bir diğer nedeni ise “kültür-kimlik eksenindeki tartışmalar” olmuştur (Emiroğlu, 2016).

Bekâr (2016) yaptığı araştırmalar neticesinde sistematik asimilasyon örnekleri olarak anadil ve kimlik arasındaki bu bağın Almanya’da yaşamlarını sürdürmek isteyen Türkler ve kendilerini Avrupalı Türkler olarak nitelendiren Türk vatandaşların benlik olgularını muhafaza edebilmelerinin en doğru yolunun dilleri yani Türkçe olduğu kanısına varmıştır. Türkleri bünyesine entegre etmek isteyen Almanya, bu durumun farkında olduğu için öncelikle Türkçeye yönelik çalışmalar yapmıştır. Almanlar birinci ve ikinci kuşağı tanımlarken “kayıp” ifadesini kullanmıştır. Bundan dolayı üçüncü kuşak olan Türklere asimile çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Diğer bir örnek ise Başkan Theodore Roosevelt tarafından toplumsal göç etme, yerleşme faaliyetinde bulunanların Birleşik Devletlere tamamen bağlılık göstermesi gerektiği ve göç ettikleri ülkeleri ile bağlantılarının Birleşik Devletlerdeki hayat şartlarına uygunluğu ve etki etmemesi yönünde ifadelerde bulunmuştur. Amerikan gücünde birden fazla kültüre ait göçmenlerin ve göçebe gruplarının olmasının, Amerikan gücünün bir hayli itici duruma gelmesine neden olduğu vurgusunu yapmıştır (Glazer, 2004).

Birbirinden farklı dinsel, ulusal ve etnik grupların ait oldukları kültürel topluluklardan bölge genelinde yerleşik durumdaki halka ve göçebe kesime, eşcinsellerden doğa severlere, feministten engellilere kadar çok fazla farklılığı olan grupların beklentilerini, taleplerini dile getirmelerini kimlik siyaseti sağlamaktadır. Bundan dolayı kimlik siyaseti; yapı, düşünce karakter, davranış, karakter gibi birçok farklı olgunun bulunduğu birbirinden bağımsız grupları, siyasal ve çoklu fikirleri kapsamaktadır (Tok, 2005). Birleşik Devletler ’de Dünya genelinde süper gücü bulunan tüm devletlerden çok daha fazla ekinsel niteliğe sahip yurttaş bulunmaktadır. Amerika’nın geçmişte ülke bütünlüğü anlayışıyla yola çıktığında toplum da yaşayan fertlerin tamamen entegre olması beklenmekteydi. Dünya, kitlesel değişim hareketiyle Amerika Birleşik Devletleri’ne gelen bireylerin vatandaş ve kültürel

anlamda bağıllık yerine topluma asimile olacakları beklentisi içindeydi. Asimile olan toplumların birçoğunda yaşanan sorunların aynıları yine bu toplumlar üstünde görülmüştür. Kültürel benlik değişimi, din, dil ve inançlarda değişimler hatta kültürel değerleri kaybetmeye kadar girmiştir. Faaliyet gösterdiği stratejiler bakımında Birleşik Devletler çeşitlilik göstermektedir. Bir toplumdaki sosyal düzen için sosyal teorilerden bahsetmek mümkündür. Robert Park özellikle Chicago Sosyoloji Okulunda devam ettirdiği çalışmalar da Amerikan vatandaşlarının ilk sırasında ülkenin farklı etnik kökene sahip bireylerinin hedefleri yönünde hangi kültür politikalarını sağlayacağını amaçlamıştır (Şan ve Haşlak, 2012). Topluma mensup her birey, Schnapper (2005)'e göre o toplumun benimsediği kültürel her olguya ortakır. Toplumlar içinde barındırdığı her ferden farklılık göstermesi gibi, toplumlar arasında da kültürel farklılıklar görülmektedir. Her toplum kültürel değerleri, kültürel değerleri yaşama biçimiyle değişkenlik gösterir. Zaman zaman toplumun her yerinde konumlanmış ve direnç gösteren negatif kimlikler karşıtlık gösterebilir. Chicago okulu olarak anılan akımda 1920 ve 1935 yılları arasında, bireylere kendi kökenlerine bağlı kalma ve Amerikan demokrasisini devam ettirme bağlamında karşıtlığı ve çatışmayı yurttaşlık bilinci yaratarak çözme imkânı tanımıştır.

Birleşik Devletler kitlesel nüfus hareketleriyle Chicago Sosyoloji Okulu ile önerilmiş olan kültürel değerlere ve vatandaşlara yönelik araştırmalar neticesinde değerlendirilen stratejilerin entegrasyon teorisinden farklı anlam kazandırdığı görülmüştür. Yerleşim gösterdikleri yere göre kültürel entegre içinde olmaları beklenen göçebelerin savunulan bu teoriyi olumlu sonuçlandırdıkları görülmüştür. Göçmenler yaşadıkları toplumun ya da topluluğun edindiği kültürel faaliyet ve değerlere göre asimile oldukları ifade edilmiştir. Park ve Burgess (1969) Bu görüşü savunmuştur ve “bireylerin ve insan topluluklarının, birlikte vakit geçiren kişilerin birbirleriyle ilgili olumlu düşüncelere sahip olmaları, birbirleriyle vakit geçirirken deneyimlerini birbirlerine aktarmaları, kişinin edindikleri değer yargılarını kültürel ve sosyal hayata aktarmaları, kişilerin duygu ve düşüncelerinin birbirlerine etki etmesi ve sonucunda benzeşme süreci” olarak nitelendirmiştir. Bundan yola çıkarak, entegrasyon toplum içinde oluşan birbirinden farklı olguları tamamlayan bir etkiye sahiptir (Schnapper, 2005).

Eritme potası istiaresi adı altında Amerika’da yapılan birden çok alanda çeşitli tanımlar ifade edilmektedir. Örnek olarak “Etnik mozaik, meyve salatası, sebze çorbası metaforları ile dile getirilen çokkültürlülük yaklaşımı” söylenebilir (Şan, 2006: 332). Bundan yola çıkarak Glazer (1997) Amerikan kültürü için çeşitli yemek benzetmesini yapmıştır. Bu benzetmenin sebebi ise Amerikan kültürünün içinde barındırdığı birden çok kültürün olmasıdır (Şan ve Haşlak, 2012).

2.2. ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK

2.2.1. Çok Kültürlülük Tanımı ve Tarihçesi

En yaygın ve geniş anlamıyla APA (2002) çok kültürlülük tanımını; örf, adet ve eğitim gibi kültürel kapsam da farkındalık olarak yapmıştır. Toplumların tüm alanına değinen temel bir başlık olarak karşımıza çıkan çokkültürlülük farklı kültür yapılarıyla harmanlanarak oluşturulmuştur. Birbirinden farklı değişkenleri içinde barındıran ve farklı kültürlerin aynı süre ve mekânda birlikte kullanılmasıyla ifade edilir (Çelik, 2008). Erdoğan, çokkültürlülük tanımını “kültürel kökeni ne olursa olsun farklı kültürel geleneklerin eşitlik esasına dayanarak bir arada yaşamalarında herhangi bir sorunun olmadığını ifade eden siyasal ve toplumsal bir sistemdir” şeklinde yapmıştır (Erdoğan, 1998). Kökleri çok eskilere dayanan çokkültürlülük 1970’lerde telaffuz edilmiş olmasına rağmen köle olarak bilinen Afro-Amerikalılar çocuklarına kendi kültürel parçalarını çocuklarına ve ailelerine öğretme hak arayışı için girmişlerdir. Kervan, ortak din ve yaşantı tarzına sahip insanların düşünce sistemi olarak savunabilecekleri farklı değerler ürünü olarak tanımlamaktadır (Kervan, 2017). Ramsey, çok kültürlülük algısının ekonomik ve politik yapıları içeren, kişisel güç ve farkındalık hareketlerinde var olmak olarak tanımlamıştır. Kesin bilgilerden ayrılarak dışa dönük ve bilimsel gerçeklik içeren, eleştirel düşünme bakış sağlamaktadır (Ramsey, 2018).

Farklı bilim dallarının bir araya gelerek çeşitli disiplinlerle incelediği kavram olan çokkültürlülük, oluşumunda birden fazla etnik köken, din, dil ve ırk barındırmaktadır.

Çok kültürlülüğün toplumun birleştirici bir unsuru olduğunu savunan Yılmaz (2011) bu görüşüyle toplumu bir ebru sanatına benzetmektedir. Ebru sanatlarında birden fazla renk ve modeller kullanılmaktadır. Renkler birbiriyle uyum ve ahenk iç içedir. Bu bağlamda çokkültürlülük içinde de birden fazla fikir ve düşünce farklılığı bulunmaktadır. Bu farklılıklar insanların birbirine olan saygısını ve barışını yansıtmıştır. Toplumsal farklılıkların birlik üzerindeki etkisini Parker (2002) “farklılık olmaksızın birlik, kültürel baskı ve kargaşa ile sonuçlanır. Birlik olmaksızın farklılık ise ulus devletin çatlamasına yol açar. Çokkültürlülük demokratik bir ulus devletinde farklılık ve birlik, nazik bir dengede birlikte var olmalıdır” şeklinde ifade etmiştir. İnsana farklılıklarını ve demokrasilerini yeniden şekillendirme fırsatı vererek, pratik deneyim ve entelektüel tartışma kazanma koleksiyonudur (Doytcheva, 2009).

Avrupa, değişik mezhep görüşleri ve siyasal farklılıklarının sebep olduğu, yıllarca süren savaşlar sonucunda çokkültürlü bir yapıdadır. Mezhep ve dini ayrılıkların yol açtığı bu durum Avrupa'nın çok uluslu ve çokkültürlü bir yapıda olmasını sağlamıştır. Tarihi bir sürece dayanan göç hareketliliği üç kısımda incelenebilir. İlki sanayi devriminde hemen sonra gerçekleşen, sömürge ve ekonomik yetersizlik sebebiyle meydana gelendir. Özellikle pazarlama ve ham madde ihtiyacı sebebiyle on sekiz ve on dokuzuncu yüzyıllarda ülke sınırları dışına çıkmıştır. Yeniçağın başarılarıyla sanayi devrimi arasında merkantalist dönem kapitalizme kapı aralamış ve zorunlu olarak sömürgeye sebep olmuştur. Tarıma dayalı üretimden sanayileşmeye geçilmesi ve diğer ülkelerden vasıflı-vasıfsız birçok işçinin getirilmesi demografik yapının zedelenmesine sebebiyet göstermiştir. Bunun dışında kırsal kesimlerden kente göçün artması da düzensiz kentleşmeye neden olmuştur (Emiroğlu, 2016). Kültürel ve etnik değişim İkinci Dünya Savaşı sonrası Hollanda, Fransa, Almanya ve İngiltere gibi ülkelerde artış göstermiştir. Hindistan, Afrika ve Asya gibi devletler sosyoekonomik düzeylerini arttırmak ve ihtiyaç olan iş gücünü gidermek için göç hareketlerinde bulunmuşlardır. Bu durum Amerikada da aynı şekilde yaşanmıştır çünkü ABD kuruluşunda kültürel çeşitlilik ve etnik grup düzeyi artış göstermiştir. Birden fazla etnik grubun olması beraberinde kültürel çeşitliliğin artmasına neden olmuştur. Bu durum Avrupa ve ABD’de etkin vatandaş yetiştirme ve eğitimin nasıl olması gerektiğine dair soruları gündeme getirmiştir (Cırık, 2008).

Emiroğlu (2016) ise bir diğer gc sebebini Dünya savaşları esnasında yaşam mücadelesi olduğunu ifade etmiştir. İkinci Dünya Savaşı sırasında kaçan on binlerce hatta yüz binlerce insan olmuştur bu sebeple yaşanan yüzyıl ‘gc yüzyılı’ olarak ifade edilmiştir. Çok sayıda insan farklı etnik yapısıyla kendi sınırlarını terk etmiş ve hayatta kalma mücadelesiyle baş başa kalmıştır. Avrupa toprakları aldıkları gc nedeniyle toplumunda yoğun insan hareketliliği yaşamıştır neticesinde çokkültürlü yapıya sahip olmuştur. 1940’lı yıllardan itibaren süregelen Avrupa topraklarında 1940’lı yıllardan itibaren süregelen gc hareketliliği çeşitli kültürel motiflerin oluşmasını sağlamıştır (Kymlicka, 1998). Tüm bunlar sonucunda, daha önce olan toplumsal yapıdan farklı, yeni, çok kültürlü ve oldukça etkin yapıya sahip olan günümüz Avrupa’sı kültürleri bir araya getirmiştir. Avrupa bu çokkültürlü niteliğiyle devlet bünyesinde farklı etnik kökenleri ve dini toplulukları bir arada bulundurmasıyla ilk politik örnek olmuştur. Bu politika ‘okkltrclk’ şeklinde tanımlanmıştır. 1950’lerden itibaren birden fazla dini, kültürel ve etnik toplulukların ekonomik gcleri neticesinde milli sınırlar içerisinde bir dizi konumlarını tanımlayan planlama yapılmıştır (Emiroğlu, 2016).

2.2.2. Çok Kültürlülüğün Amaç ve İlkeleri

Birçok eğitim temelinde bulunan okkltrllk, bireylerin kendilerince etnik kültürlerini işelleştirmeleri gerektiği önemini vurgular. Kişi kendi kültürünü işelleştirmedeği durumda başka kültürlerin etkisinde kalarak, kültürünün temel hedeflerini unutabilir. Bunun yanı sıra kendi değerlerini yok sayan birey başka kültürün değerleriyle çatışabilir hatta yeni önyargılar edinebilir (Mamur, 2012). Belirtilen temel sorun neticesinde farkında olmadan asimilasyon yaşanabilir. Bunun yaşanmaması adına kişilerin kendi etnik kökenlerine ait değer yargıları göz önünde bulundurulmalıdır. Birçok kültürün temel hedef ve değerlerinin öğrenilmesi farkında olmadan asimilasyonun gerçekleşmesini önlemek için büyük bir adım olacaktır. Eğitim faaliyetleri uygulanırken okkltrllk kapsamında kişinin öz kültürüne uzak kalınmamalıdır. Aydın (2006)’ a göre okkltrllk, dünya da tüm toplumların içinde bulunan fertler arasında ki etkin iletişim becerisini güçlendirmek için olanak sağlamaktadır. Eğitim uygulamalarında farklı etnik türlere sayđı duymak, bireyler

arasındaki saygı ve empatiyi geliştireceği görülmektedir. Çok kültürlülük farklı öğrenim ortamlarında bireylerin birbirlerinin sahip oldukları kültürlere değer vermelerinde bulunan eğitim ortamlarının önemli olduğu vurgusunu yapmıştır. Bu kapsamda da eğitimciler, farklı sınıf ortamları sağlayarak bireylerin diğer etnik kültürlere saygılı olmalarını sağlar. Çeşitli eğitim ortamlarının bulunması birden fazla kültürün oraya çıkmasını ve kişilerin çokkültürlülüğe ön yargılı olmamasını amaçlamıştır. Eğitim ortamlarının önemini farklı kültür değerlerini destekleme ve okul başarısını artırma olarak belirtmiştir. Buna bağlı olarak öğrenme ortamlarının çok kültürlülüğe saygının ve çeşitlenmesinin temeli olarak görmüştür. (Cırık, 2008). Eğitim ortamlarının da çok kültürlülüğe önyargıyı azaltma (Dunn, 1997), bireylerin birden fazla etnik kültür ve değere kolayca alışabilmeleri (Coşkun, 2006), eğitimde eşitliği sağlama ve kişilerin kültürel faaliyetlerini artırma amaçlanmıştır (Türkoğlu, 1998).

Gay (1994), ise kişisel gelişim aşamasında olan kişinin istediği değer tutumları özgürce gerçekleştirebilmesini çokkültürlülüğün amaçlarından biri olarak belirtmiştir. Kendini gerçekleştirme bireyin kişisel gelişimin temelini oluşturmaktır. Kültürel farklılıklara sahip kişilerin kişisel gelişimlerinin tamamlanmış olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte kişisel gelişim değer ve tutumları değiştireceği için kritik bir dönemdir. Bu dönemde farklı kültürlere saygı ve empati duygusunun kazanılması çok kültürlülüğe bir adımdır. Çokkültürlülüğün amaçlarından biri olan sağlıklı kişisel gelişimin kazanılması bireyin kendi değerleri dışında olan değerleri fark etmesi ve kabullenmesini sağlamaktır. Çok kültürlülük algısının oluşması bireyler arası saygı ve çok çeşitliliğin var oluşunun bilinmesiyle başlamaktadır. Bununla birlikte çokkültürlü sosyal yeterlilik de geliştirilmelidir. Çokkültürlülüğün amacı tek bir değer ve konu üzerinde sabit kalmak değildir. Bu sebeple çok kültürlülük algısına sahip kişiler yalnızca diğer etnik kültürlere değil kendi değerine de saygı duymaktadır. Ayrıca Gay (1994) çokkültürlülük ilkelerini kişisel gelişim, bireylerin sahip olduğu değer tutumlarını ifade etme, temel beceri kazanma ve sosyal yeterlilik olarak ifade etmiştir.

2.2.3. Türkiye’ de Çok Kültürlülük

Çok kültürlülüğün tanımını ülkemizde negatif olarak görmekteyiz. Bu konuda fikir ayrılıkları gözlenmektedir. Çokkültürlülük hakkındaki bilgi eksikliği günümüzde etnik sorunlara yol açmaktadır. Bu sorunlar beraberinde peşin hüküm ve önyargıyı doğurmuştur. Cumhuriyetin doğuşundan itibaren değişen devlet politikaları çokkültürlülük ile devlet inşasını ve bunun devam etmesi üzerine odaklandığı görülmüştür (Üstel, 2011). Bireyleri sert bir devletçilik algısıyla yetiştirmek, farklı kültürleri düşman olarak görmelerine neden olur. Bununla birlikte, diğer etnik kökenli toplumlarda kültür çatışmasına hatta ırkçılığın oluşmasına yol açar. Bu durum ister istemez kültürel farklılığa ve çeşitliliğe kapalı bir ortam oluşturmuştur. Tek kültürlü olma anlayışı toplumda huzur olması adına o dönemde en doğru devlet politikası haline gelmiştir. Türk Tarih Tezi ve Güneş Dil Teorisi Cumhuriyet döneminde çokkültürlülük algısının ne olduğunu yansıtan önemli iki eserdir. Bu araştırmalar neticesinde bir örneği olmayan Türk milleti ve ırkçılığı düşündüren milliyetçi duygular ön plana çıkmıştır (Keskin, 2008). Bununla birlikte Yazıcı ark (2009) çalışmalarında bu durumu ortaya koymuştur. Türk milletinin üniter devlet yapısını çok kültür eğitimin bozabileceği düşünülmüştür. Bu tür kaygıların devlet sistemi tam oturmamış toplumlarda geçerli olacağı bilgisi verilmiştir. Ekonomik, sosyal, toplumsal ve siyasi ilkeleri oturmuş olan ülkemizin, çokkültürlü devlet planlamasının uygulanmasıyla ırkçılık ve peşin hüküm gibi düşünce çatışmalarına gireceğini düşünmek, ülkemizde var olan, etnik kültür saygısını görmezden gelmek anlamındadır. Bekerman (2004) kozmopolit ülkelerden biri olan İsrail bile çokkültürlü eğitim ile pozitif neticeler göstermiştir. Kültür mozaigi olan ülkemiz, içinde birden fazla kültürü (Türk, Laz, Kürt, Çerkez gibi) içinde barındırmaktadır. Anadilimiz dışında Lazca, Rumca, Kürtçe gibi dillerde ülkemizde konuşulmaktadır. Bununla birlikte sadece diller değil dinlerinde mozaigi konumunda olan Türkiye inanç konusunda da çokkültürlülüğe sahiptir. Türkiye aslında geçmişten bugüne var olan doğu kültürünün tüm unsurlarının barış içinde yaşamasıdır (Keskin, 2014). Küreselleşme sürecinde olan Türkiye'nin interdisipliner boyutta, etkileşim ve diyalog yoluyla çokkültürlü eğitim yaklaşımını, kültürlerarası sentez olarak kullanması çokkültürlü eğitim anlayışı için fayda sağlayacaktır. Anadolu'da yaşan farklı grup ve toplulukların, Avrupa Birliği uyum yasası çerçevesinde Türkiye din, kültür ve dil özelliklerini çokkültürlüğü eğitim sentezinde göz önünde bulundurmaktadır. Ayrıca Türkiye eğitim alanında çok fazla yabancıyı misafir edeceğinde yeni projeler ve

politikalar geliştirme durumunda kalacaktır (Coşkun, 2006). Bunun örneklerinden biri de Suriye’de başlayan savaş nedeniyle ülkemizde bulunan sığınmacı bireylerdir. Yeni bir planlama ile Suriyeli sığınmacıların eğitim öğretim hayatlarında ki eksikliklerin giderilmesi sağlanmıştır.

Çokkültürlülük ile ilgili çalışmalar Türkiye de 4 ana başlıkta yapılmıştır. Psikolojik, eğitsel, sosyolojik ve siyasi alanda ve DPT (2006) tarafından verilen Kültürel Çeşitlilik Evrensel Bildirgesi’ni hayata geçirmek için uygulama planında , (1) kültürel farklılığın olumlu sonuçlar verebileceğine ve kişilerin farkındalığının pozitif bir değer taşıdığını destekleyen öğretmenlerin müfredatlarının geliştirilmesi. (2) olması gereken zamanda, geleneksel pedagojinin, bireylere daha doğru bilgi aktarımı için kültürel iletişim yollarıyla kullanılması ve farklı bakış açılarının eğitime dahil edilmesinin çokkültürlü ortamlar için pozitif sonuçlar doğuracağına vurgu yapmıştır (Demir, 2012).

BÖLÜM 3

SOSYAL BÜTÜNLEŞME

Bütünleşme, aynı anlama gelen birçok sözcüğü (birlik, uyarlama, dayanışma vb.) içinde barındırmaktadır. Geniş kapsamıyla bütünleşmenin terim anlamı, özümsemek, benimsemektir (Fichter, 2004). Sosyal bağlantının maddeleri, toplum fertleri arasındaki bağlılık ve sıkı ilişkiyi bütünleşme kavramı ile ifade edebiliriz. Bu bağlamda bütünleşme birden fazla fert ve toplum üyelerinin karşılıklı olarak bağlılık içinde olmasını göstermektedir (Eyüp, 1991). Tamamlandığında bir bütünü temsil edecek parçaların bütünden ayrıldıktan sonra tek bir parçaymış gibi görünmesini sağlayan yapıya bütünleşme denir. Bütünleşme birbiriyle ritmik ve ahenkli olan parçalar bütünüdür. Toplumunda kültür faaliyetlerinde örgütlenme süreci olarak ifade edilebilir (Dönmezer, 1994). Sürekli ve seri olan değişimler bütünleşme örgüsünü yıpratılabildiği gibi bütünleşme unsurlarını yok edebilir. Bu durumda bütünleşme olgusunun kontrol edilmesi sağlanmalıdır (Erkal, 1998). Sosyal bütünleşme toplumdaki her ferdin kendine ait düşüncelerinin, düşünce farklılığının toplumdaki yerini ifade eden bir terimdir. Bu düşüncelerin toplumda sosyal bütünleşmeyi etkileyecek derecede olması önemlidir. Sosyal bütünleşme bir anlamda da kişisel düşünce dışında topluma ait olmanın bilincini ifade etmektedir (Erkal, 1998). Topluluğun devam etmesi ya da toplum üyelerinin dahil olduğu ortamda bütün olarak ayrılmadan kalabilmek için yapılan faaliyetlerin tümünü sosyal bütünleşme temsil etmektedir. Bir toplum üyeleri arasındaki karşılıklı bağlılık derecesini ifade eden sosyal bütünleşme aynı zamanda toplum içinde ki sıkı sıkıya anlamına gelen çok bağlılık dışında az ya da çok derecelerini de temsil etmektedir (Dönmezer, 1994).

Bilgiseven (1976) toplulukta manevi veya maddi kültür değerleriyle ortaya koyulabilecek neticelerin bir araya toplanmasıyla elde edilecek anlamlılık seviyesinin sosyal bütünleşmeyle eşdeğer olduğunu ifade etmiştir. Sosyal kültür

temelleri içinde, farklı unsurların bir arada bulunmasıyla oluşan kaynaşmaya sosyal bütünleşme denir (Bilgiseven, 1976). Sosyallik, sosyalleşme, kaynaşma ve örgütlenme gibi anlamlara gelen sosyal bütünleşme “sosyalleştirme; grupla bütünleşmeyi sağlamak için ferde, hedefli ve amaçlı, dış ve iç davranış örneklerinin aktarılmasını sağlayan, belli bireyler arasındaki etkileşim sürecidir” şeklinde de ifade edilmiştir (Aslantürk, 1999).

Toplumdaki bireylerin ve farklı toplulukların birbirinden ayrı düşünceleri neticesinde milli kültürden en az seviyede ayrılmaları sosyal bütünleşme tanımlarından biridir. Bununla birlikte Erkal (1998) sosyal gruplara üye olmanın yani farklı düşünce tarzlarının sosyal bütünleşmeyi etkilemeyeceğini ifade etmiştir. Sosyal bütünleşme terimi, aynı olmayan unsurlar ile aynı olan unsurların bir arada, ahenkli, bir bütün olmasıdır.

Yaşam fikirlerinde ki duygu düşünce farklılığı, bireyler arasındaki sosyal mesafe kültür değerlerinden uzaklaşmak değildir. Bundan dolayı, bireyler sabit fikirler ile karşı karşıya kaldığında kendi kültürüne dair içselleştirmiş olduğu davranış bütününe ortaya koyabilir. Örnek olarak, bir Milletin topraklarını parçalanmasını amaçlayan bir savaş ya da saldırı o toplumdaki kişilerin birlikte hareket etmesine sebep olur. Sosyal bütünleşme aynı zaman da toplulukların içindeki güven ve demokrasinin kurallarıyla uygulamasındaki temel başlık, niteliktir. Sosyal bütünleşme ortak sonuç, uzlaşma ve demokrasidir. Devlet temellerini iyi oluşturmuş bir millette demokrasi ve sosyal bütünleşme daha kolay ortaya çıkar ve uygulanır. Biz duygusunu benimseyememiş toplumlar, ırkçılık gibi dar fikirlerle sosyal bütünleşmeyi sağlayamazlar. Sosyal bütünleşme, ırkçılık ve ben duygusundan arınmış biz duygusuna sahip bir toplum görüşüdür (Erkal, 1998).

Durkheim, sanayi devrimiyle birlikte sosyologların tüm dikkatini sosyal bütünlüğe çekmiştir. Bu tavrıyla Durkheim, sosyal bütünleşme olgusunun öncüsü konumuna gelmiştir. Fertlerin içinde buldukları grup ya da topluluklarda devam duygusunu yaşamalarının temel sebebini Durkheim, kişilerin aynılık derecelerinin hemen hemen aynı olmalarına ve benzerlik göstermelerine dayandırmıştır. Durkheim bu benzerlik seviyesine bağlı bütünlüğe “mekanik dayanışma” terimini kullanmıştır. Grup

içerisinde ki ortak anlayış ve inancı, mekanik dayanışma olarak tanımlamıştır. Bu ortak düşünce, inanış ve anlayış grup içerisinde ahenk ve işleyişi olumlu kılmaktadır. Buna bağlı olarak, işleyiş esnasında doğan birlik beraberlik ise “organik dayanışma” olarak isimlendirilir (Dönmezer, 1994). Sistemli, düzenli, ahenkli, sosyal yaşantıdan paylaşım yapma, işlevde hataları önler düşüncesi Durkheim’den bu zamana düşünce temelini oluşturmuştur. Sosyolojik düşünce fikrinin temellerinden biri de birbiriyle bağlantı halinde olan topluluklar kırılğan fertlerin intihar olgusundan arındıran, duyarlılığı arttıran bir etkidir. Sosyal düşünce, bireydeki inanç duygusunun ortaya çıkmasında büyük rol oynadığı gibi intihar düşüncesinde koruyucu yapıdadır. Durkheim bu korumayı iki madde olarak açıklamıştır; birincisi toplum fertleri bireyin yanlış davranışlarına karşı cezalandırır, sınırlar koyar bu nedenle hataya teşebbüs ederse bunu engeller. Bütün duygusuna sahip toplum ya da grup fertleri “bizi (bütünleşmiş toplumu) kendi imajına (görünümüne) uydurur, davranışlarımızı kontrol eden dini, politik ve ahlaki değerlerle donatır”. İkincisi, fikir alışverişinde bulunarak, her konuda bireylere yardımcı olarak “ahlaki destek” verirler. Neticede, başka bireylerden yeteri desteği görmeyen kişiler, hayatta birden fazla zorluk görürler bu nedenle hayat gayeleri ve yaşama sevinçlerini yitirirler. Umutsuz, depresif haller kişilerin intihara teşebbüsünü artırır (Durkheim, 1951). Sosyal bütünleşme, kişideki umutsuzluk, depresif duygu durumunu, intiharı ve buna benzer bazı problemleri kişiye destek formatında önemli derece de etkileyen bir yapıdadır (Vilhelmsson, 1992).

Gelişme, alışıla gelmişin dışında, ekonomik anlamda daha iyi bir konumda olma anlamında açıklanabilir. Yeni bir seviye ve dengeye, karmaşık toplumların ayak uydurmaları için hedefe giden yolların açık olması gerekir. Sosyal bütünleşmenin gelişimine buradaki sorunlar sebep olabilir. Bununla birlikte sosyal bütünleşme ile desteklenmeyen büyüme ve gelişme, sistemin ilerlemesine engel olur. Gruplarda ki birey ve sosyal topluluklar da, tatminsizlik bunalıma neden olur. En önemli unsurları maddi ve manevi tatminsizliktir. Ekonomi ve sosyoloji terimleri, değişim meydana geldiğinde birbirini tamamlar. Sosyal ve kültürel sorunlar, gelişme ve ekonomik refah ile daha fazla gündeme gelmiştir. Sosyal kültürel sorunlardan bazıları olan uyuşturucu alışkanlığı, cemaatleşme, sınıf ayrımı, gruplaşma, yoğun bağlılık, ahlak dışı davranışlar ve ideolojik sendikacılık gibi sosyo-patolojik sorunların çözüme

kavuşması gerekmiştir. Bu davranışların çözüme kavuşması için bazı iktisatçılar ve sosyal bilimciler sorunlara yönelmişlerdir. Sosyal bütünleşme bunlardan dolayı statik ya da durağan, zora dayalı bir sistem olmadığını kanıtlamıştır. Sosyal bütünleşme birden fazla fikir ve düşüncenin, farklılıkların olduğu bir olgudur. Bunun sonucunda sosyal bütünleşme, büyüme ve gelişmenin iş birliği içinde olduğu, farklılaşmanın, işbölümünün bulunduğu, politikaların desteklemesi gerektiği, sosyo kültürel bir ideolojidir (Erkal, 1998). Toplumlar, zamanla ve tarihi bir süreçle sosyal bütünleşme açısından farklılık göstermiştir. Tarihsel olarak, Amiran Kurtkan'a göre sabit ve türlü değişimlerden uzaktadır, bu tür sosyallikler onların bütünleşmesine imkan sağladı. Günümüzde alet, vasıta vs. içinde barındıran maddi kültür hızlı ve sürekli değişimlere yol açmıştır, değer, ahlak gibi temel ilkeleri içinde barındıran manevi kültür ise maddi kültüre zıt bir şekilde yavaş gelişim göstermiştir. Sosyal bütünleşmeye sorun teşkil eden de maddi kültür ile manevi kültürün arasında ki bu değişim hızıdır (Bilgiseven, 1976).

Heterojen toplumlarda çok kültürlülük güç, dayanaktır. Heterojen gruplarda ise çatışma sebebi olmaktadır. Kültürel algıyı sosyal bütünleşmeden uzaklaştırarak, anayasal vatandaşlık düzeyinde hayata geçirmeye çalışmak çok kültürlü, heterojen gruplarda mümkün olmaktadır. Heterojen olmayan gruplarda milli bütünlük olarak ifade edilen sosyal bütünlük, bireylerin milli kültürlerini ortak yaşayabilmeleriyle sağlanır. Fikir birliği, sosyal bütünleşme de değer hükümleriyle beslenerek, eğitim ile bireye davranış olarak kazandırılması, topluma ait olma bilincinin sosyal bir topluma ait olma bilinciyle aynı olmaması, sosyal bütünleşme yollarının hatalı olduğunu gösterir. Sosyal bir topluluk üyesi olmak, toplumun ortak değer yargılarından ve maneviyatından uzaklaşmaya sebep olmaz. Bir grubun çıkarı için, diğer grupların çıkarları göz ardı edilemez. Çıkar (menfaat) birlikleri, kurumlar yoluyla sosyal bütünlüğü korur (Erkal, 1998).

Her dönemde farklılık gösteren sosyal bütünleşme problemlerinden bazıları önem taşımaktadır. Fikir birliği, sosyal gruplara üye olma, menfaat ilişkisi, milli haklar ve dengeli kalkınma gibi önemli başlıklar bu sorunlar içerisinde yer alabilir (Karacan Doğan, 2011).

3.1. SOSYAL BÜTÜNLEŞME TÜRLERİ

“toplumun çeşitli faaliyetlerinin birbiri ile ahenkli olma derecesi” olarak tanımlanan bütünleşme sosyal parçaların bir bütün olarak birbiriyle sistematik çalışmasıdır. Normatif, fonksiyonel, manevi ve kitle iletişim araçlarından doğan bütünleşme olarak dört çeşide ayrılmaktadır. Bu çeşitlenme sosyal bütünleşmeyi hayata geçirmek için önemli rol oynar (Eyüp, 1991).

3.1.1. Normatif, Fonksiyonel Ve Manevi Bütünleşme

Sosyal sistemin düzenli ve sistematik ilerlemesi toplumun temel amaçlarındandır. Bu amaç doğrultusunda denge ve bütünleşme toplumda ki bağlayıcı gücü oluşturan, norm sistemi değer yargısıdır. Bununla birlikte; uygun olan ya da olmayan davranış, değer veya tutumla desteklenen yaptırımlara norm diyoruz (Ergun, 1993).

Normlar kümesi şeklinde tanımlanan sosyolojik bir kavram olan norm; sosyolojik rol kavramıyla yakından bağlantılıdır. Toplumsal konuma bağlanmış olan norm ayrıca kendine özgüdür ve farklı düzeylerde, birden fazla yaptırım ögesi içermektedir. Gündem de olan norm sistemine ters olan ve mevcutta bulunan değer yargısına ait davranışlar “sapma davranışları” olarak adlandırılır. Sapma davranışlar kontrol sürecinde, kendi içinde empoze edilir ya baskılanır ya da olan sosyal düzen içinde izole edilerek zarar vermeyecek duruma getirilir. Toplum unsurlarında uygun düzenleme ve ayarlama yaparak, sosyal kurum ve kuruluşlar arasında ki dengeyi sağlamaya çalışır (Kızılçelik, 1994).Kurallar ve düzenlemelere benzerlik gösteren normların resmi olarak bir grupları yoktur. Normlar genellikle sosyallik ve sosyalite süreçlerinde kazanılır. Normlara uymama sonucunda birey ceza kavramını öğrenir. Cezayı öğrenmesinin sonucunda ise davranış ve tutumlarını düzene sokar. Bu durumda birey tutum ve davranışlarını içselleştirme fırsatına sahip olur. Birey kendi benliğinde norm kaynağını bulur. Bu durumda normlar toplum bireylerinde farklı benliklerden çeşitli derecelerde içselleştirmeler olmaktadır. Böylece fikirde birlik ve ortak değer yargıları gerçekleşir. Bireysel davranışlar da farklılıkların olmasına karşın ideal bir ortak anlayışın olmasıdır. Normlar sosyo-kültürel bütünlüğün temelini oluşturan olgulardan fikir birliğinde genel anlamlar sağlar (Fichter, 1996).

Buna göre; sosyal bütünleşmenin hayata geçebilmesi için fertlerin toplum normlarına uyum göstermesi yeterli olmayabilir. Toplum ülküleri ve kurallarının anlamlı olması ve içselleşmesi için, toplumda ki bireylerin şahsi olarak sosyallik kazanmış olması gerekir. Ayrıca sosyal yaşam şahsiyet olarak normlara uyum sürecinde ve içselleştirme evresinde önem arz etmektedir. Ceza faktörü ortamdan uzaklaştırıldığında, zorlama ve baskı etkisi azaldığında fertler normları hayata geçirmekten vazgeçer bu da toplum bütünlüğünün parçalanmasına sebebiyet verir. Toplum bütünlüğünün sağlanmasına en önemli delil normların hayata geçirilmesidir. Günümüz dünyasında birden fazla ülkede farklı siyasi yapılanma bulunmaktadır. Bunlar federasyon, konfederasyon ve ayrı devletler şeklindedir. Bu siyasi yapılanmalar sosyal bütünlüğünü bozmakta, norm yetersizliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. “Sosyal bütünleşmeyi kültürel mensubiyetten ve katılmadan çıkararak hukuki vatandaşlık seviyesinde gerçekleştirmeye çalışmakta yanlıtıdır.” Duruma bir de toplum açısından bakacak olursak, bireyleri yalnızca hukuki anlamda devlete ve birbirine bağlı düşünmek doğru kabul edilmez. Bireyler devlete, milletine ve manevi değerlerine, vatanına, milli ve dini sembollerine yalnızca hukuki alanda ya da aynı coğrafyayı paylaştıkları için bağlayan bir gerekçe olamaz (Aydın, 2006). Homojen olmayan, çok kültürlü bir yapıda anayasal ve hukuki vatandaşlık sosyal bütünleşmeyi sağlayabilir. Bu durumda ait olma duygusu geliştirir ve sosyal bütünleşme de temel görevi üstlenebilir. Ortak kültür ve paydalarda milli kültür seviyesine ulaşamamış topluluklarda hukuki statü bağı kurulmaya çalışılır. Bu durum farklı etnik kültüre sahip bazı Avrupa ülkelerini kapsamaktadır. Avrupa dışında bazı ülkelerde buna örnek gösterilebilir. Türkiye de ise bu durum, fertlerin birlikte ortak yaşamı, milli kültür duygusunu paylaşabilmelerindedir. Sosyal bütünleşmeyi bu durumda sadece hukuki olaya ya da normların baskı ve zorlama ile içselleştirilmesine bağlamak yetersiz bir yaklaşımdır (Erkal, 1998).

Farklı sistemlerden oluşmuş sisteme toplum denir. Toplum da bulunan her öge sistemde bir parçayı oluşturmaktadır. Bütünleşme, toplumsal sistemde bulunan öğeler içinde en önemli fonksiyona sahip olandır. Kusursuz bir bütünleşme hiçbir zaman gerçekleşmemektedir. Sosyal sistemde, sosyal kontrol ve tampon sistemiyle kendi mekanizmasında içselleştirerek yeni denge ve uyum ortamı oluşturur. Fonksiyonel bütünlük, sosyal sistemde öğelerin birbiriyle uyum içinde olması ve

böylelikle öğeler arası uyumun yakalanması veya dengenin sağlanmasını amaçlar. Toplumsal yapı öğeleri arasındaki denge, uyum, ahenk ve bütünlük düzenin korunması açısından önemlidir (Kızılçelik, 1994). İş bölümlerinde ki artış, bazı bilim insanlarının fonksiyonel bütünleşmeye olan pozitif algılarını arttırmıştır. Bilim insanları, artan iş bölümleriyle fonksiyonel bütünlüğün çoğalacağını düşünmüştür. Canlılarda, nasıl organlar arası bütünlük ve organizmalar arası dayanışma, iş bölümü ve canlının hayatını idame ettirebilmesi için her organın farklı görevi varsa toplumda da buna benzer görevler bulunmaktadır. Dayanışma, toplumda iş ve görev arası zorunlu bir olgudur fakat toplumda ki iş bölümü ekonomik ya da mesleki farklı anlamlar taşır. Toplumsal farklılaşma, mesleki farklılaşmanın yani iş bölümünün sonucudur. Farklı görev ve sorumlulukta olan bireyler nüfusunda artmasıyla birlikte yaşama ve çalışma olanağı bulurlar, birey olarak toplumdaki fonksiyonlarını yerine getirerek toplum idamesine katkı sağlarlar. Teknolojik gelişmeye koşul olarak farklılaşma önem arz eder ve dayanışma, mekanik dayanışma üzerinde egemenlik sağlar (Tolan, 1993).

Modernleşmiş bir toplum giderek artan iş bölümü ve sosyal farklılık da, farklılaşma ölçüsünde bütünlük sağlar. Kişilerin yerine getirdikleri fonksiyonlar sanayi toplumlarında belirli ölçülerde sosyal bütünleşmeye katkı sağlamaktadır. Fakat buna göre tam anlamıyla bir fonksiyonel bütünleşme için sadece iş bölümü eksik kalır. Sosyal hayatın gerektirdiklerini fonksiyonel bütünleşme tek başına kapsayamadığı için sosyal bütünleşme tam anlamıyla yeterli olmamaktadır. Toplumun yapı taşı oluşturulan unsurlar bütünleşme sürecinde iş bölümlerinden, toplulukların birbirine olan bağlılığı ve muhtaçlığından yola çıkarak gerçekleştirilemez. Toplumda ki bütünlüğün korunması ve parçalanmaktan uzaklaştırmak ancak bütünleşme kurtarabilir. Milli ülkelerde, ortak manevi değer yargılarının ve birlik olmanın bütünleşmeye olanak sağlayacağı görülmektedir.

Toplumda, fonksiyonel ve normatif bütünleşmeye ihtiyaç olduğu gibi manevi bütünleşmeye de ihtiyaç duyulmaktadır. Manevi bütünleşme, fonksiyonel ve normatif bütünleşme ile işbirliğinde olduğunda tam bir bütünleşmeden söz edilebilir. Manevi bütünleşme, aidiyet duygusunun yanı sıra bireyin sosyal hayata aktif katılımın da, normların benimsenmesinde ve estetik zevklerin oluşmasında önemli

rol oynar. Toplumun yapı taşı olan bireylerde toplumsal bilincin etkin hale gelmesini sağlar. Bazı bilim insanlarına göre toplumsal bilinç; ortak değer, norm ve inanç ile gerçekleşmektedir. Bu görüşü destekleyenler, toplumsal bilinçte toplum gerçeğini görmektedir. Toplumsal bilinç, kendine özgü yaşantısını ve sistemini oluşturmasına olanak sağlar. Buna göre, toplumsal bilinç bireysel inanış ve duygularla bütün oluşturmaktadır. Toplumsal bilinç, bireysellikten ayrıdır çünkü bireysel bilinçteyken kendi hükümlerine göre evrim geçirir. Yalnızca bireysel bilinç değil, manevi bilinç de toplumsal bilinç bünyesinde. İçinde kişilerin bulunduğu toplumsal bilinç, özel koşullardan uzak ve bağlantısızdır. Toplumsal bilinç; toplum yaşamını etkileyen değil tam tersine etkilenendir. Kuşakları birbirine bağlar, kuşaktan kuşağa değişiklik göstermez. Durkheim, toplumları dayanışma kavramı ve bilinç olgusuna göre ikiye ayırmaktadır. Bunlar organik ve mekanik dayanışmanın baskın olduğu topluluklardır. Benzer inanç, norm ve değerleri taşıyan toplumlar, mekanik toplumlardır. Mekanik toplumlar henüz farklılık göstermemiştir.

Toplumsal bilincin egemen olduğu toplumlarda, bireysel bilinç üzerinde de gelişim göstermiştir. Bireysel bilincin kendini gösterdiği bu toplumlarda, dayanışmalı toplum anlayışı da bulunmaktadır. Aynı duygu ve düşünceye, aynı değer yargılara sahip olduğunda bireyler arası fark da azalacaktır. Buna göre, birbiriyle benzerlik gösteren toplumlara uygunluk toplumu ifadesi kullanılabilir. Eski toplumlarda bu tür dayanışmalara Durkheim örnekler göstermiştir. Mekanik dayanışma, organik dayanışmanın tam zıttıdır. Organik dayanışma, farklılaşma ile gelişim gösterir. Ayrıca organik dayanışma, toplum da bulunan farklı iş bölüm ve görevleriyle ileri gelen dayanışma biçimidir. Her geçen gün nüfusun da artmasıyla yaşam için savaş şiddeti de artmaktadır. Toplumda bulunan iş bölümü savaşa karşı yapısıyla barışçıl çözüm üretebilir. Toplum fertlerinin birlikte yaşaması için farklı iş kolları, farklı iş ortamları ve birden fazla meslek seçimiyle barışçıl ortamın yaratılması gerekir. Toplum geliştikçe, organik dayanışma yani farklılıklardan doğan dayanışma baskın rol oynar. Mekanik dayanışma ise geri planda kalır (Aydın, 2006).

Organik dayanışmanın bulunduğu toplumlarda bireyler farklılıklarının bilincindeyse benlik bilinci de kolaylıkla oluşur. Böylelikle, benlik bilinci oluşan toplumlarda organik dayanışma artarken mekanik dayanışma azalır. Durkheim'a göre, toplumsal

bilinç organik bilincin benimsendiği toplumlarda tamamen kaybedilmemelidir. Toplumsal bütünlüğün son bulmaması için toplumsal bilincin tamamen yitirilmemesi gerektiği de kişilerin sorumluluğu kadar önemlidir. Değerler, toplumsal yasaklar, toplumda vazgeçilmez başlıklardır. Ortak değerler sistemi, sosyal bütünleşmeyi hayata geçiren temel güçtür (Ergun, 1993). "Sosyal ve kültürel yapının niteliğine koşut geniş kapsamlı amaç ve ilkeler vardır ki bunlar toplumun çoğunluğunun üzerinde anlaştıkları veya en azından çoğunluk tarafından kabul gören amaç ve ilkelerdir. Bu bağlamda toplumun bütünlüğü değer yargısı üzerindeki fikir birlikteliğine dayanır" (Kızılcılık, 1994). Sosyal bütünleşmeyi sağlayacak olan her kültürün inancı, değerleri kendine ait dili, tarihi bulunmaktadır. Ortak ülküler, millet felsefesi manevi değerlerle ilgilidir (Kurtkan, 1997). Her şeyden önce millet, belli bir toplulukla başka gruplara karşı birlik, bütünlük algısıyla harekette bulunması anlamı taşımaktadır. Buradan anlaşılacağı gibi, millet değerler dünyasıdır (Weber, 1998).

Toplumsal bütünleşmenin gerçekleşebilmesi için, iş bölümleri ve toplumsal normların yetersizliği bizi bütünleşmede üçüncü bir forma getirmiştir. Üçüncü form, manevi bütünleşmedir. Millet olma süresince, manevi bütünleşme kullanılmıştır. "Bir memleketin çeşitli bölgelerindeki mahalli adetler, danslar, türküler, el işleme motifleri, hatta lehçeler farklı olabilir. Fakat bütün bu bölgeler halkı bir araya geldikleri zaman, tarihi, harisi ve bütün manevi değerleri müşterek olan bir millet teşkil ettiklerinin şuuruna sahip bulunuyorlarsa, mahalli farklılıklarına rağmen mana etrafında bütünleşmiş bir kitle teşkil ettikleri söylenebilir. Bu türlü bütünleşmede manevi kültürün değer hükümleri birleştirici ve pekiştirici prensipler olarak rol oynar. Bundan ötürü, milleti millet yapan unsurlar, manevi kültürün bu değer hükümleridir. Yoksa kan ve ya ırk beraberliği, bu bütünleşmeyi temine yetecek bir unsur değildir. Eğer bir kültürün pekiştirici özü, ölümsüz bir felsefeyi dile getiren kıymet hükümlerine malikse, o kültürün sahibi olan millet bütünleşmiş bir kitle teşkil eder" (Kurtkan, 1997). "Kaynaşma nerede ve nasıl olacaktır? Bunların birleşeceği değerler, menfaat birliği, kültür ve ideal ortaklığıdır. Bütünleşmenin kaynağını bu üç kavramda aramak mümkündür. Özellikle burada üzerinde durulması gereken motif, millî kültürdür. Millî kültür toplumun yaratmış olduğu manevi değerlerin tümüdür. Millî kültürün parçaları, belli bir coğrafyaya bağlılık, millî dil, ortak bir geçmişe sahip olmak (tarih şuuru), belli bir soya mensubiyet (milliyet duygusu), ortak bir

estetik zevk (ahlaki ve sanat zevki), ortak bir imana bağlanma (din duygusu), aynı geleceğe ve ideale yönelme gibi unsurlardır. Millî kültürü meydana getiren unsurların birbirleriyle ilişkisi, yani birbirlerine bağlanış şekilleri de toplumsal bütünleşme için önemlidir (Aydın, 2006).

Toplumsal bütünleşmenin malzemesi kültür olduğu gibi, vasıtası da eğitimidir. Eğitim bir yandan kültürün parçalarını işleyerek zenginleştirirken, bir yandan da bunların ilişkisini sağlayan vasıtaları güçlendirir ve uyumlu bir sistem haline gelmelerine yardımcı olur". Bu şekilde bütünleşmeyi sağlayan en önemli unsurlardan biri de spordur (Akyüz , 1992).

3.1.2. Kitle İletişim Araçlarından Doğan Bütünleşme

Teknolojinin de gelişmesiyle birlikte, iletişim araçlarının kullanımı artmakta bununla birlikte toplumda haberleşme unsuru olarak kullanılmaktadır. Bu araçların kullanımı bütünleşmeyi sağlamaktadır. Sadece haber aracı olarak değil, topuma norm ve değerleri yaymak amacıyla da kullanılır. Toplum üyeleri arasında norm ve değerleri paylaşmak amacıyla kullanılan kitle iletişim araçları toplumsal bütünleşmeyi ve uyumu sağlar. İki temel nitelik bütünleşme bünyesinde bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, değerler sistemi ve ortak bilincin oluşması ikincisi ise algıda belirsizliğin giderilmesi, bilgilendirici kaynaklardır. Toplumsal bütünleşmeyi ve haber akımını sağlayan bazı kitle iletişim araçları vardır. Bunlara internet, gazete, televizyonu örnek gösterebiliriz. Bu kitle iletişim araçları, belli ölçü de grup mensubiyet duygusunu da geliştirmektedir. Çalışma saatleri uzunluğu, iş bölümünde ki sanayileşme, hayat yoğunluğuyla birlikte insanlara tek eğlence olarak televizyon izlemeyi sunmuştur. Bu durumda toplumsal bütünleşme belirli ölçüde, kitle iletişim araçlarının etkisindedir. Günümüz de televizyonda yapılan yayınların kültür ve değerleri göz ardı edip sadece reyting amacı gütmesi, kültürümüzde ve toplum kaygısında ciddi tahribatlara yol açmıştır (Aydın, 2006).

3.1.3. Kültür Bütünleşmesi

Sosyal çerçeve de bireylerin rollerini yerine getirmeleri, kültürel bütünleşmeyi canlandıracaktır. Sosyal bütünleşme, sosyal toplulukların yasallaşmış yapılarının

ahenk içinde çalışmasıyla hayata geçecektir. Bütünleşme dâhilinde söz konusu olan üç başlık vardır (Erkal, 1998).

Takdim: Yeni ürünler ortaya koyanlar tarafından yeni bir âdetin, tekniğin ya da ürünün sunumudur.

Kabul: Yenilikçiler tarafından ortaya konulan ürünlere normal olarak tepkiler gelebilir.

Fakat yapılan yenilikler mevcut kültüre, kültürün manevi unsurlarına, zamana ve maddi imkânlara ters düşmüyorsa benimsenir, içselleştirilir.

Entegrasyon: Son ve net olan aşamadır. Yeni kültürün güçlenmesi ve tamamlanması için kesin aşamadır.

Bundan dolayı "kültürün maddi unsurlarının yanı sıra manevi unsurlarının da ahenkli bir bütün teşkil edecek surette "bir mana etrafında toplanarak bir birlik meydana getirmeleri" halinde ortaya çıkan bütünleşme şekli en uyumlu sosyal bütünleşme modeli olarak vasıflandırılmaktadır" (Coşkun, 2004).

3.2. BÜTÜNLEŞMENİN GERÇEKLEŞMESİ İÇİN TEMEL ŞARTLAR

Toplumu paylaşan fertler arasında sosyo kültürel birliğin oluşması için temel madde "kişiler arası düşünce birliği içerisinde olmasıdır" (Fichter, 1996). Tüm toplumlar da süreç içinde kendine ait işleyiş ve öz dayanışması bulunmaktadır. En düşük seviyede de olsa, bireyler arası norm ve değer bütünlerinin paylaşım içinde olması gerekir. Bireyler bu paylaşımına çoğunlukla, ortak bir karar ile gönüllü olarak ayak uydururlar. Bireyler arasında davranış esnasında, büyük değişimlerin olmasına karşın ideal davranış için de ortaklaşa karar vardır. Sosyokültürel faktörlerin temelini, kişilerin beraber karar vererek ortaklaşa bir anlayış içinde olması, oluşturmaktadır. (Fichter, 1996). Sosyal bütünleşmenin bir diğer temel faktörünü de topluluklarda sosyal farklılığın artması ve çoklu iş bölümü oluşturmaktadır (Erkal, 1998). Farklı iş kollarından insanlar, tek başlarına kendi ihtiyaçlarını karşılayamıyorsa; kültürel,

zorunlu ihtiyaçlarını sağlayabilmek için birleşir bütünlük oluştururlar. Sosyokültürel bütünlük, kişilerin ortak payda da iş paylaşmaları bir işe ortak olmalarıdır. İnsanlar birisi birlikte yaparak başarmanın değerli olduğunu düşünürler. Bu durumlarda gönüllülük esas olan derecedir. "Birlikte iş yapma" sosyal bütünleşmenin oluşmasında etkidir. Toplum takdiri, güdülenme, süreçte değer verilen ve çalışılan hedeflerin seviyesi sosyal bütünlük için adımdır. Bir diğer adım ise farklı toplumlardan bireylerin çoklu katılımıdır (Fichter, 1996).

Zihniyet değişimine sebep olacak demokratikleşme sürecinde; demokratik mekanizmanın işlevini yerine getirmesi, çoğulcu demokratik rejim bütünleşme de olmaktadır. Bununla birlikte aile bağlarının kuvvetli ve güçlü olması sosyokültürel bütünleşme için önem arz etmektedir. Sosyal bütünlükte esas ailedir. Aile yıpratıcı davranışlardan uzak durmalıdır. Aile bireyleri, ailenin geleceği ve iyiliği doğrultusunda farklı görevlerini yerine getirmeleri; farklılaşma ve gelişim için de olmaları, aile fertlerinin her birinin aile saadetini devam ettirebilmek için yerine getirmesi gereken sorumlulukları unutmamaları ailenin güçlü bir yapıda olmasını sağlayacak ve bütünleşmeye de fayda sağlayacaktır.

Yukarıda anlatılan benimsenmiş maddeler dışında, eğitimde eşitliğin toplumda ise birey statüsünün gelişimine katkı sağlanması, gelir grupları ve bölgeler arasında denge sağlanması, azınlık düşünceleerin oluşturduğu tahriplerin asgariye düşürülmesi, bilim insanların kimlik arayışına son vermeleri, sosyal politikaların sanayide uygulanabilmesi, toplumda bütünlük bağlarının oluşturulması, din adamlarının ve cemaatlerin toplumda bütünlük duygusuna sahip olmaları, kültüre olan yabancılaşmanın minimum seviyeye çekilmesi, topluma birlik ve bütünlüğü yansıtan mesajların iletilmesi, grup ve topluluklar arası sosyal dengenin kurulması, mesleki deformasyonun azaltılması, politika da kavram çatışmasının yaşanmaması, menfaat gruplarının düşünceleerinde toplum birliğinin oluşması, sosyal bütünleşmenin oluşumunda önemli rol oynar (Erkal, 1998).

3.3. BÜTÜNLEŞMENİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Sosyal bütünleşmeyi engelleyen faktörler maddeler halinde şu şekilde verilebilir.

1. İyî niyet ve düzenin sağlanamaması.
2. Grup menfaati yerine ben duygusunun hissedilmesi.
3. Değerler yerine ırkçılık düşüncesinin hâkim olması
4. İnsan haklarına saygılı olma amacının tersine, ülke iç ve dış işlerinde müdahale amacıyla kullanılması.
5. Gruplaşmaya mahal verecek şekilde ortaya çıkan ırkçılık cinsiyet ayrımı. Kendinden olmayanı grup dışında ilan etme ("ötekini" dışlama)
6. Kültür ve değerleri toplumla içselleştirememe.
7. Toplumda ki grupların sıra dışı olmasından kaynaklı kitleselleştirme.
8. Kavram da anlam karmaşasının yaşanması.
9. Bireysel kimliğin sadece hukuki olarak ele alınması

Sosyal bütünleşmeyi iki kültür faktörü olumsuz etkilemiştir. Biri yoksulluk diğeri ise zenginlik faktörüdür. Her iki faktörde sosyal bütünleşmenin hızını azaltan, milli kültürün verimini düşüren sapmalardır. Millet olma serüvenini Aslantürk'e göre orta sınıfta olan güçlenmiş topluluk tamamlayabilmiştir (Aslantürk, 1999).

Gruplar sosyal kişilerden oluşur ve toplumda temeli oluşturan unsurlar gruplardır. Bundan dolayı, toplum, sosyal kişilik ve temel gruplar sosyal bütünleşmenin üç düzeyini yansıtmaktadır. Bireyin sosyal görevlerini sistematik bir biçimde devamlı olarak sürdürmesi, sosyal açıdan kişilik kimliğinin ve sosyal kişiliğinin bütünleştiği anlamına gelir. Psikolojik anlamda bu; bireylerin dengeli ve normal kişiliğe sahip olduğunu gösterir. Birey, bir gruptan diğeri aktarılan, davranışta sosyal kişilik örüntülerine atık çalışma önerileri gösteremez. İşinde, spor grubunda ve diğeri gruplarda böyle bireylerin davranışı karşıt değildir fakat farklılıklar gösterir (Fichter, 2004).

3.3.1. Grup Bütünleşmesi

Grup bütünleşmesi, grupta bulunan üyelerin kendilerine düşen görevleri sistematik bir bağlılık içinde ve grup menfaati doğrultusunda sürdürmesidir. Bütünleşmiş grup, en alt seviyede belirledikleri amaç ile çalışma ve başarı duygusunu kazanan grup demektir. Grup üyelerinin sosyal ilişkileri, barışçıl ve verimli ilerlemeleri

bütünleşmiş grup için önem arz eder, yani sadece iyi yapılandırılmış olmasıyla kalmaz. Uyarılma, özümseme ve iş birliği süreçlerine ağırlık verirler (Fichter, 2004).

3.3.2. Toplumun Bütünleşmesi

Parsons sosyal sistemi, dinamik ve durağan olarak toplumsal sistemle bütünlük olarak ele almıştır. Parsons diğer bir ifadeyle, toplumun en öncelikli konusunu toplumsal bütünleşme olarak ifade etmiştir. Ayrıca, sistemde kendi kendini yenileyip sürdürebilen toplum olduğu vurgusu yapmıştır (Kızılçelik, 1992). Toplumda bütünleşmenin sağlanması için, yalnızca üst grubun değil alt grubunda dâhil olduğu başarılı, iş birliği yapmaya müsait kişilerin olması gerekmektedir. Bütünleşmeyi sağlamış olan gruplarda, oyun çevresi, ev, okul çocuğu bulunduğu konumdan karşıt yöne çekemez. Siyasi parti düşüncelerin olması, cami, iş yerleri birbirine karşıt fikirleriyle kişileri arada bırakamaz. Bütünleşmeyi sağlamış olan toplumlarda, alt gruplar ve üst gruplar aralarında iş birliği içinde ve koordinelidir (Fichter, 2004).

Dil etik, din, ekonomik hukuk ve yaşanan hayatın sosyal bütünleşmenin sağlanabilmesi için birbiriyle ahenk içinde olması gerekir. Bu ahengin oluşmaması sosyal sorunların giderek büyüyeceği ve çözüm yoluna zor ulaşılacağı anlamına gelir. Bu durumdan doğan sonuçlar da, sosyal yapı unsurları ve kuramlar arası bağ topluluklarda sosyal bütünleşme anlamında önem arz etmektedir. Sadece toplum temeline dâhil olan kültürlerle alakalı unsurların; kurumlar arasında birlikte etkileşim, bir bütünlük oluşturması kültür değerlerinin bütünleştirici etkiye sahip olması, dini, siyasi ve ekonomik gibi sebeplerden çatışma ve sorunların oluşmasına sebep olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar alt gruplar da, net bir şekilde toplumsal çatışmaların olmasını tespit etmiştir (Gökalp, 1972).

Sosyal bütünleşme, toplumdaki bireylerin aynı oluşu değildir. Bütünleşme; aynılık, benzerlik değil tam tersine daha çok bir işlev ya da yapı durumudur. Toplumda grupların çeşitli, kişilerin farklı rol ve statüye sahip olmasına sık sık değinilmez. Toplulukların ve kişilerin bir arada olması ve bireylerin sosyal ihtiyaçlarının sistematik bir biçimde karşılanmasını sağlar. Farklılıkların ahenkli ve düzenli gitmesini sosyal bütünleşme sağlar ve yönlendirir (Fichter, 2004).

3.3.3. Kültür Ve Sosyal Bütünleşme

Ayrı incelenmesi ve gözlemlenmesi gereken toplum ve kültür, çeşitli açılardan somut düzlemde birlikte görünür. Toplumda örgütlenmiş bireyler ve topluluk oluturmu gruplar için kültürel kuram ve örüntüler geliştirilmiştir. Birbirinden ayrılmayan iki bütünlük toplum ve kültürdür. Bundan dolayı, toplum ile kültür madeni paranın iki yüzü gibidir. Biri yazı bir diğeri turayı temsil eder. Bundan tola çıkararak toplum, ilişkiler bütünüdür birlikteliği temsil eder. Sosyal ilişkiler, ideoloji ve inançların yol göstermesiyle bütünün oluşturduğu karar sistemine fayda sağlar (McPherson ve ark 1989). Toplum ve kültür birlikte gerçekliği temsil etmemeleriyle birlikte bütünlük için eşit etkiye sahip değillerdir. Kültür btnlemesine öncelik eden toplum btnlemesidir. Bundan dolayı etkili olan faktör, toplumdan daha önce gelen kültürdür. Toplumda hareketi sağlayan kültürdür. İ ve dış düzende bireylerin harekete geçmesini sağlayanın yine kültür olduğu düşünülmektedir. Sosyal bütünleşme, ortak din ve değerler sayesinde toplum yeleri tarafından ideal bütünleşme olarak grlmtir. Çünkü bu seviye de olan sosyal bütünleşme diğerkm seviyeleri içinde barındırmaktadır (Kurtkan, 1982). Toplumda kargaaya sebep olabilecek unsurlardan biri kültürel bütünleşmenin yokluğudur. Kültürel bütünleşme eksikliğinde sosyal bireyler, rollerini ve örüntülerini tam anlamıyla yerine getiremezler. Kurumsallık kazanamamı formları sosyal toplumlar doğru biçimde kullanamazlar.

Sosyal bütünleşme, sert ve kesin değildir. Bununla birlikte sosyokültürel bütünleşme göreli bir olgudur ve her toplum standarda oturmuş bir bütünlük seviyesindedir. Sosyal ilişkilerin ve insanın yapısı, toplum ve kültür arasında sert bir bütünleşme oluşmasına izin vermez. Tam bir bütünleşme olumu bir yapı da ilerleme ve değişmeden söz edilmez. Sosyokültürel değişim sürekli bir olgudur çünkü sosyokültürel ilerleme devamlılık gösterir (Fichter, 2004).

BÖLÜM 4

SOSYAL KAVRAMLAR

Sosyalleşme, kişinin, değer ve yasalarının benimsenmesi ve onurlu eylem haline getirme serüvenidir. Sosyalleşme, hayat boyunca devam eden olgudur. Toplumun sağlıklı olabilmesi için, çocukların toplumun değerlerini, beceri ve bilgileri öğrenmesi gerekir. Ayrıca toplumun devamlılığı için çocukların toplumla ilgili bilgi birikimine sahip olması önem arz eder. Çocuklara yaşamlarını kolaylaştırmak için yeme, içme, tuvalet eğitimi gibi birden fazla temel beceriler öğretilir. Bu becerilerin öğretilmesi, çocuğun yaşamını sürdürürken kontrollü hareket etmesi için önemlidir. Toplumda ahenkli ve etkili iletişimi için bu becerilerin gelişmesi gerekir (Bahar, 2005). Sosyalleşme; aile, çevre, okul, mesleki örgütleri toplumun bir unsuru haline getirmiştir. Mesleki örgüt içinde yer alan topluluk kuramları, kültürün bireyden beklediği eylemler şeklinde hayat sürmeyi anlama sürecidir (Demir, 2005). Kişiler, içinde bu buldukları toplumda kuşaktan kuşağa aktarılan kültürü, sosyalleşme durumu içinde, öğrenme yöntemiyle sağlar. Bununla birlikte, sosyalleşme sürecinde biçim ve içeriğin kesinleştirilmesi öğrenme yöntemiyle gerçekleşir. Kişinin, toplum ve çeşitli topluluklara dâhil olması; tutum, davranış, değer ve inançlarında kuramsallaşması kültürlenme süreci olarak bilinir (Tolan, 1998). Toplumdaki temel olan bilgiler kişilere sosyalleşme süreciyle geçer. Avlanan bir toplumda çocuk avlanmayı öğrenir. Modern toplum da bu farklıdır, çocuklar okullara giderek geleceğe hazırlanır. Üst klasmanda olan aile fertleri ise çocuklarına farklı branşlarda ve konularda eğitim almalarını sağlayarak tüm imkanlarını sunarlar. Bu eğitimlerini özel dersler ve kurslarda almalarını sağlarlar. Bundan dolayı çocuklar yetişkin bireyler haline geldiklerinde kendi sosyal sistemlerini ve becerilerini oluşturma potansiyeline sahip hale gelirler (Bahar, 2005). Sosyallik, kişinin sosyal topluluğa devam etme olgusudur. Kişi, bir topluluğa girerken o toplumda var olan sosyal normları, o grupta ve gelecekte alacağı sorumlulukları, ulaşacağı zaferleri, toplumda var olan rolleri ve mevkileri, kendine gösterilmesini beklediği davranışları, inançları,

becerileri öğrenip, içselleştirmek durumundadır. Sosyalleşme, doğum ile birlikte başlamaktadır. “Sosyal ben” ve “sosyokültürel şahsiyet” in toplumda geçerli inanç, değerler, davranış ve vaziyet alışlarını benimseyip içselleştirmesini birey gençlik döneminde kazanır ve devam eder. Sosyalleşme hayat boyu devam eder ve insanın yaşam sürecinde sosyal pozisyonlarına ve üstlendiği rollere göre değişim gösterir (Ergün, 1992).

Sosyallik, insanların dâhil olduğu toplumun yaşam tarzları, değerleri, inançları elde etme sürecidir. İnsan, sosyalleşme sürecinde ortaya koyduğu davranış, değerler, kurallar, tavır ve normları hayat tarzı haline getirmektedir. Bundan dolayı sosyalleşme, bireyin sosyal yaşamla ve kültürle birlik içinde olduğu toplum da uyum süreci mümkün olmaktadır (Yetim, 2010). Sosyalleşme süresince, kişiler toplum değerlerini deneyimler, içselleştirir. Bununla birlikte herkes kişisel benliğini oluşturur. En güzel şiir okuyan, en iyi basketbol oynayan, en dürüst, en çok yaramazlık yapan, en iyi edebiyat yapan gibi özelliklere sahip olan bireyler ortaya çıkar. Bireyler arasında ki bu farklılıklar toplum arasında ki sosyal bağı güçlü hale getirir çünkü toplum arasında olan etkileşim önemli derece de artar. İnsanlığı var eden olgu diğer insanların var oluşudur. Çünkü insanlar kendi değerini, farkını diğer bireylere bakarak görebilir (Bahar, 2005). İktisadi refah seviyesinin yükselmesiyle sosyal gelişme, insani kaynakların gelişmesi, sosyal bütünlüğün hayata geçmesi, alışkanlıkların ve davranışların kazanılması, manevi ya da maddi değişimsiz dengenin sağlanması, rasyonel fikirler, toplum menfaati uğruna kişiler arası ayrımın yapılmaması, toplumdaki cefa ya da sefada her daim birlikte olunması ve gelişmesi şeklin de özetlenebilir (Erkal, 1998). Toplum da birden çok yönün bulunmasıyla birlikte sosyal gelişme toplumun bütününde ilerleme kat etmiştir. Bu gelişme, ekonomik olarak yol kat etme, sosyal bütünleşme, toplumun orta sınıfta gruplaşması, anlamsal bütünleşme ve fonksiyonel olarak bütünleşme ve gelişmedir. Sosyal yönden gelişmiş olan toplum, toplumsal unsurlarında ilerleme gözlenendir (Kızılçelik, 1996).

Bir durumdan diğer bir duruma geçişi ifade eden değişme sosyal anlamda mevcut konumu durağan (statik) olmak anlamında kullanır. Durağan olmak, zamanla ilerlemeyi güç hale getirmektedir. Değişme, kaçılmaz sonucunu tüm varlıklar üstünde göstermektedir. Bununla birlikte değişme, toplumda gözle görülür derece de

fark edilir etkiler bırakmaktadır. Toplumda değişime uğramamış bir insan ya da canlı görmek mümkün değildir. Değişim toplulukların hepsinde gerçekleşir (Doğan, 1998). Sosyal değişme, kurumlarda, yapılarda ve sosyal ilişkilerden olağan durumdan başka bir duruma gelmektir. Bir başka deyişle mevcut olan konumdan olumu ya da olumsuz başka bir duruma geçmektir (Tan, 1981). Sosyal değişme; insanlar arasında olan ilişkinin ve bağın, kurumlar da olan rol kalıplarının değişmesidir (Kızılçelik, 1996). Ayrıca sosyal değişme, kısa sürelerde incelenebildiği gibi denetlenir ve gözlemlenir (Doğan, 1998).

Bütün toplumlar modern ya da geleneksel fark etmeksizin sosyal değişim içindedirler. Bütün toplumlar değişmiştir. Sosyal değişime sebep olan birden fazla unsur vardır, bunlardan bazıları; fikir ve düşünceler, icatlar, inançlar, değerler, nüfus artışı, doğal afetler, savaşlar, tarihi olaylar, kültürel değişimler, teknolojidir (Yetim, 2010). Bir kişinin ya da toplumda bulunan grupların başka bir toplum grubuna dâhil olması, esneklik, geçişlilik, zümreler, sınıflar arası geçilebilirlik, meslekler, gruplar arası hareket yeteneğidir (Demir, 2005). Bir başka anlamıyla; bireylerin dâhil oldukları toplum gruplarında ki statülerinden başka gruplara dâhil olarak statü değişimleri sağlamaları, sosyal hareketlilik gerçekleştirmeleridir. Bu hareketlilik iki şekilde ele alınabilir; dikey ya da yatay. Dikey hareketlilik; bireyin gelir seviyesi, yaşam kalitesi gibi birden fazla unsuru ve olguyu geliştirmesi veya yükseltmesi anlamına gelir. Yatay hareketlilik; bireyin hiçbir yaşam konforunda gelişimin olmaması, aile ve topluluklar arasında gerekliliği olarak tanımlanır (Erkal, 1998).

Bunlara örnek olarak; herhangi bir spor branşın da takımından diğer bir takıma transfer olan çalıştırıcı yatay hareketliliği temsil eder. Dikey hareketliliğe ise bir üst lige giden antrenör örneğini verebiliriz. Dikey hareketlilik yukarı bir çıkış olarak görünse de düşüşü de temsil eder. Bununla birlikte dikey hareketlilikte maddi açıdan ilerleme, kazanç söz konusu olurken maddi kayıplar ve gerileme de söz konusu olabilir. Kişi bulunduğu statüden geri düşebilir. Ayrıca spor, yalnızca sporcular değil spor dışında bulunan birçok insanda dikey hareketliliği yaşatır örnek olarak bir sanatçının spor kulübü başkanı olması diyebiliriz (Öztürk, 1998). Toplum üyeleri ve gruplarda bulunun bireylerin konumları arasındaki farklılıkları sosyal hareketlilik yansıtır. Bundan dolayı bireyler, toplumda ki statülerini ya da konumlarını

değiştirebilirler. Yani sosyal hareketlilik, toplum ve toplum gruplarının bu değiştirebilme özellikleri 'statüler arasındaki giriş ve çıkışları' dır (Doğan, 1998). Sosyal çözülme, sosyal denetimin ortadan kaldırılması ya da sosyal yapıda ki zedelenme olarak tanımlanır (Öztürk, 1998).Gruplar arasındaki sosyal mesafenin sebep olduğu toplum işleyişini aksatma sosyal çözülmedir. Yani gruplar arasında ki düşünce yapısının farklılığı, sosyal gruplar da ki milli kültür işleyişine en üst seviye de zarar almasına sebep olmaktadır.

Sosyal çözülmeye toplumdaki alkolizm, suç, şiddet gibi kötü alışkanlıkların ve zihinsel hastalıkların artması örnek gösterilebilir. Sosyal çözülme bir anlamda toplumun başına gelecek kötü olasılıkların artmasıdır (Yetim, 2010). Yabancılaşma, en geniş anlamıyla kişilerin birbirinden, süreç ya da ortamdan kendini soyutlaması, uzaklaşması anlamına gelmektedir (Marshall, 1999). Yabancılaşma, bireyin içinde bulunduğu toplumun yaşam tarzı, inançları değerleri, normları ya da kültüründen kendini soyutlaması anlamsız bulması durumudur. Kişi kendini toplumdaki uzaklaştırır ve yalnız hisseder (Demir, 2005). Bireyin kendi toplumunda ki değerlere karşı ilgisizliği, hayata ve çevreye karşı içe kapanık duruma gelmesi yabancılaşmadır. Yabancılaşma içeriğinde; güçsüzlük, dengesizlik, sosyal yönden kabul görememe, iktidarsızlık durumlarını barındırır. Özetle toplumdaki her anlamda uzaklaşma yabancılaşmanın en temel unsurlarındandır (Dönmezer, 1994).

Birden fazla yabancılaşma çeşidi bulunmaktadır bunlar; bürokratik yabancılaşma, halk yabancılaşması, sanatta yabancılaşma, aydın yabancılaşma, sanayide ve kültürde yabancılaşmadır. Kişisel ve sosyal olarak bakılması mümkün olan yabancılaşma toplumda oluşan sapmalar, dayanışmada eksiklik, toplum hayatında ki bozulmalar vb. birden fazla çevresel faktörü içinde barındırır. Bireysel olarak değerlendirmeye alınan alkolizm, bu alışkanlığı çoğaltan problemler arasında aile içi sorunları ele almaktadır (Anderson, 1983).

Tabakalaşma, halkın içinde ödül ve yükümlülük, ayrıcalık, sınırlılık gibi farkları barındıran, kendi içinde iki ya da daha fazla parçaya uyumlu ölçüde ayrılması olarak tanımlanmıştır (Ozankaya, 1999). Sosyal tabakalaşma, belirli sayıda olan nüfusun,

hiyerarşik olarak, sosyal anlamda art arda gelen seviye grupları halinde bulunmasıdır (Kurtkan, 1976).

Eşit olmayan şekilde ayrılan toplumlar sistematik olarak bu eşitsizliklerini kuşaktan kuşağa aktarmaktadır. Buna “tabakalaşma” denir. Eşitsizlikler; hukuki, dini, sosyal, siyasi ya da sosyal sınıf toplumlarında olduğu gibi ekonomik anlamda da toplumsal tabakalaşmayı yansıtır (Bahar, 2005). Toplumda, toplumsal tabakalaşmadan bahsedildiğinde genel olarak toplum üyelerinin ya da grupların, birden fazla ölçüte göre hiyerarşik olarak bir sıraya koyulduğu anlatılmaktadır. Toplumsal tabakalaşma olgusu, statü, ekonomi, prestij, diktatörlük, seviye durumlarına ilişkin toplumda ki bireylerin farklılaşmasını, hiyerarşik anlamda sınıflandırmasını barındırır (Güven, 1999). Bireyler arası sosyal davranışların, adil olmayan esaslara dayandırması sebebiyle, her toplum üyelerinde nüfus hiyerarşik bir biçimde alt alta dizilmiştir. Adil esaslar çerçevesinde toplum üyelerinin eşit olduğu yani aynı imkânlarla sahip olduğu bir toplum bugüne kadar görülmemiştir. Bundan dolayı tabakalaşma, evrensel tüm toplumları kapsayan evrensel bir olgudur (Eroğlu, 2000). Sistem, birbiriyle ahenkli ve iç içe çalışan parçalardan oluşan bütün ya da birkaç alt sistemde bulunan, kendisi de sistemin en büyük parçası olarak çalışan bir bütün olarak tanımlanır (Yetim, 2010).

Sosyal yapının oluşturduğu sosyal sistem, düzen düşüncesiyle oluşturulmuş bir olgudur. Yapı, sosyal sistemin temel yapı taşıdır. Sosyal sistemin içinde barındırdığı en önemli özelliği ise bütünden ayrılan parçaların bütün oluşturduğunda tekrar ahenk içinde çalışmasıdır. Seçim sistemi, eğitim sistemi, nüfus sistemi ve kanunlar buna örnek olarak verilebilir. Sosyal davranış, sosyal sistemin maddelerinden biridir. Ayrıca sosyal sisteminin toplum kuramının karşılığı olarak hayata geçtiği görülmektedir (Akyüz, 1991). Sosyal yapı, toplumun dış ve dış çerçevesini oluşturan, sosyal toplulukların yer aldığı, kurumları da içinde barındıran sosyal bir kavramdır. Sosyal olayların ve sosyal ilişkilerin olduğu, sosyal kuramların var olduğu bir olgudur (Nirun, 1986).

Sosyal yapı, kültürel ve coğrafi, çeşitli zümrelerin içinde olduğu organizasyonlar bütünüdür. Toplumdaki, alt yapı, gruplar, topluluklar, organizasyonlar ve çeşitli

eylemlerden oluşan ahenkle çalışan düzenli sistemdir. Tüm sistemlerin arkasında bunun en güçlü yapı taşıdır (Yetim, 2010). Sosyal yapı, ‘toplumu oluşturan başlıca öğeleri bunların bütünü içindeki yerlerini ve aralarındaki ilişkileri ve böylece işleyişlerindeki düzenlilikleri’ anlatmaktadır. Bir bireyin fiziksel ya da bilişsel yaptığı tüm hareketleri, vücudun tüm parçalarının birbiriyle sistematik ve anlamlı şekilde çalışması sonucunda oluşur. Faaliyetlerde ki uyum ve sistemin zarar görmesi, sonucu ve tüm faaliyeti etkileyecektir. Toplumsal yapı da meydana gelen unsurların fiziksel ya da zihinsel bir davranışa benzetmek mümkündür (Doğan, 1998). İnsani hareketler ve olaylar sonucunda oluşturulan toplum, değişir ve değişmekte olduğu halde sürekliliği devam etmektedir. Beşeri ilişkiler arası organizasyonu sosyal yapının ve toplumun en karakteristik özelliğidir. Toplum, var olan karakteristik vasıflarını, kişilerin büyük grup ya da yardımcı gruplar olarak sürdürmelerini, oluşturulan grupların çevrenin fiziki şartlarına uyum sağlama olasılıklarını gösterir (Akyüz, 1991).

Bütün toplumlarda, sosyal yapı farklı özellikler göstermektedir. Bu özellikler, toplumda ki fiziki ve kültürel yapının hangi seviyede olduğunu gözler önüne sermektedir. Ayrıca bu özelliklerin var olması dünya da ki toplumların gelişmiş, yarı gelişmiş ya da gelişmemiş olarak ayrılmasına da yardımcı olur (Bayraktar, 2003). Sosyal yapıda değişikliğe gidilmesi durumunda, parçaların bir bütün olarak ele alınması gerekir. Tarım-sanayi ya da köy-şehir olarak anılmaları ayrı bir çatıda değerlendirilmelerini gerektirmez. Çünkü sosyal yapı; parçaların bir bütün olduğu sistemdir ve tedbirler bütünlük esaslı göz önüne alınarak değerlendirilir (Kurtkan, 1988). Grup, bireyler arası paylaşımın var olduğu ve sürekli olduğu müddetçe devam edecek olgudur. Bir grubun varlığından bahsedebilmek için; o grupta bazı değer ve normların, özgür fikirleri, etkileşimin, birleştirici unsurların, toplumsal yardımlaşmanın, grup hareketliliğinin, geniş anlamıyla özgül duyguların olması gerekmektedir (Tolan, 1998). Sosyal grup, içinde birden fazla bireyin statülerini, inançlarını, ilişki düzenini, değerlere ait özelliklerini, farkındalıklarını ve farklılıklarını ayırtılabilen ve birden fazla insanın tüm özelliklerini içinde barındıran bir varlıktır (Yetim, 2010).

Sosyal ilişki, bireylerin ya da toplulukların kendi oluşturdukları grup ve topluluklar dışında birden fazla grubun olduğunu bilerek, beklentilerini düşünerek devam ettirdikleri etkileşim biçimidir (Erkal, 1998). Sosyal ilişki ‘başkası düşüncesi’ anlamı taşıyan çevreyle etkileşim içinde ortaya çıkmıştır. Sosyal ilişkiler, etkileşim içinde olan fertlerin ya da grupların en temel özelliğidir. Kişi ve toplulukların sadece kendi benliklerini fark etmeleri yetersizdir. Diğer grup ve toplulukların varlığının bilincinde olmaları gerekir. Çünkü sosyal ilişkide, tüm gruplar birbiriyle etkileşim halinde ve birbirlerinin varlıklarına saygılı olmalıdır. Bundan dolayı sosyal ilişki, başkalarının hayatına saygılı, varlıklarını kabul eden, kaliteli yaşam alanı oluşturma olgusu olarak kabul edilmektedir (Dönmezer, 1994).

Mekanik bir olay gibi düşünülen sosyal ilişkiler, içinde bireyi etkisine alan birden fazla unsur barındırmaktadır. Bu unsurlardan bir kaç, biyolojik, sosyolojik, psikolojik, kültürel faktörlerdir (Jonathan, 1978). Sosyal ilişki, sosyal alanda bireyler arası davranışlar, paylaşımlar ile meydana gelir. Birden fazla insanın, karşılıklı devam ettirdikleri anlamlı etkileşimler sosyal ilişki niteliğindedir. Kişinin kendi yaşam alanı dışında yeni bir yaşam alanı oluşturması da yeni sosyal etkileşimi beraberinde getirir (Nirun, 1986). Sosyal ilişkinin sağlıklı yürütülebilmesi için, kişilerin birbirine olan davranışlarına, karakteristik özelliklerine, varlıklarına anlamlı bir dikkat içinde olmaları gerekmektedir. Kişiler karşılıklı ilişki içinde oldukları bireylerin varlıklarını tanıma neticesinde davranış şemaları oluşturur. Bu şemalar, sosyal ilişkinin bir boyutudur. Oluşturulan şemalara ‘sosyal’ tanımı yapılmaktadır. Çok boyutlu olan sosyal ilişkilere; polis ve sanık, anne ve çocuk, öğrenci ve öğretmen, hasta ve doktor, tanık ve mağdur, seçmen ve aday olarak birden fazla örnek verilebilir (Bahar, 2005).

Max Weber sosyal ilişki olgusunu anlaşılır kılan, birden fazla sosyal ilişkinin sağlam olabilmesi için birkaç özelliğe vurgu yapmıştır:

1. İki ve daha fazla insan arasında oluşması.
2. Belirli bir zaman dilimini kapsamaması.
3. Birden fazla kişinin olduğu grupta herkesin birbirinden haberinin olması.
4. Ortak anlaşılır bir ilişkinin var olması.

5. Diğer bireylerin yanında etkileşimin kopmaması.
6. Kişilerin oluşturdukları ilişkiye anlam vermeleri (Kızılcılık, 1996).

Statü, bireyin toplumda edindiği konumu yeri anlamına gelmektedir. Statü; siyasi, hukuki, kültürel alanlarda seviye belirleyip gruplarda ya da toplumlarda tabakalaşma düzenini anlatır (Marshall, 1999). Sosyal statü ise, bireyin, toplulukların ya mesleklerin sosyal yapıda edinmiş olduğu konumu ifade eder. Sosyal statü genel anlamıyla, bireylerin ya da toplulukların temelinde, kişinin edindiği temel hak ve yükümlülükleri yoluyla netleşen, kendi topluluğu dışında diğer topluluklar ile ilişki içinde olan, fakat bazı durumlardan ayrılmış olan sosyal mevki, pozisyon ya da durumdur (Akyüz, 1991).

Sosyal mevki ve sosyal pozisyonu içinde barındıran sosyal statü kavramı, her tür statüyü belirli çerçevelerle açıklamaktadır. Kurallar, sosyal ilişki sürecince bireye yol gösterir. Sosyal statüye sahip kişinin sorumluluk sahibi olmasına olanak sağlar, süreç esnasında ona haklar tanır. Bu haklar, bireyin toplumda ki mevkisi ile birleşir. Toplumda birden fazla mevki ve statü bulunur. Sosyal statü; bir sosyal durumun bir diğer durumları ilhak etmesi durumudur (Nirun, 1986). Sosyal rol, bireyin ait olduğu statü ve mevkisi ya da ait olduğu pozisyonda hak ettiğini düşündüğü davranışlar bütünüdür (Demir, 2005). Sosyal rol; var olan mevkiye, kazanılmış olan sosyal statüye hatta pozisyona uyum gösterebilmek için ortaya koyulan her türlü davranıştır. Sosyal statü edinmiş, mevki ve pozisyona sahip olmuş bireylerden toplumun bazı beklentileri vardır. Birden fazla başarılı ya da başarısız bu beklentilere cevap gelir. Bireyin toplum içinde dışarıdan görülen davranışlarına rol denir. Rol, kişinin benlik simgesidir. Bundan dolayı sosyal statü, kişiye şahsiyet, kültür, sosyal haklar, sorumluluklar ve kazanç sağlar (Nirun, 1986).

Rol iki ana başlıkta incelenebilir; toplumsal roller ve mesleki roller. Sosyal rollere, komşuluk, arkadaşlık, akrabalık, çocukluk, ablalık, ağabeylik, turistlik vb. gibi örnekler verilebilir. Mesleki roller, kişinin toplumda edindiği meslek hayatının sıfatlarıdır. Bu sıfatlara; hemşirelik, doktorluk, öğretmenlik, öğretmenlik gibi yüzlerce örnek verilebilir. Kişi hem toplumsal hem de mesleki role sahip olabilir. Ayrıca birey her iki rolde birden fazlasına sahip olabilir (Dönmezer, 1994). Sosyal

norm, topluma ait olan bireylerin olaylara karşı, belirlenmiş çerçevede eyleme geçmelerini isteyen kurallardır (Yetim, 2010).

Norm; kural, kabul gören davranış, etkinlik için örnektir. Bireylerin hareketleri var olan normlara göre kabul görür ya da dışlanır. Norm, istenen davranış ve eylemleri belirleyen bir kuraldır. Toplum da var olan bireyler, genellikle normlara uygun olan davranış sergilediklerinden, diğer insanların, grupların, topluluk mensuplarının nasıl davranacakları önceden kestirilebilir. Bundan dolayı toplum içinde sosyal düzen zarar görmez. Normlar, sosyal düzenin korunmasını sağlamış olur (Dönmezer, 1994). Sosyolojide norm, kültürün izin verdiği, olağan davranışlar olarak akla gelen ortak eylem arzudur (Marshall, 1999). Bir grup da, benliğin devam edebilmesi için toplum kurallarının uygulanması, kişilerin ya da topluluklar arası etkileşimin düzenli ilerleyebilmesi için normlara ihtiyaç vardır. Aile, din ve inançların olduğu sistemlerin, üretim ile tüketim üzerinde etkisi bulunur. Yani üretim ve tüketimde aile rol modeldir. Din ve aile sisteminin oluşturduğu düzenleyici kurallar bilinçli ya da bilinçsiz olarak toplum düzeninde hayat bulur. Birey ayrıca kendi tutum ve davranışlarıyla toplum düzeninde soyut modeller oluşturur, kendi belliğinin farkında olduğu gibi diğer bireylerin varlığını da kabul eder ve davranışlarını bu yönde şekillendirir. Normlar toplum düzeni, sistemin devamlılığı için gereklidir. Davranışların ne olduğunu belirleyen, değer, tutum, davranışları sistem içinde düzenleyen normlardır (Tolan, 1998).

Toplum kültürü ve toplum hayatı normlardan oluşmaktadır. Topluma dâhil olan bireyler genel anlamda normlara uygun davrandıklarından, sosyal düzende ortaya koyulacak davranışlar öngörülebilir böylece sistem içinde aksaklıklar ortadan kalkar (Kızılçelik, 1996). Değer; adalet, güç, aşk, çalışkanlık, dürüstlük, misafirperverlik, dostluk, zenginlik gibi birden fazla unsuru içinde barındıran toplumun tutum ve bakış açısı anlamına gelir. Değer, kişinin davranış, düşünce ve tutumlarına bir ölçüttür. Değerler, sosyal düzenin ve toplum bütünlüğünün ayrılmaz bir parçası konumundadır. Kişiler, var oldukları toplum ve grup, kültür ve değerleri özümseyerek, seçimlerinde bir ölçüt olarak değerleri kullanır. Böylece kişiler daha uygun, daha doğru, daha bilinçli, daha düzenli, daha güzel, daha iyiye ulaşma imkânı bulurlar (Tolan, 1998).

Toplum üyeleri arasında ki bağı güçlendiren, toplumun sürekli olmasını sağlayan, toplum fertlerini bir arada tutan “sosyal değerler” dir. Sosyal değerler, toplum fertlerinin duygu, tutum ve davranışlarını yansıtan ayna konumundadır. İnsanı insan yapan değerlerini himaye altında tutan değerlerdir. Değer, ahlak ve inanç olarak iki ilkeye dayandırılabilir. Doğruluk, hoşgörü, saygı, manevi değerlere saygı, şefkat, doğruluk, değerlere bağlılık toplumun önemli unsurlarını oluşturmaktadır (Nirun, 1986). Toplum düzeninin oluşması, toplum beklentileri, bireylerin içselleştirmesi gereken kurallar, değer ve inançlar, uygulanan yaptırım türleri bütününe sosyal kontrol denir (Demir, 2005). Sosyal olan bir toplumun ya da sosyal grupların hedefine ulaşması, bireyler arası etkileşimin zarar görmemesi, sürekliliği sağlayabilme, grup ve toplum birliğinin zedelenmemesi için denetim merkezi görevini üstelenen yapıya “sosyal kontrol” adı verilmektedir. Sosyal kontrol, toplum üyeleri arasında olan birlik ve düzenin, kurallar ve normlar çerçevesinde denetlenmesi anlamına da gelmektedir (Nirun, 1986).

Sosyal kontrolün hedeflediği kazanım, toplumun sistematik düzende işlerini yürütebilmesi, işleyişte ve var oluşunu devam ettirebilmesi. İnsanlar arası davranış bütünlerinin düzenli ilerlemesini sosyal kontrol sağlar. Sosyal kontrol, sosyal norm ve sosyal değerlerin varlığını da sağlamaktadır. Bununla birlikte, sosyal yapıda güçlendirme, sosyal kurumların bütünleşmesi, sosyal grupların devamlılığı ve korumasını yönetir (Yetim, 2010). Ahlak, iyi ve kötüyü birbirinden ayıran, tanımlarını yapan, bir konum ya da zaman bağı kalarak kurallarını koyan bir bilim olarak ifade edilir. Kısaca ahlak, kişilerin ortaya koyduğu davranışları iyi ya da kötü olarak belirler. Ahlak kültür, değer, inanç, toplum normları ile iç içe çalışır. Ayrıca ahlak, iyi ya da kötünün kurallarını koyabildiği gibi, birey davranışlarını düzenleyebilir (Kızılcılık, 1996).

Sosyal ahlak, kişinin grup içinde ki konumu, ulus, devlet, kurum ve kuruluşlar gibi unsurlarda bağlantısı olan ve ahlak esasları ile kuralları denetleyen kaynaktır. Sosyal ahlak, kişilerin var olduğu toplumda, sosyal düzen, bireylerin bir biri ile iletişimini denetleyen tinsel niteliği olan ilkeler bütünüdür. Kısaca sosyal ahlak, bireyler arası ilişkinin iyi ve kötü olduğunu dile getiren, sosyal düzenin korunmasını sağlayan,

temel kurallara bağılı kalan bir olgudur (İzveren, 1980). Örf, adet ve gelenekler, kuşaktan kuşağı aktarılarak günümüz toplumuna kadar ulaşmış, toplum temeline oturmuş toplum üyeleri arasında ilişkiyi güçlendiren sağlam bir mekanizmadır. Dolayısıyla toplum üyeleri arasında uzun zamandan beri yerleşen türlü alışkanlıklardır. Diğeri bir anlamıyla geçmişten gelen ve günümüz de hala etkin olan, sosyal adetler ve geleneklerdir (Ataman, 1987). Hayatta ki sosyal ritüellerden biri örflerdir. Normlar için de en güçlüsü yazılı hukuk kurallarıdır. Aile yaşamı, yemek kültürü örf, adet ve gelenekler normlar içinde bulur (Bahar, 2005). Gelenekle, toplumda bulunan tüm grup ve toplulukları ilgilendirir. Geleneklere örnek olarak hürmet, bayramlar, küçüklere ve büyüklere saygı ve cömert davranışlar, atasözleri, törenler, düğünler verilebilir. Halk tarafından yapılması normal karşılanan alışlagelmiş davranışlar bütünüdür. Sosyal yönden bunlar benimsenmiş ve yer edinmiş eylemlerdir. Taklitle hayata geçirilen toplumsal kurallar olduğunda, bu kurallar sosyal ve mantık ölçütlerinden geçirilir. Bu nedenle görenekler, mantık ve akılla, toplumsal kurallar ve normlarla çatışabilir. Bu göreneklere; kan davası, rüşvet, başlık parası örnek verilebilir (Yetim, 2010).

Toplum da var olan bireylerin devamını sağladıkları örf, adet, gelenekler zamanla değişkenlik gösterebilir. Ayrıca bu değişim gruptan gruba, topluluktan topluluğı hatta bireyler arasında bile fark gösterebilir. Örf, zaman içinde kabul edip içselleştirdiğı bir davranışı belli bir zaman sonra inkâr edebilir. Çağdaş olan bir toplumda, bireyler arası etkileşimin, temel unsurlarından ayrılıp sahipsizleşmesi örf-adetleri geri de bırakır. Örf ve adetlere kişiler istem dışı değil tamamen istek ve arzusuyla kendiliğinden uyum sağlarlar. Örf ve adetlere uyulmaması hususunda, kişi kendini engeller. Başka bir durumda, normlar ortaya çıkar, normların uygulanması neticesinde bireye yaptırımlar uygulanır. Yaptırım sonuçlarının olumlu olup olmaması durumu, bireyin normlara içselleştirme ve benimseme düzeyine bağlıdır. Tüm bu yaptırımların baskıcı ve zorlayıcı olması durumunda devreye hukuk kuralları girer (Tolan, 1998). Görenekler, toplumda gelenekler ile birlikte düzen sağlamayı amaçlamaktadır. Göreneklerin, gelenekler gibi sosyal ilişkileri ve topluluk etkileşimini sistematik ilerlemesini sağlayan normlar oldukları ifade edilir. Gelenek ve görenek toplumun ayrılmaz parçalarıdır. Bu ayrılmaz parçalar, sosyal davranışları da ifade etmektedir (Yetim, 2010).

Temelde tutucu olan örf ve adetler, kendi kendine ya da norm ve hukuk kuralları gibi biçimsel olarak ortaya çıkabilir. Bununla birlikte, norm ve yazılı-yazısız hukuk kuralları örf ve adetleri isteyerek oluşturabilir (Bahar, 2005). ‘Temel kültür unsurları’ olarak da adlandırılan örf ve adetler, kişilerin düşünceleri, davranışları, duyguları yönünde resen etki etmektedir. Temelde olan kültürün ilkeleri, sosyal toplulukların kişiler arasında olan ilintileri, sosyal bağ yönünden beklentilerin karşılanması ve daha üst seviyede sosyal kuruluşlar tarafından kişiler arası bağı sosyal normlar ile ilişkilendirir (Nirun, 1986). Bireyler, kendi aralarında sistematik ve devamlı olan bir bağlantıya sahiptir. Toplum ise bu bağlantıya sahip olan insanlar topluluğundan oluşmaktadır (Bahar, 2005). Kültür, içinde örf, adet, gelenek ve görenekleri barındıran, toplumun yaşam biçimini düzenleyen davranışlar ve değerler toplamıdır (Demir, 2005). Kültür, sürdürülebilir ve sürekli gelişim kat eden, diğer bir anlamıyla gelenek ve görenek toplamıdır (Doğan, 1998).

İçinde teknoloji, bir toplumun duygu ve düşüncesi, fikirleri, yaşayış biçimi, belirli kalıplara ve dönemlere ait bilgi birikimi, tarih bilinci, inanları ve değerleri, objektif bakış açısı, edebiyat ve ekonomisi, hukuk, din, dil ve ırkı kapsayan genel anlamda tüm fonksiyonları içeren davranış ve inançlar bütünü ‘kültür’ olarak adlandırılır (Bahar, 2005). Kültür, tüm topluluklarda yaşam biçimi olarak sürdürülen, örf, adet, gelenek ve görenek, araç gereç, duygu, düşünce, inanç ve değerler vb. gibi maddi ya da manevi öğelerden oluşan karışık bir bütünü temsil eder. Maddi ya da manevi, bir grup ya da topluluk üyesi olan, doğrudan doğruya sürdürülen ve aktarılan kişiler tarafından oluşan bir hayat tarzıdır (Kızılcılık, 1996).

Sosyolojik yönden kültür tanımı “bir toplumun üyeleri arasında paylaşılan, devredilen ve bir değişim süreci içinde bulunan öğrenilmiş davranış kalıplarıyla bu kalıpların (inanç, değer, tavır ve maddi unsurları kapsayan) ürünlerinin oluşturduğu bir yaşam biçimidir” (Tan, 1981). Bilimsel anlamda kültür, bir toplumu, topluluğu ya da grupların oluşmasını sağlayan kişilerin, hem bireyler arası irtibatı, hem kendileri ile toplumu oluşturan diğer fertler arasındaki bağı hem de toplumlar arasında ki bağlantıların sistematik olarak ilerlemesini, süregelmesini sağlar. Belirli bir kültüre sahip bireyler, genel anlamda alışılmış, sıradan, kabul görmüş davranışlar ortaya

koymaktadır. Bireyin sosyal ilişkileri esnasında ortaya koyduğu tüm eylem ve davranışları kültürün bir unsurudur. Bu anlamda tüm insanlığın bir kültürü vardır. Oluşturmuş olduğu toplumun bir parçası olan bireyler, sosyal yaşam biçimi ve ortak eylem kalıplarına ait olan her kişi gibi kültür sahibidir. Kişilerin birden fazla kaynaktan edindiği tecrübe, bilgi birikimi, değer, inanç, duygu birikimi çoğaldıkça, kültür düzeyi de doğru orantılı olarak artmaktadır. Buna göre, “kültürlü olmak” deyimini, diğer insanlara göre kültür seviyesinin üstünlüğünü ve çeşitli oluşunu terennüm etmek için kullanılır (Eroğlu, 2000).

Topluma, fiziksel ya da sosyal yaşamını sunmak ve ona çevresel faktörlerini değiştirebilecek imkânı sağlamak kültürün en önemli unsurudur. Kültür, toplumun bilgi ve teknik bilgisine, çevresel faktörlere, imkânlara göre şekillenir. Kültür, toplumun yaşam şeklini düzenler, topluluk hayatında sosyal tutumlarda kişilerin birbiriyle olan bağlantıları ve etkileşimlerini sınırlar. Böylece kültür, muayyen bir toplum da yaşam süren kişilerin sosyal gereksinimlerinin yerine getirilmesini kategorize edip, düzenler. Bundan dolayı kültür, toplum içindeki düzeni kontrol altına alarak oluşabilecek her hangi bir problemin önüne geçmeye gayret gösterir (Yetim, 2010). Kültür, iki temel unsurdan oluşur. Birinci unsur, gelişim ve canlanma diğeri ise muhafazakarlıktır. Birbirini takip eden bu iki unsur, bir bütünün parçalarıdır. Yapboz parçaları durumunda olan muhafazakarlık ve gelişim unsurları birbirini tamamlar. Her toplumda var olan ve hayata geçirilen yeniliklerin temeli oluşturması, gelişim göstermesi ve ilerlemesi gerekir. Bu durumda, çok sık yapılan değişimler, toplumda serkeşlik ve karışıklığa neden olur. Değişimin yalnızca yenilenmek olduğu düşünülmemelidir. Yapılan davranış, olay ya da olgu olumlu yönde değişim gösterebileceği gibi olumsuz olarak da yön değiştirebilir. Toplumlar, değişimin öngörüldüğü zamanlarda, genellikle refah, dayanışma ve toplum düzeninin devam etmesini ister. Topluluk halinde yaşanan bir milletin, nüfusunda ki artış iyi bir değişim olabilir. Fakat nüfus artışı zamanla toplumda ki yasalar ve kuralların etkisini azaltırsa olumsuz bir değişim olarak yön değiştirir (Erkal, 1998).

Kültür unsurları şu şekilde sıralanabilir;

1. Kültür, bir markadır. Diğer toplumlardan ayıran niteliktir.

2. Kültür, toplum inanışlarını toplar, düzenler ve bir sistemde ilerlemesine olanak sağlar.
3. Kültür, dayanışmanın yapı taşıdır.
4. Kültür, sosyal temelin en yakın örneğidir.
5. Kültür, tüm toplumlarda sosyal benliğin oluşmasında en önemli faktördür (Dönmezer, 1994).

Medeniyet ile kültürü birbirinden ayıran Ziya Gökalp, kültür terimi yerine hars kavramını kullanmaktadır. Bir toplumun, milletin dinsel, hukuksal, estetiksel, akılsal, teknolojik, dilsel ve ekonomik hayatlarıyla uyumlu bir bütündür. Medeniyet, toplum yaşamının ortak bir unsurudur (Kurtkan, 1976). Gökalp, medeniyet ile kültürün aynı payda da yönlerine ve değişimlerine dikkat çekmiştir. Kültür, bir toplumun, ulusun yapı taşıdır. Medeniyet uluslararası, kültür ise ulusal bir olgudur. Toplumun sosyal yaşamı, kültürü oluşturur. Medeniyetler, değerlendirilen toplumun sosyal hayatın bütünüdür. Kültür, içinde benimsenmemiş öğeler barındırmaz. Ayrıca kültür, bir toplumdan diğer bir topluma aktarılamaz. Medeniyetin kendi ilkeleri ve davranışları orijinal değildir ve taklit edilebilir (Bahar, 2005).

Kültür ilkeleri ikiye ayrılır bunlardan biri maddi bir değeri ise manevi unsurdur. Bir kültürde bulunan teknikleri, araçlar, yollar, üretim, malzemeler gibi somut olan, gözle görülebilen her şey maddi unsurun içeriğidir. Manevi kültür ise; bir toplumda var olan inançlar, değerler, milletin diğer millet ve devletlerden ayıran ibadetleri ve inanış biçimleri, hukuk kuralları, adet ve gelenekleridir. Maddi kültür, uluslararası bir niteliğe sahiptir. Bununla birlikte maddi kültür, manevi kültür aksine çok hızlı değişime uğrayabilir. Manevi kültür ise ulusaldır, yavaş değişim gösterir. Bir kültür, değişim göstermek istiyorsa maddi ve manevi kültürün birikimleriyle güçlenir ayrıca değişim hızını, kalitesini maddi ve manevi değerler belirler. Maddi ve manevi kültür birikimleri ne kadar çoksa toplum o kadar güç kazanır. Güçlü bir kültür, yabancı kültür öğelerini kendi içinde bir hammadde olarak görür ve kendi kültürüne katmak üzere işler (Turhan, 1969).

BÖLÜM 5

YÖNTEM

5.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada spor eğitimi alan lisans öğrencilerinin sporda sosyal bütünleşmeleri ile çok kültürlü yeterlik algıları aralarındaki ilişkiyi tespit etmek amaçlanmıştır. Ayrıca öğrencilerin kişisel özelliklerine göre sporda sosyal bütünleşmeleri ile çok kültürlü yeterlik algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığı belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma bu yönüyle ilişkisel tarama modeli niteliğine sahiptir. İlişkisel tarama modeli, birden fazla değişkenin birlikte değişiminin olduğu, bu değişimin derecesini belirlemeyi ve değişkenlere göre farklı yönlerinin tespiti ortaya çıkaran bir modeldir (Büyüköztürk ve ark.2012; Karasar, 2012).

5.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın evreni Karabük Üniversitesi Hasan Doğan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören bütün lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, Karabük Üniversitesinde Hasan Doğan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 497 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlenen 497 lisans öğrencisine ulaşmak için kolaylıkla bulunabilen örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Belirlenen araştırma evren sayısını temsil edebilecek örneklem sayısı için yeterli olduğu tespit edilmiştir. Erişilmesi kolay olan araştırmaya katılanların gönüllük esasına dayalı olan ve elde mevcut katılımcılara ulaşma yöntemine kolaylıkla bulunabilen örnekleme yöntemi denir (Erkuş, 2013, ss. 122). Tablo 1'de incelendiğinde araştırma örnekleminde yer alan öğrencilerin kişisel bilgilerini yansıtan özelliklerin frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir.

Tablo 5.1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

N=714		Gruplar	N	%
Cinsiyet		Kadın	201	40,4
		Erkek	296	59,6
Üniversite		Bartın Üni.	227	45,7
		Karabük Üni.	270	54,3
Bölüm		Bed. Eğt. ve Spor Öğr.	248	49,9
		Spor Yön.	64	12,9
		Ant. Eğt.	106	21,3
		Rekreasyon	79	15,9
Sınıf		1. sınıf	106	21,3
		2. sınıf	134	27,0
		3. sınıf	139	28,0
		4. sınıf	118	23,7
Büyüdüğünüz Yer		Köy	27	5,4
		İlçe	112	22,5
		İl	237	47,7
		Büyükşehir	121	24,3
Anne Eğitim Düzeyi		İlkokul	201	40,4
		Ortaokul	57	11,5
		Lise	205	41,2
		Üniversite	34	6,8
Baba Eğitim Düzeyi		İlkokul	157	31,6
		Ortaokul	32	6,4
		Lise	228	45,9
		Üniversite	80	16,1
Üniversitede Kalınan Yer		Yurt	86	17,3
		Ev	83	16,7
		Aile	328	66,0
Toplam			497	100,0

Tablo 1. incelendiğinde katılımcıların %40,4'ü kadın, %59,6'sının ise erkek olduğu; %45,7'sinin Bartın Üniversitesi'nde, %54,3'ünün Karabük Üniversitesi'nde okuduğu; %49,9'unun beden eğitimi ve spor öğretmenliği, %12,9'unun spor yöneticiliği, %21,3'ünün antrenörlük eğitimi ve %15,9'unun rekreasyon bölümünde okuduğu; %21,3'ünün 1. Sınıf, %27,0'sinin 2.sınıf, %28,0'inin 3.sınıf ve %23,7'sinin 4.sınıf düzeyinde olduğu; %5,4'ünün köyde, %22,5'inin ilçede, %47,7'sinin ilde ve %24,3'ünün büyükşehirde büyüdüğü; anne eğitim durumu bakımından %40,4'ünün ilkokul, %11,5'inin ortaokul, %41,2'sinin lise ve %6,8'inin üniversite olduğu; baba eğitim durumu bakımından %31,6'sının ilkokul, 6,4'ünün ortaokul, %45,9'unun lise ve %16,1'inin üniversite olduğu; %17,3'ünün yurttan, %16,7'sinin evde, %66,0'sının aile yanında üniversite okuduğuna ilişkin cevap verdikleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin yaş aralığı 18 ile 43'tür.

5.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

5.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırma kapsamında öğrencilerin demografik özelliklerini ortaya çıkarmak için sorular hazırlanmıştır. Öğrencilerin cinsiyet, üniversite, bölüm, sınıf, büyüdüğü yer, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi ve üniversitede kalınan yer olmak üzere 8 maddelik kişisel bilgi formu hazırlanarak demografik özelliklerini gösteren bilgiler elde edilmiştir.

5.3.2. Çok Kültürlü Yeterlik Algıları Ölçeği (ÇYAÖ)

Çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği; Başbay ve Kağnıcı (2011) tarafından geliştirilen farkındalık, bilgi ve beceri olmak üzere 3 alt boyuttan oluşan 41 maddelik bir ölçektir. Ölçek 5'li likert tipinde düzenlenmiş olup ters kodlu maddeler içermektedir. 16 madde bulunan farkındalık boyutu, kişilerin çok kültürlü farkındalık düzeylerini ölçmektedir. 9 madde bulunan bilgi boyutu, kişilerin çok kültürlü bilgi düzeylerini ölçmektedir. 16 madde bulunan beceri boyutu ise kişilerin çok kültürlü öğretim becerileri düzeylerini ölçmektedir.

5.3.3. Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SSBÖ)

Sporda sosyal bütünleşme ölçeği; Yılmaz ve arkadaşları (2006) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçekte bireylerin spora katılımları sonucunda elde ettikleri kişisel, sosyal, psikolojik ve fiziksel kazanımların değerlendirildiği 32 maddeden oluşan sorular yer almaktadır. Maddelerin değerlendirilmesinde 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Yılmaz ve ark (2006) çalışmasına göre ölçeğin Cronbach's Alpha iç tutarlılık değeri ise 0.91'dir. Ölçeğin kişisel gelişim, sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim olmak üzere 7 alt boyutu bulunmaktadır.

5.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma belirlenen amaca ulaşmak toplanan veriler SPSS-24 paket programına işlenmiştir. Verilerin dağılımları incelendiğinde uç değer sorunu yaratacak bir veriye rastlanmamıştır. Tablo 2 ve Tablo 3'te normallik varsayımının test edilmesi için incelenen çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 arasında değiştiği görülmektedir. Tablo 2'de ölçeklere ait puan dağılımlarının homojen dağılıp dağılmadığına yönelik Levene istatistiği sonuçlarına bakıldığında ölçeklerden elde edilen puanların homojen dağıldığı görülmektedir. Bu çalışma için çok kültürlü yeterlik algıları ölçeğinin toplam iç tutarlılık katsayısı .86'dır. Sporda sosyal bütünleşme ölçeğinin toplam iç tutarlılık katsayısı ise ,79'dur.

Tablo 5.2.Öğrencilerin Çok Kültürlü Yeterlik Algıları Ölçeğinden Aldıkları Puanların Normalliğine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Testi ve Cronbach Alpha Değerleri Sonuçları

	N	$\bar{X}$	S	Min.	Max.	Skewness	Kurtosis	C.Alpha
Beceri	497	61,78	9,71	31,00	80,00	,020	-,754	,94
Bilgi	497	35,47	6,97	9,00	45,00	-,259	-,338	,80
Farkındalık	497	62,27	10,09	34,00	80,00	-,078	-1,197	,88
Toplam	497	159,54	24,58	83,00	204,00	,070	-,828	1,00

Tablo 5.3.Öğrencilerin Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeğinden Aldıkları Puanların Normallğine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Testi ve Cronbach Alpha Değerleri Sonuçları

	N	$\bar{X}$	S	Min.	Max.	Skewness	Kurtosis	C.Alpha
Kişisel Gelişim	497	28,90	5,27	7,00	35,00	-1,184	2,339	,94
Sosyalleşme	497	29,22	5,40	7,00	35,00	-1,203	2,097	,93
Fiziksel Fayda	497	18,52	5,42	5,00	25,00	-,645	-,450	,71
Bütünleşme	497	16,43	3,40	4,00	20,00	-1,094	1,343	,85
Psikolojik Gelişim	497	16,46	3,11	4,00	20,00	-1,202	2,075	,90
Ahlaki Gelişim	497	12,34	2,36	3,00	15,00	-1,122	1,914	,91
Duygusal Gelişim	497	8,19	1,63	2,00	10,00	-1,124	1,762	,84
Toplam	497	130,09	23,74	32,00	160,00	-,980	2,005	1,00

Öğrencilerden toplanan verilerden elde edilen puan dağılımlarının yapısı incelendiğinde normallik ve homojenlik varsayımlarını karşıladığı, eşit aralıklı ölçek düzeyinde ölçeklenmiş olduğu ve sürekli dağılım gösteren bir veri olmasından dolayı parametrik test varsayımlarını karşıladığı görülmektedir (Köklü, Büyüköztürk ve Bökeoğlu, 2007: 152-161).

Öğrencilerin iki kategorili olan demografik özelliklerine (cinsiyet, üniversite adı) göre ölçeklerden aldıkları puanlar arasındaki farklılığı test etmede Independent-Samples (Bağımsız Örneklemeler) t-testi analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin ikiden fazla kategorili olan demografik özelliklerine (bölüm, sınıf, büyüdüğü yer, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, üniversitede kaldığı yer) göre ölçekten aldıkları puanlar arasındaki farklılığı test etmede One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik özellikleri içerisinde iki kategoriden fazla olan değişkenlere göre ölçekten aldıkları puan dağılımları arasında farklılık olduğu durumda hangi kategoriler arasında farklılık olduğunu test etmek için çoklu karşılaştırma testlerinden olan Tukey testi kullanılmıştır.

BÖLÜM 6

BULGULAR VE YORUM

Tablo 6.1. Öğrencilerin sporda sosyal bütünleşmeleri ile çok kültürlü yeterlik algıları arasındaki ilişkiye ait Pearson Korelasyon analizi sonuçları

N=497		Beceri	Bilgi		Farkındalık	Toplam			
SSBÖ	r	,62*	,50*		,67*	,66*			
Toplam	p	,000	,000		,000	,000			
		Kişisel			Psikolojik	Ahlaki	Duygusal		Toplam
		Gelişim	Sosyalleşme	Fiziksel Fayda	Bütünleşme	Gelişim	Gelişim		Gelişim
ÇKYAÖ	r	,60*	,61*	,57*	,56*	,63*	,57*	,59*	,66*
Toplam	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000

*p<0,05 Kategoriler: 0-0,30=Düşük ilişki; 0,40-0,60= Orta düzeyde ilişki; 0,70-1,00= Yüksek düzeyde ilişki

Tablo 4. incelendiğinde öğrencilerin sporda sosyal bütünleşmeleri ile çok kültürlü yeterlik algıları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Öğrencilerin sporda sosyal bütünleşmeleri ile çok kültürlü yeterlik algısı alt boyutları “beceri” arasında $r=,62$, $p=,000<0,05$; “bilgi” arasında $r=,50$, $p=,000<0,05$, “farkındalık” arasında $r=,67$, $p=,000<0,05$ göre pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Ölçeğin toplamı arasında $r=,66$, $p=,000<0,05$ göre pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin çok kültürlü yeterlik algıları ile sporda sosyal bütünleşmeleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Öğrencilerin çok kültürlü yeterlik algıları ile sporda sosyal

bütünleşme alt boyutları “kişisel gelişim” arasında $r=,60$, $p=,000<0,05$; “sosyalleşme” arasında $r=,61$, $p=,000<0,05$; “fiziksel fayda” arasında $r=,57$, $p=,000<0,05$; “bütünleşme” arasında $r=,56$, $p=,000<0,05$; “psikolojik gelişim” arasında $r=,63$, $p=,000<0,05$; “ahlaki gelişim” arasında $r=,57$, $p=,000<0,05$; “duygusal gelişim” arasında $r=,59$, $p=,000<0,05$ göre pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Ölçeğin toplamı arasında $r=,66$, $p=,000<0,05$ göre pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir

Tablo 6.2.Öğrencilerin cinsiyetlerine Göre ÇYAÖ arasındaki farklılığa ilişkin Independent-Samples T-Testi sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	sd	P
Beceri	Kadın	201	61,78	8,61	0,14	495	,988
	Erkek	296	61,79	10,40			
Bilgi	Kadın	201	34,58	6,51	2,35	495	,019*
	Erkek	296	36,08	7,22			
Farkındalık	Kadın	201	62,69	9,10	0,76	495	,446
	Erkek	296	61,99	10,71			
Toplam	Kadın	201	159,06	21,21	0,35	495	,721
	Erkek	296	159,86	26,65			

* $p<,05$

Tablo 5. incelendiğinde öğrencilerin cinsiyetlerine göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği toplamı ($t=0,35$, $p=,721>,05$) ve alt boyutları olan beceri ($t=0,14$, $p=,988>,05$) ve farkındalık ($t=0,76$, $p=,446>,05$) puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Ölçeğin alt boyutlarından bilgi ($t=2,35$, $p=,019<,05$) puanları arasında farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılığın erkeklerin lehine olduğu, erkeklerin kadınlara göre bilgi yeterliğinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 6.3. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre SSBÖ arasındaki farklılığa ilişkin Independent-Samples T-Testi sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	sd	P
Kişisel Gelişim	Kadın	201	28,60	5,19	1,05	495	,294
	Erkek	296	29,10	5,32			
Sosyalleşme	Kadın	201	28,97	5,32	0,85	495	,396
	Erkek	296	29,39	5,45			
Fiziksel Fayda	Kadın	201	18,35	5,08	0,57	495	,568
	Erkek	296	18,64	5,64			
Bütünleşme	Kadın	201	16,18	3,27	1,35	495	,177
	Erkek	296	16,60	3,48			
Psikolojik Gelişim	Kadın	201	16,39	2,91	0,41	495	,681
	Erkek	296	16,51	3,24			
Ahlaki Gelişim	Kadın	201	12,21	2,31	1,02	495	,312
	Erkek	296	12,43	2,39			
Duygusal Gelişim	Kadın	201	8,18	1,56	0,09	495	,927
	Erkek	296	8,20	1,68			
Toplam	Kadın	201	128,91	23,10	0,91	495	,362
	Erkek	296	130,89	24,17			

*p<,05

Tablo 6. incelendiğinde öğrencilerin cinsiyetlerine göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında $t=1,05$, $p=,294>,05$; “Sosyalleşme” puanları arasında $t=0,85$, $p=,396>,05$; “Fiziksel fayda” puanları arasında $t=0,57$, $p=,568>,05$; “Bütünleşme” puanları arasında $t=1,35$, $p=,177>,05$; “Psikolojik gelişim” puanları arasında $t=0,41$, $p=,681>,05$; “Ahlaki gelişim” puanları arasında $t=1,02$, $p=,312>,05$; “Duygusal gelişim” puanları arasında $t=0,09$, $p=,927>,05$ ve ölçek geneli puanları arasında $t=0,91$, $p=,362>,05$ ’e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Erkek öğrenciler ile kadın öğrencilerin sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutları ve genelinden elde edilen puanların birbirleri ile benzerlik göstermesinden dolayı anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 6.4. Öğrencilerin üniversitelere göre ÇYAÖ arasındaki farklılığa ilişkin Independent-Samples T-Testi sonuçları

	Üniversite	N	$\bar{X}$	S	t	sd	P
Beceri	Bartın Üni.	227	58,51	7,55	7,24	495	,00*
	Karabük Üni.	270	64,54	10,45			
Bilgi	Bartın Üni.	227	33,32	5,68	6,56	495	,00*
	Karabük Üni.	270	37,28	7,44			
Farkındalık	Bartın Üni.	227	58,26	8,71	8,72	495	,00*
	Karabük Üni.	270	65,65	9,94			
Toplam	Bartın Üni.	227	150,10	18,55	8,38	495	,00*
	Karabük Üni.	270	167,48	26,19			

*p<,05

Tablo 7. incelendiğinde öğrencilerin okudukları üniversiteye göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği toplamı (t=7,24, p=,00<,05) ve alt boyutları olan beceri (t=6,56, p=,00<,05), bilgi (t=8,38, p=,00<,05) ve farkındalık (t=8,72, p=,00<,05) puanları arasında farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılığın Karabük Üniversitesinde okuyan öğrencilerin lehine olduğu, Karabük Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin Bartın Üniversitesi'nde okuyan öğrencilere göre çok kültürlü yeterlik algılarının, beceri, bilgi ve farkındalıklarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 6.5. Öğrencilerin üniversitelerine göre SSBÖ arasındaki farklılığa ilişkin Independent-Samples T-Testi sonuçları

	Üniversite	N	$\bar{X}$	S	t	sd	P
Kişisel Gelişim	Bartın Üni.	227	27,09	5,21	7,38	495	,00*
	Karabük Üni.	270	30,42	4,83			
Sosyalleşme	Bartın Üni.	227	27,47	5,42	6,92	495	,00*
	Karabük Üni.	270	30,69	4,93			
Fiziksel Fayda	Bartın Üni.	227	16,23	5,33	9,37	495	,00*
	Karabük Üni.	270	20,45	4,70			
Bütünleşme	Bartın Üni.	227	15,32	3,43	6,99	495	,00*

	Karabük Üni.	270	17,37	3,08			
Psikolojik Gelişim	Bartın Üni.	227	15,53	3,04	6,34	495	,00*
	Karabük Üni.	270	17,24	2,95			
Ahlaki Gelişim	Bartın Üni.	227	11,63	2,31	6,38	495	,00*
	Karabük Üni.	270	12,94	2,23			
Duygusal Gelişim	Bartın Üni.	227	7,66	1,67	6,96	495	,00*
	Karabük Üni.	270	8,64	1,46			
Toplam	Bartın Üni.	227	120,95	22,45	8,40	495	,00*
	Karabük Üni.	270	137,77	22,04			

*p<,05

Tablo 8. incelendiğinde öğrencilerin okudukları üniversiteye göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği toplamı (t=8,40, p=,00<,05) ve alt boyutları olan kişisel gelişim (t=7,38, p=,00<,05), sosyalleşme (t=6,92, p=,00<,05), fiziksel fayda (t=9,37, p=,00<,05), bütünleşme (t=6,99, p=,00<,05), psikolojik gelişim (t=6,34, p=,00<,05), ahlaki gelişim (t=6,38, p=,00<,05) ve duygusal gelişim (t=6,38, p=,00<,05) puanları arasında farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılığın Karabük Üniversitesinde okuyan öğrencilerin lehine olduğu, Karabük Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin Bartın Üniversitesi'nde okuyan öğrencilere göre sporda sosyal bütünleşmelerinin ve alt boyutları olan sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişimlerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 6.6. Öğrencilerin bölümlerine göre ÇYAÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

	Bölüm	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Beceri	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.	248	60,08	8,27			
	Spor Yön.	64	60,50	10,58	12,07	,000*	1,2,3-4
	Ant. Eğt.	106	62,52	11,02			
	Rekreasyon	79	67,20	9,35			
Bilgi	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.	248	34,77	6,09			
	Spor Yön.	64	34,60	7,11	6,96	,000*	1,2,3-4
	Ant. Eğt.	106	35,27	8,26			
	Rekreasyon	79	38,67	6,82			
Farkındalık	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.	248	60,31	9,03			
	Spor Yön.	64	60,64	10,66	14,11	,000*	1,2,3-4;1-3
	Ant. Eğt.	106	63,49	11,30			
	Rekreasyon	79	68,13	8,60			
Toplam	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.	248	155,16	20,76			
	Spor Yön.	64	155,75	25,90	13,36	,000*	1,2,3-4
	Ant. Eğt.	106	161,29	29,01			
	Rekreasyon	79	174,01	22,63			

*p<,05 Kategoriler: Bed. Eğt. ve Spor Öğr. =1; Spor Yön.=2; Ant. Eğt.=3; Rekreasyon =4.

Tablo 9. incelendiğinde öğrencilerin bölümlerine göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “beceri” puanları arasında $F=12,07$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=60,08$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=60,50$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=62,52$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=67,20$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “bilgi” puanları arasında $F=6,96$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=34,77$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=34,60$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=35,27$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=38,67$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “farkındalık” puanları arasında $F=14,11$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=60,31$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=60,64$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=63,49$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=68,13$) öğrencilerine göre düşük olduğu ve antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=63,49$) beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=60,31$) bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu; öğrencilerin bölümlerine göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği geneli puanları arasında $F=13,36$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=155,16$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=155,75$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=161,29$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=174,01$) öğrencilerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6.7. Öğrencilerin bölümlerine göre SSBÖ arasındaki farklılığa ilişkin One Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

Bölüm		N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Kişisel Gelişim	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.	248	28,27	8,27			
	Spor Yön.	64	28,18	10,58	7,00	,000*	1,2,3-4
	Ant. Eğt.	106	29,05	11,02			

	Rekreasyon			79	31,24	9,35		
Sosyalleşme	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.			248	28,59	6,09		
	Spor Yön.			64	28,26	7,11	7,11	,000*
	Ant. Eğt.			106	29,52	8,26		1,2,3-4
	Rekreasyon			79	31,56	6,82		
Fiziksel Fayda	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.			248	16,98	9,03		
	Spor Yön.			64	18,35	10,6		
	Ant. Eğt.			106	20,00	11,30	19,21	,000*
	Rekreasyon			79	21,51	8,60		1,2,3-4;1-3
Bütünleşme	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.			248	16,06	20,7		
	Spor Yön.			64	16,21	25,9		
	Ant. Eğt.			106	16,38	29,01	5,68	,001*
	Rekreasyon			79	17,83	22,63		1,2,3-4
Psikolojik Gelişim	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.			248	16,15	20,7		
	Spor Yön.			64	15,85	25,9		
	Ant. Eğt.			106	16,61	29,01	6,19	,000*
	Rekreasyon			79	17,72	22,63		1,2,3-4
Ahlaki Gelişim	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.			248	16,46	20,7		
	Spor Yön.			64	12,11	25,9	4,89	,002*

					0			
	Ant. Eğt.	106	11,96	29,0	1			
	Rekreasyon	79	12,47	22,6	3			
	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.	248	7,97	20,7	6			
	Spor Yön.	64	7,95	25,9	0			
Duygusal Gelişim	Ant. Eğt.	106	8,37	29,0	1	6,83	,000*	1,2,3-4
	Rekreasyon	79	8,84	22,6	3			
	Bed. Eğt.ve Spor Öğr.	248	126,17	20,7	6			
	Spor Yön.	64	126,81	25,9	0			
Toplam	Ant. Eğt.	106	132,43	29,0	1	10,06	,000*	1,2,3-4
	Rekreasyon	79	141,92	22,6	3			

*p<,05 Kategoriler: Bed. Eğt. ve Spor Öğr. =1; Spor Yön.=2; Ant. Eğt.=3; Rekreasyon =4.

Tablo 10. incelendiğinde öğrencilerin bölümlerine göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında $F=7,00$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=28,27$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=28,18$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=29,05$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=31,24$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “sosyalleşme” puanları arasında $F=7,11$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=28,54$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=28,56$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=29,52$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=31,56$) öğrencilerine göre

düşük olduğu; “fiziksel fayda” puanları arasında $F=19,21$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=16,98$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=18,35$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=20,00$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=21,51$) öğrencilerine göre düşük olduğu ve antrenörlük eğitimi öğrencilerinin ($\bar{X}=20,00$) beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=16,98$) bölümü öğrencilerine göre puanlarının yüksek olduğu; “bütünleşme” puanları arasında $F=5,68$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=16,06$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=16,21$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=16,38$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=17,83$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “psikolojik gelişim” puanları arasında $F=6,19$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=16,15$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=15,85$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=16,61$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=17,72$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “ahlaki gelişim” puanları arasında $F=4,89$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, spor yöneticiliği ($\bar{X}=12,11$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=11,96$), rekreasyon bölümü ($\bar{X}=12,47$) öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=16,46$) bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu; “duygusal gelişim” puanları arasında $F=6,83$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=7,97$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=7,95$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=8,37$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=8,84$) öğrencilerine göre düşük olduğu ve öğrencilerin bölümlerine göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği geneli puanları arasında $F=10,06$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=126,17$), spor yöneticiliği ($\bar{X}=126,81$), antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=132,43$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü ($\bar{X}=141,92$) öğrencilerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6.8. Öğrencilerin sınıflarına göre ÇYAÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

Sınıf	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
-------	---	-----------	---	---	---	------------------

Beceri	1. Sınıf	106	58,37	8,70	6,68	,000 *	2,3,4-1
	2. Sınıf	134	63,20	10,1			
	3. Sınıf	139	61,61	9,50			
	4. Sınıf	118	63,44	9,65			
Bilgi	1. Sınıf	106	32,43	6,46	10,64	,000 *	2,3,4-1
	2. Sınıf	134	37,05	7,04			
	3. Sınıf	139	35,31	6,78			
	4. Sınıf	118	36,61	6,75			
Farkındalık	1. Sınıf	106	59,04	9,53	5,46	,001 *	2,3,4-1
	2. Sınıf	134	62,62	10,8			
	3. Sınıf	139	62,69	9,50			
	4. Sınıf	118	64,29	9,84			
Toplam	1. Sınıf	106	149,85	21,1	8,15	,000 *	2,3,4-1
	2. Sınıf	134	162,88	26,2			
	3. Sınıf	139	159,62	24,0			
	4. Sınıf	118	164,34	23,9			

*p<,05 Kategoriler: 1. Sınıf=1; 2. Sınıf=2; 3. Sınıf=3; 4. Sınıf =4.

Tablo 11. incelendiğinde öğrencilerin sınıflarına göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “beceri” puanları arasında $F=6,68$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 2. Sınıf ($\bar{X}=63,20$), 3. Sınıf ($\bar{X}=61,61$) ve 4. Sınıf ($\bar{X}=63,44$) öğrencilerinin 1. sınıf ($\bar{X}=58,37$) öğrencilerine göre yüksek olduğu; “bilgi” puanları arasında $F=10,64$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 2. Sınıf ($\bar{X}=37,05$), 3. Sınıf ($\bar{X}=35,31$) ve 4. Sınıf ($\bar{X}=36,61$) öğrencilerinin 1. sınıf ($\bar{X}=37,05$) öğrencilerine göre yüksek olduğu; “farkındalık” puanları arasında $F=5,46$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 2.

Sınıf ($\bar{X} = 62,62$), 3. Sınıf ($\bar{X} = 62,69$) ve 4. Sınıf ($\bar{X} = 64,29$) öğrencilerinin 1. sınıf ($\bar{X} = 59,04$) öğrencilerine göre yüksek olduğu ve öğrencilerin bölümlerine göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği geneli puanları arasında $F=8,15$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 2. Sınıf ($\bar{X} = 162,88$), 3. Sınıf ($\bar{X} = 159,62$) ve 4. Sınıf ($\bar{X} = 164,34$) öğrencilerinin 1. sınıf ($\bar{X} = 149,85$) öğrencilerine göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. 9. Öğrencilerin sınıflarına göre SSBÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Kişisel Gelişim	1. Sınıf	106	27,31	4,90	5,91	,001 *	1,3-4
	2. Sınıf	134	29,12	6,14			
	3. Sınıf	139	28,79	4,98			
	4. Sınıf	118	30,21	4,46			
Sosyalleşme	1. Sınıf	106	27,77	5,02	5,33	,001 *	1-4
	2. Sınıf	134	29,17	6,22			
	3. Sınıf	139	29,18	5,32			
	4. Sınıf	118	30,62	4,44			
Fiziksel Fayda	1. Sınıf	106	17,23	5,40	2,82	,038 *	1-4
	2. Sınıf	134	19,00	4,53			
	3. Sınıf	139	18,56	6,06			
	4. Sınıf	118	19,10	5,16			
Bütünleşme	1. Sınıf	106	15,17	3,38	8,50	,000 *	1-4
	2. Sınıf	134	16,57	3,67			
	3. Sınıf	139	16,42	3,25			
	4. Sınıf	118	17,41	2,93			
Psikolojik Gelişim	1. Sınıf	106	15,58	3,10	4,14	,006 *	1-4
	2. Sınıf	134	16,79	3,45			
	3. Sınıf	139	16,44	2,75			
	4. Sınıf	118	16,88	2,97			
Ahlaki	1. Sınıf	106	11,63	2,23	4,92	,002	1-4

Gelişim	2. Sınıf	134	12,44	2,62		*	
	3. Sınıf	139	12,40	2,26			
	4. Sınıf	118	12,80	2,13			
Duygusal Gelişim	1. Sınıf	106	7,73	1,62			
	2. Sınıf	134	8,38	1,75	3,99	,008	2,4-1
	3. Sınıf	139	8,20	1,57			
	4. Sınıf	118	8,38	1,49			
Toplam	1. Sınıf	106	122,45	21,7			
	2. Sınıf	134	131,50	27,5			
	3. Sınıf	139	130,02	22,2	5,98	,001	1-4
	4. Sınıf	118	135,44	20,8			

*p<,05 Kategoriler: 1. Sınıf=1; 2. Sınıf=2; 3. Sınıf=3; 4. Sınıf =4.

Tablo 12. incelendiğinde öğrencilerin sınıflarına göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında $F=5,91$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1. Sınıf ($\bar{X}=27,31$) ve 3. Sınıf ($\bar{X}=28,79$) sınıf öğrencilerinin 4. Sınıf ($\bar{X}=30,21$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “sosyalleşme” puanları arasında $F=5,33$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1. Sınıf ($\bar{X}=27,77$) öğrencilerinin 4. Sınıf ($\bar{X}=30,62$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “fiziksel fayda” puanları arasında $F=2,82$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1. Sınıf ($\bar{X}=17,23$) öğrencilerinin 4. Sınıf ($\bar{X}=19,10$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “bütünleşme” puanları arasında $F=8,50$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1. Sınıf ($\bar{X}=15,17$) öğrencilerinin 4. Sınıf ($\bar{X}=17,41$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “psikolojik gelişim” puanları arasında $F=4,14$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1. Sınıf ($\bar{X}=15,58$) öğrencilerinin 4. Sınıf ($\bar{X}=16,88$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “ahlaki gelişim”

puanları arasında $F=4,92$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1. Sınıf ($\bar{X}=11,63$) öğrencilerinin 4. Sınıf ($\bar{X}=12,80$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “duygusal gelişim” puanları arasında $F=3,99$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 2. Sınıf ($\bar{X}=8,38$) ve 4. Sınıf ($\bar{X}=8,38$) öğrencilerinin 1. Sınıf ($\bar{X}=7,73$) öğrencilerine göre yüksek olduğu ve öğrencilerin bölümlerine göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği geneli puanları arasında $F=5,98$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1. Sınıf ($\bar{X}=122,45$) öğrencilerinin 4. Sınıf ($\bar{X}=135,44$) öğrencilerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. 10. Öğrencilerin büyüdüğü yere göre ÇYAÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

	Büyüdüğü Yer	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Beceri	Köy	27	58,70	7,16	15,02	,000*	2-3
	İlçe	112	58,24	8,04			
	İl	237	64,64	10,10			
	Büyükşehir	121	60,16	9,24			
Bilgi	Köy	27	31,48	5,07	24,41	,000*	1-3
	İlçe	112	32,18	5,81			
	İl	237	37,90	6,77			
	Büyükşehir	121	34,65	6,93			
Farkındalık	Köy	27	60,70	8,83	13,18	,000*	2-3
	İlçe	112	58,93	9,11			
	İl	237	65,10	9,97			
	Büyükşehir	121	60,17	10,02			
Toplam	Köy	27	150,88	19,11	19,47	,000*	2-3
	İlçe	112	149,36	19,9			

			4
İl	237	167,66	25,1
			1
Büyükşehir	121	154,99	23,3
			3

* $p < ,05$ Kategoriler: Köy=1; İlçe=2; İl=3; Büyükşehir =4.

Tablo 13. incelendiğinde öğrencilerin büyüdüğü yere göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “beceri” puanları arasında $F=15,02$, $p=,000 < ,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilçede ($\bar{X}=58,24$) büyüyen öğrencilerinin ilde büyüyen ($\bar{X}=64,64$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “bilgi” puanları arasında $F=24,41$, $p=,000 < ,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının köyde ($\bar{X}=31,48$) büyüyen öğrencilerinin ilde büyüyen ($\bar{X}=37,90$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “farkındalık” puanları arasında $F=13,18$, $p=,000 < ,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilçede ($\bar{X}=58,93$) büyüyen öğrencilerinin ilde büyüyen ($\bar{X}=65,10$) öğrencilerine göre düşük olduğu ve öğrencilerin büyüdüğü yere göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği geneli puanları arasında $F=19,47$, $p=,000 < ,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilçede ($\bar{X}=149,36$) büyüyen öğrencilerinin ilde büyüyen ($\bar{X}=167,66$) öğrencilerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6.11. Öğrencilerin büyüdüğü yere göre SSBÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

	Büyüdüğü Yer	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Kişisel Gelişim	Köy	27	26,88	5,03	12,01	,000*	1,2-3
	İlçe	112	26,84	5,10			
	İl	237	30,13	5,21			
	Büyükşehir	121	28,85	4,90			

	Köy	27	26,85	5,60				
Sosyalleşme	İlçe	112	27,31	5,21	11,69	,000	*	1-3
	İl	237	30,51	5,18				
	Büyükşehir	121	29,00	5,27				
	Köy	27	18,48	2,63				
Fiziksel Fayda	İlçe	112	17,33	4,51	10,06	,000	*	3-4
	İl	237	19,85	5,39				
	Büyükşehir	121	17,04	6,06				
	Köy	27	14,85	2,86				
Bütünleşme	İlçe	112	15,12	3,55	13,78	,000	*	1-3
	İl	237	17,31	3,13				
	Büyükşehir	121	16,28	3,38				
	Köy	27	15,70	2,68				
Psikolojik Gelişim	İlçe	112	15,44	2,93	6,93	,000	*	2-3
	İl	237	16,97	3,27				
	Büyükşehir	121	16,57	2,79				
	Köy	27	11,29	2,49				
Ahlaki Gelişim	İlçe	112	11,61	2,22	8,97	,000	*	1-3
	İl	237	12,82	2,33				
	Büyükşehir	121	12,31	2,29				
	Köy	27	8,29	2,36				
Duygusal Gelişim	İlçe	112	7,63	1,32	7,06	,000	*	2-3
	İl	237	8,47	1,57				
	Büyükşehir	121	8,14	1,68				
	Köy	27	122,37	20,63				
Toplam	İlçe	112	121,32	21,97	12,09	,001	*	2-3
	İl	237	136,08	23,94				
	Büyükşehir	121	128,20	22,42				

*p<,05 Kategoriler: Köy=1; İlçe=2; İl=3; Büyükşehir =4.

Tablo 14. incelendiğinde öğrencilerin büyüdüğü yere göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında $F=12,01$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının köyde ($\bar{X}=26,88$) ve ilçede ($\bar{X}=26,84$) büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen ($\bar{X}=30,13$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “sosyalleşme” puanları arasında $F=5,33$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının köyde ($\bar{X}=26,85$) büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen ($\bar{X}=30,51$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “fiziksel fayda” puanları arasında $F=10,06$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilde ($\bar{X}=19,85$) büyüyen öğrencilerin büyükşehirde büyüyen ($\bar{X}=17,04$) öğrencilerine göre yüksek olduğu; “bütünleşme” puanları arasında $F=13,78$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının köyde ($\bar{X}=14,85$) büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen ($\bar{X}=17,31$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “psikolojik gelişim” puanları arasında $F=6,93$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilçede ($\bar{X}=15,44$) büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen ($\bar{X}=16,97$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “ahlaki gelişim” puanları arasında $F=8,97$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının köyde ($\bar{X}=11,29$) büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen ($\bar{X}=12,82$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “duygusal gelişim” puanları arasında $F=7,06$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilçede ($\bar{X}=7,63$) büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen ($\bar{X}=8,47$) öğrencilerine göre düşük olduğu ve öğrencilerin büyüdüğü yere göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği geneli puanları arasında $F=12,09$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının, ilçede ($\bar{X}=121,32$) büyüyen öğrencilerin ilde ($\bar{X}=136,08$) öğrencilerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6.12. Öğrencilerin anne eğitim düzeyi göre ÇYAÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

	Anne Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Beceri	İlkokul	201	61,78	8,81	1,47	,222	---
	Ortaokul	57	60,78	9,61			
	Lise	205	62,52	10,44			
	Üniversite	34	59,08	10,16			
Bilgi	İlkokul	201	34,21	,46	9,51	,000*	1-3
	Ortaokul	57	33,70	,91			
	Lise	205	37,41	,48			
	Üniversite	34	34,23	1,16			
Farkındalık	İlkokul	201	62,69	9,14	1,67	,172	---
	Ortaokul	57	63,24	9,22			
	Lise	205	62,18	11,00			
	Üniversite	34	58,76	10,77			
Toplam	İlkokul	201	158,68	21,93	1,99	,114	---
	Ortaokul	57	157,73	23,47			
	Lise	205	162,12	26,87			
	Üniversite	34	152,08	25,57			

*p<,05 Kategoriler: İlkokul=1; Ortaokul=2; Lise=3; Üniversite =4.

Tablo 15. incelendiğinde öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “beceri” puanları arasında $F=1,47$, $p=,222>,05$ ve “farkındalık” puanları arasında $F=1,67$, $p=,172>,05$ ve ölçeğin genelinin puanları arasında $F=1,99$, $p=,114>,05$ göre anlamlı farklılık olmadığı

görülürken ölçek alt boyutlarından puanları arasında “bilgi” $F=9,51$, $p=,000<,05$ göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 6.13. Öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre SSBÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

	Anne Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Kişisel Gelişim	İlkokul	201	28,03	5,57	6,81	,000*	4-3
	Ortaokul	57	28,91	4,82			
	Lise	205	30,06	4,61			
	Üniversite	34	27,00	6,49			
Sosyalleşme	İlkokul	201	28,67	5,63	4,32	,005*	4-3
	Ortaokul	57	29,03	5,19			
	Lise	205	30,14	4,85			
	Üniversite	34	27,23	6,62			
Fiziksel Fayda	İlkokul	201	18,64	4,43	1,02	,382	---
	Ortaokul	57	19,54	3,86			
	Lise	205	18,17	6,57			
	Üniversite	34	18,26	5,18			
Bütünleşme	İlkokul	201	15,76	3,57	6,56	,000*	1-3
	Ortaokul	57	16,42	3,02			
	Lise	205	17,19	3,14			
	Üniversite	34	15,82	3,66			
Psikolojik Gelişim	İlkokul	201	16,11	3,26	5,69	,001*	4-3
	Ortaokul	57	16,61	2,70			
	Lise	205	17,00	2,75			
	Üniversite	34	14,97	4,08			
Ahlaki Gelişim	İlkokul	201	12,08	2,48	7,15	,000*	4-3
	Ortaokul	57	12,01	2,34			
	Lise	205	12,86	2,01			
	Üniversite	34	11,26	2,92			
Duyusal	İlkokul	201	7,99	1,69	5,93	,001	4-3

Gelişim	Ortaokul	57	8,35	1,34		*	
	Lise	205	8,48	1,52			
	Üniversite	34	7,44	1,92			
Toplam	İlkokul	201	127,3	24,5			
	Ortaokul	57	130,8	21,3	4,11	,007	4-3
	Lise	205	133,9	22,0		*	
	Üniversite	34	122,0	28,6			

*p<,05 Kategoriler: İlkokul=1; Ortaokul=2; Lise=3; Üniversite =4.

Tablo 16. incelendiğinde öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında $F=6,81$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=27,00$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=30,06$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “sosyalleşme” puanları arasında $F=4,32$, $p=,005<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=27,23$) olan öğrencilerin lise ($\bar{X}=30,14$) olan öğrencilere göre düşük olduğu; “bütünleşme” puanları arasında $F=6,56$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi ilkokul ($\bar{X}=15,76$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=17,19$) öğrencilere göre düşük olduğu; “psikolojik gelişim” puanları arasında $F=5,69$, $p=,001<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=14,97$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=17,00$) öğrencilere göre düşük olduğu; “ahlaki gelişim” puanları arasında $F=7,15$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=11,26$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=12,86$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “duygusal gelişim” puanları arasında $F=5,93$, $p=,001<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=7,44$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=8,48$) öğrencilerine göre düşük olduğu ve öğrencilerin büyüdüğü yere göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği geneli puanları arasında $F=4,11$, $p=,007<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının, anne eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=122,00$) olan öğrencilerin

lise olan ($\bar{X} = 133,9$) öğrencilerine göre düşük olduğu görülürken; ölçeğin alt boyutu olan “fiziksel fayda” puanları arasında $F=1,02$, $p=,382 > ,05$ ’e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

4.14. Öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre çok kültürlü yeterlik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 6.14. Öğrencilerin baba eğitim düzeyi göre ÇYAÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

	Baba Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Beceri	İlkokul	157	61,24	9,02	2,09	,100	---
	Ortaokul	32	62,31	7,97			
	Lise	228	62,78	10,2			
	Üniversite	80	59,82	9,97			
Bilgi	İlkokul	157	33,80	7,08	11,67	,000	2-3
	Ortaokul	32	32,78	6,04			
	Lise	228	37,39	6,64			
	Üniversite	80	34,38	6,73			
Farkındalık	İlkokul	157	62,17	9,31	3,38	,018	4-2
	Ortaokul	32	64,34	7,64			
	Lise	228	63,11	10,6			
	Üniversite	80	59,27	10,2			
Toplam	İlkokul	157	22,73	1,81	3,91	,009	2-3
	Ortaokul	32	18,89	3,33			
	Lise	228	25,93	1,71			
	Üniversite	80	24,72	2,76			

* $p < ,05$ Kategoriler: İlkokul=1; Ortaokul=2; Lise=3; Üniversite =4.

Tablo 17. incelendiğinde öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “bilgi” puanları arasında $F=2,09$,

$p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi ortaokul ($\bar{X}=32,78$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=37,39$) öğrencilere göre düşük olduğu; “farkındalık” puanları arasında $F=3,38$, $p=,018<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=59,27$) olan öğrencilerin ortaokul olan ($\bar{X}=64,34$) öğrencilere göre düşük olduğu ve ölçeğin genelinin puanları arasında $F=3,91$, $p=,009<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi ortaokul ($\bar{X}=18,89$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=25,93$) öğrencilere göre düşük olduğu görülürken ölçeğin bir diğer alt boyutu olan “beceri” puanları arasında $F=2,09$, $p=,100>,05$ anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 6.15. Öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre SSBÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

	Baba Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Kişisel Gelişim	İlkokul	157	28,17	5,46	6,12	,000*	4-3
	Ortaokul	32	28,87	5,24			
	Lise	228	29,92	4,92			
	Üniversite	80	27,42	5,38			
Sosyalleşme	İlkokul	157	28,57	5,69	4,07	,007*	4-3
	Ortaokul	32	29,68	4,77			
	Lise	228	30,04	5,24			
	Üniversite	80	27,97	5,18			
Fiziksel Fayda	İlkokul	157	18,89	4,40	1,12	,331	---
	Ortaokul	32	19,34	3,32			
	Lise	228	18,44	6,27			
	Üniversite	80	17,70	5,24			
Bütünleşme	İlkokul	157	15,66	3,62	5,87	,000*	1-3
	Ortaokul	32	16,37	3,52			
	Lise	228	17,08	3,12			

	Üniversite	80	16,10	3,38			
	İlkokul	157	16,06	3,26			
Psikolojik Gelişim	Ortaokul	32	16,46	3,30	5,35	,001 *	4-3
	Lise	228	17,02	2,77			
	Üniversite	80	15,63	2,91			
	İlkokul	157	12,03	2,56			
Ahlaki Gelişim	Ortaokul	32	12,18	1,99	3,97	,003 *	4-3
	Lise	228	12,73	2,23			
	Üniversite	80	11,91	2,30			
	İlkokul	157	8,07	1,67			
Duygusal Gelişim	Ortaokul	32	8,12	1,64	4,83	,001 *	4-3
	Lise	228	8,46	1,55			
	Üniversite	80	7,71	1,66			
	İlkokul	157	127,4	24,3			
Toplam	Ortaokul	32	131,0	21,7	4,00	,008 *	4-3
	Lise	228	133,7	23,1			
	Üniversite	80	124,4	23,4			

*p<,05 Kategoriler: İlkokul=1; Ortaokul=2; Lise=3; Üniversite =4.

Tablo 18. incelendiğinde öğrencilerin bne eğitim düzeyine göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında $F=6,12$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=27,42$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=29,92$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “sosyalleşme” puanları arasında $F=4,07$, $p=,007<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=27,97$) olan öğrencilerin lise ($\bar{X}=30,04$) olan öğrencilere göre düşük olduğu; “bütünleşme” puanları arasında $F=5,87$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi ilkokul ($\bar{X}=15,66$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=17,08$) öğrencilere göre düşük olduğu; “psikolojik gelişim” puanları arasında $F=5,35$, $p=,001<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=15,63$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=17,02$) öğrencilere göre düşük olduğu; “ahlaki gelişim” puanları arasında

F=3,97, $p=,003<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=11,91$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=12,73$) öğrencilerine göre düşük olduğu; “duygusal gelişim” puanları arasında F=4,83, $p=,001<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=7,71$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=8,46$) öğrencilerine göre düşük olduğu ve öğrencilerin büyüdüğü yere göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği geneli puanları arasında F=4,00, $p=,008<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının, baba eğitim düzeyi üniversite ($\bar{X}=124,04$) olan öğrencilerin lise olan ($\bar{X}=133,7$) öğrencilerine göre düşük olduğu görülürken; ölçeğin alt boyutu olan “fiziksel fayda” puanları arasında F=1,12, $p=,331>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 6.16. Öğrencilerin üniversite kaldığı yere göre ÇYAÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

	Üniversitede Kalınan Yer	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Beceri	Yurt	86	65,47	9,46	15,85	,000*	1-2;1-3;2-3
	Ev	83	57,33	7,85			
	Aile	328	61,94	9,78			
Bilgi	Yurt	86	37,84	6,98	7,43	,001*	1-2;1-3;2-3
	Ev	83	33,90	6,32			
	Aile	328	35,25	7,00			
Farkındalık	Yurt	86	65,03	10,06	14,15	,000*	1-2;1-3;2-3
	Ev	83	57,37	8,14			
	Aile	328	62,79	10,15			
Toplam	Yurt	86	168,36	25,06	14,54	,000*	1-2;1-3;2-3
	Ev	83	148,61	19,75			

Aile	328	159,99	24,5
			8

* $p < ,05$ Kategoriler: Yurt=1; Ev=2; Aile=3.

Tablo 19. incelendiğinde öğrencilerin üniversitede kaldığı yerlere göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “beceri” puanları arasında $F=15,85$, $p=,000 < ,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=65,47$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=57,33$) öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan ($\bar{X}=65,47$) öğrencilerin aile yanında kalan ($\bar{X}=61,94$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X}=61,94$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=57,33$) öğrencilere göre yüksek olduğu; “bilgi” puanları arasında $F=7,43$, $p=,001 < ,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=37,84$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=33,90$) öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan ($\bar{X}=37,84$) öğrencilerin aile yanında kalan ($\bar{X}=35,25$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X}=35,25$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=33,90$) öğrencilere göre yüksek olduğu; “farkındalık” puanları arasında $F=14,15$, $p=,000 < ,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=65,03$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=57,37$) öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan ($\bar{X}=65,03$) öğrencilerin aile yanında kalan ($\bar{X}=62,79$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X}=62,79$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=57,37$) öğrencilere göre yüksek olduğu ve ölçeğin genelinin puanları arasında $F=14,54$, $p=,000 < ,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=168,36$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=148,61$) öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan ($\bar{X}=168,36$) öğrencilerin aile yanında kalan ($\bar{X}=159,99$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X}=159,99$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=148,61$) öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6.17. Öğrencilerin üniversitede kaldığı yere göre SSBÖ arasındaki farklılığa ilişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonuçları

	Üniversitede Kalınan Yer	N	$\bar{X}$	S	F	p	Post Hoc (Tukey)
Kişisel Gelişim	Yurt	86	30,63	4,76			
	Ev	83	27,03	5,43	10,23	,000*	1-2;1-3;2-3
	Aile	328	28,92	5,21			
Sosyalleşme	Yurt	86	30,82	4,80			
	Ev	83	27,16	5,74	10,20	,000*	1-2;2-3
	Aile	328	29,32	5,31			
Fiziksel Fayda	Yurt	86	20,24	5,30			
	Ev	83	14,84	5,85	27,40	,000*	1-2;2-3
	Aile	328	19,00	4,92			
Bütünleşme	Yurt	86	17,40	3,21			
	Ev	83	15,53	3,59	6,58	,002*	1-2;1-3
	Aile	328	16,40	3,34			
Psikolojik Gelişim	Yurt	86	17,46	3,26			
	Ev	83	15,15	3,30	12,37	,000*	1-2;1-3;2-3
	Aile	328	16,53	2,77			
Ahlaki Gelişim	Yurt	86	13,04	2,76			
	Ev	83	11,42	3,17	10,58	,000*	1-2;2-3
	Aile	328	12,39	3,07		*	
Duygusal Gelişim	Yurt	86	8,70	1,41			
	Ev	83	7,55	1,63	11,13	,000*	1-2;1-3;2-3
	Aile	328	8,22	1,63		*	
Toplam	Yurt	86	138,3	21,4			
	Ev	83	118,7	23,5	15,76	,000*	1-2;1-3;2-3
	Aile	328	130,8	23,3		*	

*p<,05 Kategoriler: Yurt=1; Ev=2; Aile=3.

Tablo 20. incelendiğinde öğrencilerin üniversitede kaldığı yerlere göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında F=10,23, p=,000<,05’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}$ =30,63) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}$ =27,03) öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan ($\bar{X}$ =30,63) öğrencilerin aile yanında

kalan ($\bar{X}=28,92$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X}=28,92$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=27,03$) öğrencilere göre yüksek olduğu; “sosyalleşme” puanları arasında $F=10,20$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=30,82$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=27,16$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X}=29,32$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=27,16$) öğrencilere göre yüksek olduğu; “fiziksel fayda” puanları arasında $F=27,40$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=20,24$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=14,84$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X}=19,00$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=14,84$) öğrencilere göre yüksek olduğu; “bütünleşme” puanları arasında $F=6,58$, $p=,002<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=17,40$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=15,53$) öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan ($\bar{X}=17,40$) öğrencilerin aile yanında kalan ($\bar{X}=16,40$) öğrencilere göre yüksek olduğu; “psikolojik gelişim” puanları arasında $F=12,37$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=17,46$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=15,15$) öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan ($\bar{X}=17,46$) öğrencilerin aile yanında kalan ($\bar{X}=16,53$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X}=16,53$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=15,15$) öğrencilere göre yüksek olduğu; “ahlaki gelişim” puanları arasında $F=10,58$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=13,04$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=11,42$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X}=12,39$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=11,42$) öğrencilere göre yüksek olduğu; “duygusal gelişim” puanları arasında $F=11,13$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=8,70$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=7,55$) öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan ($\bar{X}=8,70$) öğrencilerin aile yanında kalan ($\bar{X}=8,22$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X}=8,22$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X}=7,55$) öğrencilere göre yüksek olduğu ve ölçeğin genelinin puanları arasında $F=15,76$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan ($\bar{X}=138,3$)

öğrencilerin evde kalan ($\bar{X} = 118,7$) öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan ($\bar{X} = 138,3$) öğrencilerin aile yanında kalan ($\bar{X} = 130,8$) öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan ($\bar{X} = 130,8$) öğrencilerin evde kalan ($\bar{X} = 118,7$) öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir.

BÖLÜM 7

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde sonuç, tartışma ve öneriler başlıkları yer almaktadır. İlk olarak sonuç ve tartışma başlığı altında sonuçların sırasıyla verilerek bu sonuçların tartışılması sağlanmıştır. Ardından ise sonuç ve tartışmadan yola çıkılarak geliştirilen öneriler başlığına yer verilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma kapsamında ilk olarak elde edilen bulguların sonuçları bilimsel olarak verilmiş sonrasında elde edilen bu sonuçlar alanyazındaki diğer araştırmalar tartışılıp karşılaştırılmıştır. Bu değişkenlerden ilki olan cinsiyet değişkeni dikkate alınarak yapılan istatistiksel analizler sonucunda; kadın öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında çok kültürlü yeterlik algısı ölçeği alt boyutları ve genelinden elde edilen puanların birbirine yakın olmasından dolayı istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Literatürde araştırma sonucumuza benzer nitelikte çalışmalar bulunmaktadır. Polat (2012)'nin yaptığı araştırmada cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı, Bulut ve Başbay (2014)'in yaptığı araştırmada cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı, Siviş (2019)'in araştırmada cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı, Akgül (2022)'ün yaptığı araştırmada cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı tespit edilirken araştırma sonucumuzdan farklı sonuçların elde edildiği çalışmalar da bulunmaktadır. Ünal ve Kınır (2022)'in yaptığı araştırmada cinsiyete göre kadınlar lehine anlamlı bir farklılık olduğu, Ekinci (2019)'nin yaptığı araştırmada cinsiyete göre farkındalık alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı fark bulunurken bilgi ve beceri boyutlarında farklılık olmadığı, Demir ve Başarır (2013)'in yaptığı araştırmada cinsiyete göre kadınlar lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Araştırmamızın sonucunda kadın öğrenciler ile erkek öğrenciler arasındaki sporda sosyal bütünleşme ölçeğın alt boyutları ve genelinden elde edilen puanlarının birbirine yakın olmasından dolayı istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Literatürde araştırma sonucumuza benzer nitelikte sonuçların olduğu çalışmalar bulunmaktadır. Karacan Doğan (2011)'ın yaptığı araştırmada cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı, Eser (2011)'in yaptığı cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı, Evli (2018)'nin yaptığı araştırmada cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı, Kardağ (2019)'ın yaptığı araştırmada cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı, Bilgin (2020)'in yaptığı araştırmada cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı, Küçükbaş Duman (2020)'nin yaptığı araştırmada cinsiyete göre bir farklılık olmadığı, Osmanoğlu ve Uzun (2022)'un yaptıkları araştırmada cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı, Şanlıtürk (2022)'ün yaptığı araştırmada öğrencilerin cinsiyetlerine göre bir farklılık olmadığı tespit edilirken araştırma sonucumuzdan farklı sonuçların elde edildiği çalışmalar da bulunmaktadır. Yılmaz (2016)'ın yaptığı araştırmada fiziksel fayda ve sosyalleşme alt boyutlarında kadın öğrenciler lehine farklılık tespit edilmiş olup diğer alt boyutla ve ölçek genelinde bir farklılığın olmadığı, Ekici ve Kırcan (2016)'ın yaptığı araştırmada duygusal gelişim alt boyutu anlamlı bir farklılık bulunurken diğer alt boyut ve ölçek genelinde bir farklılığın olmadığı, Polat ve arkadaşlarının (2019) yaptığı araştırmada cinsiyete göre kadınların lehine farklılığın olduğu, Top ve Türkmen (2021)'in yaptıkları araştırmada kadın bireylerin ölçeğın geneli, sosyalleşme, fiziksel fayda ve bütünleşme alt boyutlarına göre kadınların lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Değişkenlerden bir diğeri olan üniversite değişkeni dikkate alınarak yapılan araştırma sonucunda; öğrencilerin okudukları üniversiteye göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeğı toplamı ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılığın Karabük Üniversitesinde okuyan öğrencilerin lehine olduğu, Karabük Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin Bartın Üniversitesi'nde okuyan öğrencilere göre çok kültürlü yeterlik algılarının, beceri, bilgi ve farkındalıklarının daha yüksek olduğu söylenebilir. APA (2002)'nin tanımında da yer aldığı gibi çok kültürlülük kavramı ırk, etnik yapı, dil, cinsel yönelim, cinsiyet, yaş, engellilik durumu, sosyal sınıf, eğitim, dinsel yönelim ve diğer kültürel boyutların farkına varılmasıdır. Bu bağlamda araştırma sonucunun Karabük Üniversitesi lehine

olmasının temel sebeplerinden biri de Üniversite'nin anlaşma yaptığı yurtdışı üniversiteleriyle gelen yabancı öğrenci kontenjanının Bartın Üniversitesi'ne göre fazla olması durumu olabilir. Araştırmamızın sonucunda öğrencilerin okudukları üniversiteye göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılığın Karabük Üniversitesinde okuyan öğrencilerin lehine olduğu, Karabük Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin Bartın Üniversitesi'nde okuyan öğrencilere göre sporda sosyal bütünleşmelerinin ve alt boyutları olan sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişimlerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Aynı zamanda öğrenci topluluklarının faaliyetleri, spor kulüplerinin etkinlikleri, spor tesislerinin yeterliği ve kullanılabilirliği konularının da etkili olduğu düşünülmektedir. Buna ek olarak Karabük Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'ne göre daha köklü/eski tarihte kurulmuş olmasının etkili olduğundan da söz edilebilir.

Değişkenlerden bir diğeri olan bölüm değişkeni dikkate alınarak yapılan araştırma sonucunda; öğrencilerin okudukları bölüme göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “beceri” puanları arasında göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu; “bilgi” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu; “farkındalık” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu ve antrenörlük eğitimi, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu; öğrencilerin bölümlerine göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği geneli puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmamızın sonucunda öğrencilerin okudukları bölüme göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılığın öğrencilerin bölümlerine göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu; “sosyalleşme” puanları arasında göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu; “fiziksel fayda” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu ve antrenörlük eğitimi öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliğibölümü öğrencilerine göre puanlarının yüksek olduğu; “bütünleşme” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu; “psikolojik gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu; “ahlaki gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi, rekreasyon bölümü öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu; “duygusal gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu ve öğrencilerin bölümlerine göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği geneli puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir. Kardağ (2019)’un yaptığı spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde yaşam becerileri ve sosyal bütünleşme ilişkisinin incelenmesi isimli araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutu olan kişisel gelişim,

fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişimin öğrencinin bölümü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmış olup araştırma sonucumuzdan farklı sonucun ortaya çıktığı görülürken; öğrencilerin diğer alt boyutlar olan sosyalleşme, ahlaki gelişim, duygusal gelişim ve sporda sosyal bütünleşmeye etkisinin öğrencinin bölümü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmış olup araştırma sonucuna benzer nitelikte bir sonucun ortaya çıktığı görülmektedir.

Diğer bir değişken olan sınıf değişkeni dikkate alınarak yapılan araştırma sonucunda; öğrencilerin okudukları sınıf düzeyine göre çok kültürlü yeterlik algısı ölçeği alt boyutları olan beceri, bilgi ve farkındalık puanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin beceri, bilgi ve farkındalıklarının diğerlerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir. Okula yeni başlayan öğrencilere öncelikle bu konu hakkında bilgilendirmeler yapılarak farkındalıkları sağlanabilir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin sınıflarına göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından kişisel gelişim, sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, duygusal gelişim ve ölçeğin genelinin puanları arasında anlamlı farklılık görülmektedir. 4. Sınıfta okuyan öğrencilerin ölçeğin geneli ve alt boyutlarından aldığı puanların daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde bu değişken kullanılan çalışmaya rastlanılmamıştır. Sonuçlarımıza yönelik 1. Sınıfa başlayan öğrencilere sporda sosyal bütünleşme ile alakalı eğitimler verilmesi ve uygulama ortamının sağlanmasının uygun olacağı söylenebilir. Böylelikle 1. Sınıftan sonraki sınıf düzeylerinde de bu farkındalık ve bilincin oluşmuş olacağı düşünülmektedir.

Diğer bir değişken olan büyüdüğü yer değişkeni dikkate alınarak yapılan araştırma sonucunda; öğrencilerin büyüdüğü yere göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “beceri” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilçede büyüyen öğrencilerinin ilde büyüyen öğrencilerine göre düşük olduğu; “bilgi” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının köyde büyüyen öğrencilerinin ilde büyüyen öğrencilerine göre düşük olduğu; “farkındalık” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilçede büyüyen

öğrencilerinin ilde büyüyen öğrencilerine göre düşük olduğu ve öğrencilerin büyüdüğü yere göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği geneli puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilçede büyüyen öğrencilerinin ilde büyüyen öğrencilerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde benzer sonuçların olduğu çalışmaların varlığı söz konusudur (Yazıcı ve ark., 2009; Titrek ve ark., 2009; Bulut ve Başbay, 2014).

Araştırma sonucunda öğrencilerin büyüdüğü yere göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının köyde ve ilçede büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen öğrencilerine göre düşük olduğu; “sosyalleşme” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının köyde büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen öğrencilerine göre düşük olduğu; “fiziksel fayda” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilde büyüyen öğrencilerin büyükşehirde büyüyen öğrencilerine göre yüksek olduğu; “bütünleşme” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının köyde büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen öğrencilerine göre düşük olduğu; “psikolojik gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilçede büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen öğrencilerine göre düşük olduğu; “ahlaki gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının köyde büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen öğrencilerine göre düşük olduğu; “duygusal gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının ilçede büyüyen öğrencilerin ilde büyüyen öğrencilerine göre düşük olduğu ve öğrencilerin büyüdüğü yere göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği geneli puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının, ilçede büyüyen öğrencilerin ilde öğrencilerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir.

Diğer bir değişken olan anne eğitim düzeyi değişkeni dikkate alınarak yapılan araştırma sonucunda; öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “beceri”, “farkındalık” ve ölçeğin genelini puanları anlamlı farklılık olmadığı görülürken ölçek alt boyutlarından puanları arasında

“bilgi” anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Baba eğitim düzeyi değişkeni dikkate alınarak yapılan araştırma sonucunda; öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “bilgi” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilerin lise olan öğrencilere göre düşük olduğu; “farkındalık” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin ortaokul olan öğrencilere göre düşük olduğu ve ölçeğin genelinin puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının baba eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilerin lise olan öğrencilere göre düşük olduğu görülürken ölçeğin bir diğer alt boyutu olan “beceri” puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde benzer sonuçların olduğu çalışmaların varlığı söz konusudur (Demir ve Başarır, 2013).

Araştırma sonucunda öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin lise olan öğrencilerine göre düşük olduğu; “sosyalleşme” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin lise olan öğrencilere göre düşük olduğu; “bütünleşme” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin lise olan öğrencilere göre düşük olduğu; “psikolojik gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin lise olan öğrencilere göre düşük olduğu; “ahlaki gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin lise olan öğrencilerine göre düşük olduğu; “duygusal gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin lise olan öğrencilerine göre düşük olduğu ve öğrencilerin büyüdüğü yere göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği geneli puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının, anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin lise olan öğrencilerine göre düşük olduğu

görülürken; ölçeğin alt boyutu olan “fiziksel fayda” puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Diğer bir değişken olan yerleşim yeri değişkeni dikkate alınarak yapılan araştırma sonucunda; öğrencilerin üniversitede kaldığı yerlere göre çok kültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutlarından “beceri” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan öğrencilerin aile yanında kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu; “bilgi” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan öğrencilerin aile yanında kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu; “farkındalık” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan öğrencilerin aile yanında kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu ve ölçeğin genelinin puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan öğrencilerin aile yanında kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin üniversitede kaldığı yerlere göre sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutlarından “kişisel gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan öğrencilerin aile yanında kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu; “sosyalleşme” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu; “fiziksel

fayda” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu; “bütünleşme” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan öğrencilerin aile yanında kalan öğrencilere göre yüksek olduğu; “psikolojik gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan öğrencilerin aile yanında kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu; “ahlaki gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu; “duygusal gelişim” puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan öğrencilerin aile yanında kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu ve ölçeğin genelinin puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık puanlarının üniversitede yurttan kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, yurttan kalan öğrencilerin aile yanında kalan öğrencilere göre yüksek olduğu, aile yanında kalan öğrencilerin evde kalan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir.

BÖLÜM 8

ÖNERİLER

Araştırmanın amacı kapsamında ulaşılan bulgulara dayalı olarak ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda araştırma sistematigi ve bulgular ışığında konuyla ilgili üniversiteye ve temel araştırmacılara sunulan önerilere aşağıda yer verilmiştir:

1. Araştırma Karabük Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri ile Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri üzerinde yürütülmüş olup bu anlamda sınırlılık içermektedir. Alan yazına katkı sağlaması açısından farklı illerdeki üniversitelere ve farklı bölüm öğrencilerine uygulanması tavsiye edilebilir.
2. Araştırma kapsamında kullanılan ölçeğin yanına farklı ölçekler eklenerek aralarında ilişkiler incelenebilir. Aynı zamanda demografik bilgilere de eklenen ölçekler dikkate alınarak eklemeler yapılabilir.
3. Yapılacak araştırmacılara bu araştırmanın bulgularından hareketle en temel öneri araştırma modellerinde öncelikle nitel araştırma sonrasında ise karma modelde tasarlayacakları araştırma türleri önerilebilir.
4. Çalışma bulguları çerçevesinde bireylerin psikososyal gelişimine katkı sağladığı, onların sosyalleşmesi ve topluma kazandırılması bağlamında sporun büyük bir role sahip olduğunu söylenebilir. Spor insanları din, dil, ırk, etnik köken, cinsiyet, mezhep, kültür, inanç faktörlerini ortaya koymaksızın farklı düşünce ve kültürdeki insanları bir şemsiye altında toplayabilme ve sosyal etkileşimi güçlendirebilme gücüne sahiptir. Bu sebeple sporun toplumsal olarak yaygınlaştırılması için aile ve öğrencilerin bilinçlendirilerek spor kültürünü onlara aşlamak gerekmektedir. Sosyal sorumluluk projeleri ve sosyal farkındalık etkinliklerinin yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

Aksoy, N., ‘‘Çok Kültürlülük Üstüne Modernleşme ve Çok kültürlülük’’ 1. Baskı ed., *Helsinki Yurttaşlar Derneği Yayınları*, İstanbul, 23-25 (2000).

Akyüz H. ‘‘Eğitim Sosyolojisinin Temel Kuram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma’’, *MEB Yayınları*, İstanbul, 22-26 (1991).

Anderson, C. S., Seeman, M., ‘‘Alienation and alcohol: the role of work, mastery and community in drinking behavior’’, *American Sociological Review* 48 (1): 60-77, (1983).

Arievitch, I. M. ve Stetsenko, A. ‘‘Kültürel araçların kalitesi ve bilişsel gelişim: Gal'perin'in bakış açısı ve sonuçları 1.’’ 2. Baskı ed., *İnsani Gelişme*, 43 (2): 69-92 (2000).

Aslantürk, Z. ve Amman, T., ‘‘Sosyoloji’’, 1. Baskı ed., M.Ü. *İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları*; İstanbul, 29 (1999).

Ataman, S. V., ‘‘Folklor araştırmaları açısından halk oyunlarımıza genel bir bakış ve ateş kültürü ile ilgili oyunlar. 3. milletlerarası türk folklor kongresi bildirileri’’, *Milli Folklor Araştırmaları Dairesi Yayınları*, Ankara, 27 (1987).

Ayaz, M. F., ‘‘Çokkültürlülük algı ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması’’, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (57): 463-471 (2016).

Aydın, G., ‘‘Sosyal bütünleşmenin sağlanması sürecinde ziya gökalp ve orhan türkdoğan'da dilin fonksiyonları’’, Yüksek Lisans Tezi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı*, Erzurum, 85-87 (2006).

Aydın, H., ‘‘Eleştirel aklın ışığında postmodernizm, temel dayanakları ve eğitim felsefesi’’ *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 1 (1): 27 (2006).

Aysevener K., ‘‘Çokkültürlülük, değişim ve felsefi tutumalış’’, Bildiri Metni, *Felsefenin Geleneği Geleceği Sempozyumu*, 24- 26 Mart, İstanbul Üniversitesi, (2010).

Bahar H., ‘‘Sosyoloji’’, 1. Baskı, *Usak Yayınları*, Ankara, 9 (2005).

Banks, J. A., ‘‘Multicultural education: historical develeopment, dimensions, and practice. review of research in education’’, *Sports Scine*, (19): 3-49 (1993).

Baumann, G., Çokkültürlülük Bilmecesi: ‘‘Ulusal, Etnik ve Dinsel Kimlikleri Yeniden Düşünmek’’, Çev. *Işıl Demirakın, Dost Yayınları*, Ankara, 23-27 (2006).

Bayraktar C., “Sosyal yapı özelliklerinin spora etkisi”. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*; 17 (1): 19-36 (2003).

Bekar, B., “Almanya’da türkçenin ana dili olarak öğretimiyle ve türklerin türkçe kullanımlarıyla ilgili kaynakça denemesi”, *Journal of World of Turks/Zeitschrift für die Welt der Türken*, 8 (3): 37-39 (2016).

Berger, P., “Dini Kurumlar Toplum Bilimi Yazıları”, 3. Baskı, Çev. Dr. Adil Çiftçi, *Filiz Kitabevi*, İzmir, 83 (1999).

Bilgiseven K. A., “Köy Sosyolojisi”, 2. Baskı, *Filiz Kitabevi*, İstanbul, 27 (1988).

Cırık, İ., “Çokkültürlü eğitim ve yansımaları”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34 (34): 27-40 (2008).

Coşkun, A., “Sosyal bütünleşme, sosyal çözülme ve din”. *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, (13): 45-57 (2004).

Coşkun, H., “Türkiye’de Kültürlerarası Eğitim, M. Hesapçioğlu ve A. Durmuş (Eds.), Türkiye’de Eğitim Bilimleri: Bir Bilânço Denemesi”, *Nobel Yayın Dağıtım*, Ankara, 276-296 (2006).

Çelik, H., “Çokkültürlülük ve türkiye’deki görünümü”, *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (15): 319-332 (2008).

Danış, D. ve İrtiş, V., “Entegrasyon Ötesinde Türkiye’den Fransa’ya Göç ve Göçmenlik Halleri”, *İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları*, İstanbul, 79 (2008).

Demir, S., “Çokkültürlü eğitimin erciyes üniversitesi öğretim elemanları için önem derecesi” *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7 (4): 1453- 1475 (2012).

Demir, A. ve Acar, M., “Sosyal Bilimler Sözlüğü”, *Adres Yayınları*, Ankara, 45 (2005).

Doğan İ., “Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar”, *Sistem Yayıncılık*, Ankara, 113 (1998).

Doğan, İ., “Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar”, 7. Baskı, *Sistem Yayıncılık*, İstanbul, 30 (1998).

Doytcheva, M., “Çok kültürlülük”, 2. Baskı, *İletişim Yayınları*, Ankara 78-79 (2009).

Dönmezer, S., “Toplum Bilim”, 11. Baskı, *Beta Basım Yayın Dağıtım*, İstanbul, 45-49 (1994).

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013). Kültür Özel İhtisas Komisyonu Raporu, http://plan9.dpt.gov.tr/oik48_kultur/48kultur.pdf (2006).

Dunn, R., "The Goals and Track Record of Multicultural Education 1nd ed", *Educational Leadership*, London, 74-77 (1997).

Durkheim E., "Suicide 2nd ed", *Free Pres*, New York, 123-125 (1951).

Eğitim Sen, "Çok Dilli, Çok Kültürlü Toplumlarda Eğitim", *4. Demokratik Eğitim Kurultayı (Y. I. Ünal Kom. Bşk.)*, Ankara, 39 (2012).

Emiroğlu, B., "Avrupa birliği'nin çokkültürlülük ile imtihanı", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (44): 91-12 (2016).

Erdoğan, M., "Liberal Toplum Liberal Siyaset", 3. Baskı, *Siyasal Kitapevi*, Ankara, 78-79 (1998).

Ergun, D., "100 Soruda Sosyoloji El Kitabı", 3. Baskı, *Gerçek Yayınevi*, İstanbul, 45 (1993).

Ergün, M., "Eğitim ve Toplum", 2. Baskı, *Ocak Yayınları*, Ankara, 23-28 (1992).

Erkal, M., "Sosyoloji (Toplumbilimi)", 2. Baskı, *Der Yayınları*, İstanbul, 45 (1998).

Eroğlu, F., "Davranış Bilimleri", 5. Baskı, *Beta Yayınları*, İstanbul, 120-123 (2000).

Eyüp, S., "Genel Sosyoloji Dersleri", 2. Baskı, *Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Matbaası*, Ankara, 41 (1991).

Fichter J., "Sosyoloji Nedir? 7. Baskı", Çelebi, N., *Anı Yayıncılık*; Ankara, 86-89 (2004).

Gay, G., A Synthesis of Scholarship In Multicultural Education. 08.11.2017 tarihinde adresinden alınmıştır, <http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/educatrs/leadrshp/le0gay.html>. (1994).

Gerhards, J. ve Hans, S., "Why not turkey? attitudes towards turkish membership in the eu among citizens in 27 european countries", *Journal of Common Market Studies*, 49 (4): 741-766 (2011).

Glazer, N., "Assimilation Today: Is One Identity Enough? 2nd ed", *Reinventing The Melting Pot, Ed. Tamar Jacoby*, New York, 75 (2004).

Gordon, M., "Assimilation in American Life: The Role Of Race, Religion And National Origins 4nd ed", *Oxford University Press*, New York, 45 (1964).

Gökalp, G., “Türkçülüğün Esasları”, 7. Baskı, *Varlık Yayınları*, İstanbul, 78-79 (1972).

Günay, Ü., Erzurum Kenti ve Çevre Köylerinde Dini Hayat, Yayımlanmış Doçentlik Tezi, *Erzurum Kitaplığı Yayınevi*, Erzurum, 4-13; 28, (1999).

Güven, S., “Toplumbilim”, 1. Baskı, *Ezgi Yayınları*, Bursa, 44-47 (1999).

İmamoğlu, A. F., “Beden eğitimi öğretmeninin sorumlulukları”, *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (1): Ankara, 7 – 95 (1991).

İzveren, A., “Toplumsal Törebilim (Sosyal Ahlak) 3. Baskı”, *Aitia Yayınevi*, Ankara, 89 (1980).

Jonassen, D. H., Howland, J. L., Moore, J. L., ve Marra, R. M., “Learning to Solve Problems With Technology: A Constructivist Perspective 3rd ed” *Merrill Prentice Hall*, New Jersey, 120-123 (2003).

Jonathan, H. T., “Sociology: Studyingthe Human System. Santa Monica 7nd ed”, *Goodyear Publishing Company*, 45-46 (1978).

Karacan Doğan, P., “Halk oyunlarının sosyal bütünleşmeye etkisi”, Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Ankara 89-95 (2011).

Kaya, Y., “Kültür değişimleri; milli kültüre karşı takınılan tavrın değişmelere tesiri”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (6): (2002).

Kervan, S., “Öğretmenlerin çokkültürlü eğitime yönelik tutumları ile epistemolojik inançları ve öğretim yaklaşımları arasındaki ilişki”, Doktora Tezi, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Balıkesir, 73 (2017).

Keskin, Y., ve Yaman, E., “İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı ve Ders Kitaplarında Yeni Bir Paradigma: Çokkültürlü Eğitim”, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/2 Winter, p. 933-960*, Ankara (2014).

Kızılçelik, S., “Akyüz H., Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma 1.Baskı”. *Milli Eğitim Basımevi*, İstanbul, 44 (2014).

Kızılçelik, S., “Sosyoloji Teorileri”, 2. Baskı, *Yunus Emre Yayınları*, Konya 45 (1994).

Kızılçelik, S., Erjem, Y., “Açıklamalı Sosyoloji Sözlüğü”, *Saray Kitabevi*; İzmir 73 (1996).

Kodish, B. I., “What we do with language-what it does with us, etc: a review of general semantics” 60 (1): 383-384. 06.12.2018 tarihinde *EBSCOhost* veri tabanından alınmıştır. (2003).

Köse, A., “Avrupa ve İslam”, 1. Baskı, *İz Yayıncılık*, İstanbul, 49 (2009).

- Kurtkan, A. ‘‘Sosyoloji’’, 1. Baskı, **Millî Eğitim Basımevi**, İstanbul, 13-15 (1997).
- Kurtkan, A., ‘‘Genel Sosyoloji’’, 1. Baskı, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları**, İstanbul, 45 (1976).
- Kurtkan, A., ‘‘Sosyal ilimler metodolojisi’’, 1. Baskı, **Filiz Kitapevi**, İstanbul, 86 (1982).
- Kuyucuoğlu, İ., ‘‘Danimarka’da müslüman toplumun entegrasyon sürecinde dinin işlevi’’, **Turkish Studies**, 8 (3): 383- 398 (2013).
- Kymlicka, W., ‘‘Çokkültürlü Yurttaşlık Azınlık Haklarının Liberal Teorisi’’, Abdullah Yılmaz, **Ayrıntı Yayınları**, İstanbul, 292 (1998).
- Mamur, N., ‘‘Sanat eseri eleştirisi yoluyla kültürlerarası etkileşim: çokkültürlülüğü anlama’’, **International Journal of Human Sciences [Online]**, 9 (2): 354-377 2012).
- Marshall, G., ‘‘Sosyoloji Sözlüğü’’. Akınhay O, Kömürcü D (Çev), **Bilim ve Sanat Yayınları**, Ankara, 78 (1999).
- McPherson, B. D., Curtis, J. E. and Loy, J. W., ‘‘The social significance of sport. Illinois: humankinetics’’. **Philadelphia, PA.** (1989).
- Michalak, L. ve Saeed, A., ‘‘Anakarasal Ayrışım: Fransa, Amerika Birleşik Devletleri’nde İslam ve Müslüman Kimlikler’’, Müslüman Avrupa ya da Avro İslam 1.Baskı’’, (Der. Nezar Alsayyad ve Manuel Castells), Çev. Zehra Savan, **Everest Yayınları**, İstanbul, 221-222. (2004).
- Moles, A., ‘‘Kültürün Toplumla Dinamiği’’, 1. Baskı, (Çev: Nuri Bilgin), **E.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları**, İzmir, 77-79 (1983).
- Nirun, N., ‘‘Sosyoloji’’, 3. Baskı, **Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları**, İstanbul, 592 (1986).
- Ozankaya, Ö., ‘‘Toplumbilim’’, 10. Baskı, **Cem Yayınevi**, İstanbul, 27 (1999).
- Özbek, O., ‘‘Sporda etik dışı davranış alanları ve etik ilkeler’’, **Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, (4): 38 (1999).
- Özkan, N., ‘‘Türk Dilinin Yurtları’’, 1. Baskı, **Akçağ Yayınları**, Ankara 39-42 (2007).
- Öztürk, F., ‘‘Toplumsal Boyutlarıyla Spor’’, 1. Baskı, **Bağırhan Yayınevi**, 45-47 Ankara (1998).
- Özyiğit, C., ‘‘Hareket. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitim ve Spor Sempozyumu Bildiriler Kitabı’’, **Milli Eğitim Basımevi**, Ankara, 19-21 77-82 (1991).
- Park, R. E. ve Bursgess, E. W., ‘‘Introduction to The Science of Sociology’’, New York, **Greenwood Press**, (1924).

Parker, C. W., “Teaching For Diversity and Unity In A Democratic Multicultural Society, Educationfor Democracy İçinde, W. C.Parker, **Connecticut: Information Age Publishing**, (2002).

Ramsey, P., “Çeşitliliklerin Olduğu Bir Dünyada Öğrenme ve Öğretim Çocuklar İçin Çok Kültürlü Eğitim”. (T. Güler Yıldız, Çev.) **Anı Yayıncılık**. (2018).

Rose, P. I., “They and We: Racialand Ethnic Relation In The United States”, **Random House**, New York (1964).

Sancak, S., “Kur’an perspektifinde din eğitiminde sosyo-kültürel farklılıkları anlamlandırma sürecinde “empati” kavramı”, **Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 3 (6): 42-71 (2015).

Schnapper, D., “Sosyoloji Düşüncesinin Özünde Öteki ile İlişki” 1. Baskı, Çev. Ayşegül Sönmezay, **İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları**, İstanbul, 120-133 (2005).
Şan, M. K. ve Haşlak, İ., “Asimilasyon ile çokkültürlülük arasında amerikan ana akımını yeniden düşünmek”, **Akademik İncelemeler Dergisi**, 7 (1): (2012).

Tan, M., “Toplum Bilimine Giriş” 1. Baskı, **Ankara Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları**, Ankara 79 (1981).

Tok, N., “İki liberal kültürel çoğulculuk modeli: müdahale etmeme ve ayrımcılık yapmama”, **Liberal Düşünce**, 10 (1): 38 39 (2005).

Tolan, B. “Sosyoloji 1.Baskı” **Adım Yayınları**, Ankara 47-55 (1993).

Tolan, B., “Toplum Bilimlerine Giriş”, 1. Baskı, **Gazi Üniversitesi Yayınları**, Ankara, 49 (1985).

Turhan, M., “Kültür Değişmeleri 1.Baskı”, **Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları**, İstanbul 12-15 (1969).

Türkoğlu, A., “Karşılaştırmalı Eğitim” 3. Baskı ed., **Baki Kitabevi**, Ankara, 73 2004.
Üstel, F., “Makbul Vatandaşın Peşinde II. Meşrutiyetten Bugüne Vatandaşlık Eğitimi 5.Baskı”, **İletişim Yayınları**, İstanbul 33 (2011).

Vilhjalmsson, R., “Theintegrative and physiologicaleffects of sport participation: a study of adolescents”, **The Sociological Quarterly**, 4 (33): 637-647 (1992).

Weber, M., “Sosyoloji Yazıları” 8. Baskı ed., (Çev:Taha Parla), İletişim, İstanbul,Weinn, H. (1959). Tarih, İnsan ve Dil Felsefesi Üzerine Altı Konferans. (Çeviren: İsmail Tunalı, İstanbul Üniversitesi) **Edebiyat Fakültesi Yayınları**, İstanbul, 22 (1998).

Wr, R., “Hollanda Kamu Politikaları Bilimsel Kurulu Avrupa Birliği, Türkiye ve İslam”, **Başlık Yayın Grubu**, İstanbul, 7 (2007).

Yazıcı, S., Başol, G. ve Toprak, G., “Öğretmenlerin Çokkültürlü Eğitim Tutumları: Bir Geçerlik Güvenirlik Çalışması”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, Ankara, 37 (37): 229-242, (2009).

Yetim. A. A., “Sosyoloji ve Spor” 4. Baskı ed., *Berikan Yayınevi*, Ankara, 30 (2010).

Yılmaz, Ö., “Öğretmen ve Gençlik Çalışanları İçin Barış Eğitimi Rehberi”, <http://www.kayadcommunitycenter.com/kayad-life-tr.pdf>, adresinden 16.11.2017 tarihinde alınmıştır (2011).

EK AÇIKLAMALAR A.

ETİK KURULU İZİNİ

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL ve BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU
KARARLARI

TOPLANTI TARİHİ : 26.09.2022
TOPLANTI NO : 2022/07

Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu toplanmış ve aşağıdaki kararı almıştır.

Karar 20:

21/09/2022 tarihli Doç. Dr. İsa DOĞAN'ın Etik Kurul form ve ekleri görüşüldü.

Karabük Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. İsa DOĞAN danışmanlığında yürütülen **“Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Çok Kültürlülük Algılarının Sporda Sosyal Bütünleşmeye Etkisi”** konulu çalışma kapsamında uygulanmak üzere ekte sunulan çalışmasının etik kurallara uygunluğu oy birliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Elif ÇEPNİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Başkanı

EK AÇIKLAMALAR B.

ÖLÇEK KULLANMA İZİNLERİ

14.08.2023 12:11

Gmail - (konu yok)

Elif Aslan

(konu yok)

1 mesaj

Elif Aslan

13 Ağustos 2023 14:39

Alınan:

İyi günler hocam. Ben Karabük Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Elif ASLAN. Tez çalışmamda uyarlamış olduğunuz "Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeği"ni kullanmak istiyorum. Ölçeği kullanmamda herhangi bir sakınca var mı?
Cevabınız için şimdiden teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

<https://mail.google.com/mail/u/0/?ik=bd88ae8b11&view=pt&search=all&permthid=thread-a:mmiai-r3675886488349249699&simpl=msg-t1774113...> 1/1

14.08.2023 12:11

Gmail - (konu yok)

Elif Aslan

(konu yok)

1 mesaj

Elif Aslan

13 Ağustos 2023 14:39

Alınan:

İyi günler hocam. Ben Karabük Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Elif ASLAN. Tez çalışmamda geliştirmiş olduğunuz "Çokkültürlü Yeterlilik Algıları Ölçeği"ni kullanmak istiyorum. Ölçeği kullanmamda herhangi bir sakınca var mı? Cevabınız için şimdiden teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

<https://mail.google.com/mail/u/0/?ik=bd88ae8b11&view=pt&search=all&pemthid=thread-a:mmiai-r-8377253145019396345&simpl=msg-f:177411...> 1/1

EK AÇIKLAMALAR C.

ÖLÇEKLER

Değerli Katılımcılar;

Bu ankette bilimsel çalışmada kullanılmak üzere görüş ve düşüncelerinize ihtiyaç duymaktayım. Konuya ilişkin sorulara vereceğiniz samimi cevaplarınız çalışmamı yönlendirecek ve elde edilen bulgular kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

*Elif ASLAN
**Doç. Dr. İsa DOĞAN

Yaş: ( ) 18–21 ( ) 22–25 ( ) 26–29 ( ) 30 yaş ve üzeri Cinsiyetiniz: ( ) Bay ( ) Bayan

Öğrenim Gördüğünüz Üniversite: .....

Öğrenim Gördüğünüz Bölüm: ( ) Öğretmenlik ( ) Spor Yöneticiliği ( ) Antrenörlük ( ) Rekreasyon

Öğrenim Gördüğünüz Sınıf Düzeyi: ( ) Hazırlık ( ) 1.sınıf ( ) 2.sınıf ( ) 3.sınıf ( ) 4.sınıf ( ) 5 ve üzeri

Büyüdüğünüz Yerleşim Birimi: ( ) Köy ( ) İlçe ( ) İl Merkezi ( ) Büyükşehir

Ailenizin Gelir Düzeyi: ( ) Çok iyi ( ) İyi ( ) Orta ( ) Zayıf

Anne ve Babanızın Mesleği: **Anne** ( ) Ev hanımı ( ) Memur ( ) İşçi ( ) Serbest meslek ( ) Emekli

Baba ( ) Çalışmıyor ( ) Memur ( ) İşçi ( ) Serbest meslek ( ) Emekli

Anne ve Babanızın Eğitim Düzeyi:

İlköğretim Lise Üniversite ve Üzeri
Anne ( ) ( ) ( )
Baba ( ) ( ) ( )

Su Anda İkamet Ettiğiniz (Barındığınız) Yer? ( ) Yurt ( ) Bekarevi ( ) Aile ( ) Akraba ile birlikte

ÇOK KÜLTÜRLÜ YETERLİK ALGILARI ÖLÇEĞİ (ÇYAÖ)	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Farklı kültürlerle has davranış, değer ve tutumları yadırgarım.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Farklı kültürlerle mensup öğrencilerle iletişim halinde olmanın rahatsızlık verdiğini düşünürüm.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Öğrenme ve öğretme sürecini farklı kültürleri içerecek yapıda oluşturmaya özen gösteririm.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Her kültürün, korunması gereken bir saygınlığı olduğuna inanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Sınıf ortamında yürütülen tartışmalarda kültürel farklılıkların ortaya çıkmasını engellerim.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Yeni bilgileri öğrencilerimin kültürel özelliklerini dikkate alarak sunarım.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Öğrencilerimi derste kendi kültürlerinden örnekler vermeleri için cesaretlendiririm.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Her kültürün kendini geliştirebilmesi için desteklenmesi gerekliliğine inanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Etnik farklılıkların dile getirilmesinden rahatsızlık duyarım.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Farklı cinsel tercihlere hoşgörülü davranılması gerektiğini düşünürüm.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Sınıf ortamında farklı ideolojik görüşlerin dile getirilmesini engellerim.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Bireylerin farklı inançlara sahip olmasını garipsерim.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Benzer kültürel geçmişe sahip olan öğrencilerden oluşan bir sınıf ortamında ders vermeyi tercih ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Farklı kültürlerin yaşatılması görüşünün altında art niyet ararım.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Bizi değerli yapanın farklılıklarımız olduğuna inanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Çokkültürlü eğitim ortamının oluşturulmasının toplumun parçalanmasına neden olacağına inanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
17. Eğitim ortamında kültürel farklılıkları dikkate alan programları desteklerim.	☐	☐	☐	☐	☐
18. Farklı kültürleri tanımanın, farklı seçenekleri görmeye yardımcı olduğuna inanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
19. Ders işlerken örneklerimi farklı kültürlerle yönelik vermeye özen gösteririm.	☐	☐	☐	☐	☐
20. Değer, inanç veya yaşam biçimindeki çeşitliliğin, insan olmanın ayrılmaz bir parçası olduğuna inanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
21. Bireylerin inançlarını seçme konusunda özgür olması gerektiğine inanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
22. Grup çalışmalarında farklı kültürlerden gelen bireylerin birlikte çalışmalarını desteklerim.	☐	☐	☐	☐	☐
23. Farklı etnik kökene sahip öğrencilerimin düşüncelerini ifade etmeleri için ortam yaratırım.	☐	☐	☐	☐	☐

24. Her kültürün kendi değer ve normlarına göre değerlendirilmesi gerektiğine inanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
25. Kendi kültürel geçmişimi sorgularım.	☐	☐	☐	☐	☐
26. Çok kültürlü bir eğitim ortamını desteklerim.	☐	☐	☐	☐	☐
27. Öğrencilerimin kültürel açıdan birbirlerinden üstün ya da zayıf olmadıklarını düşünürüm.	☐	☐	☐	☐	☐
28. İçinde bulunduğum grubun kültürel dinamiklerini öğrenmeye özen gösteririm.	☐	☐	☐	☐	☐
29. Öğrencilerimin kültürel özellikleri hakkında bilgi sahibiyim.	☐	☐	☐	☐	☐
30. Farklı cinsel yönelimler konusunda bilgi sahibiyim.	☐	☐	☐	☐	☐
31. Derslerimde öğrencilerimin değer yargılarını dikkate almaya çalışırım.	☐	☐	☐	☐	☐
32. Türkiye'deki etnik kökenler hakkında bilgi sahibiyim.	☐	☐	☐	☐	☐
33. Öğrencilerin kendi kültürel değerlerini sınıf ortamına taşımalarını sağlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
34. Sınıf ortamında kendi kültürel kimliğimi öğrencilerimle paylaşmaktan kaçınırım.	☐	☐	☐	☐	☐
35. Farklı kültürleri tanımak için araştırmalar yaparım.	☐	☐	☐	☐	☐
36. Kültürel kökenim hakkında bilgi sahibiyim.	☐	☐	☐	☐	☐
37. Farklı kültürlere mensup öğrencilere nasıl yaklaşılması gerektiğini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
38. Öğrencilerimin kültürleri hakkında bilgi sahibi olarak öğretimi yeniden tasarlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
39. Farklı dini inançlar hakkında bilgi sahibiyim.	☐	☐	☐	☐	☐
40. Farklı ideolojik görüşlerin temel dayanaklarını araştırırım.	☐	☐	☐	☐	☐
41. Öğrencilerimin düşüncelerindeki farklılıkların altındaki nedenleri araştırırım.	☐	☐	☐	☐	☐

SOSYAL BÜTÜNLEŞME ÖLÇEĞİ	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Öz güvenimin gelişmesine katkı sağlar.					
2. Fiziksel olarak kendimi çok sağlıklı hissetmemi sağlar.					
3. Başarma duygusu ile aldığım haz doruğa ulaşır.					
4. Grup iş birliği becerimi geliştirir.					
5. Macera duygumu artırır.					
6. Diğer insanlara saygımı artırır.					
7. Bir gruba aitlik duygumu geliştirir.					
8. Liderlik becerilerimi geliştirmeme yardımcı olur.					
9. Problemleri tespit etme yeteneğimi geliştirir.					
10. Problem çözüme becerimi geliştirir.					
11. Çalışma alışkanlığı kazandırır.					
12. Kilo kontrolümü sağlar.					
13. Spor becerimi geliştirir.					
14. Vücut şeklimi korur ve zindelik sağlar.					
15. Fiziksel gücümü artırır.					
16. Stresten uzaklaşmama yardımcı olur.					
17. Denge ve koordinasyonumu geliştirir.					
18. Zamanı iyi kullanma becerimi artırır.					
19. Güçlü arkadaşlık bağları kurmamı sağlar.					
20. Birçok görevin üstesinden gelebilme becerimi geliştirir.					
21. Grupla iş bölümü yapmada fayda sağlar.					
22. Arkadaşlarımla dayanışma içinde olmamı sağlar.					
23. Bilgili, ahlaklı ve yardımsever olmama katkı sağlar.					
24. Örf, âdet ve hukuk kurallarına uymam yönünde etki yapar.					
25. Arkadaşlarımla birlikte olmamı ve iyi zaman geçirmemi sağlar.					
26. Yeni insanlarla tanışmamı ve sosyal çevremi genişletmemi sağlar.					
27. Birey olarak gelişmemeye yardımcı olur.					
28. Diğer insanlarla ortak bir şeyleri paylaşmamı sağlar.					
29. Farklı siyasi görüşteki insanların bir araya gelmesini sağlar.					
30. Farklı kültürlerden gelen insanların bir araya gelmesini sağlar.					
31. Farklı ekonomik yapıya sahip insanların bir araya gelmesini sağlar.					
32. Farklı inançtaki insanların bir araya gelmesini sağlar.					

ÖZGEÇMİŞ

Elif ASLAN 2016 yılında Karabük Üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümüne girmeye hak kazanmıştır. 2020 Karabük Üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünden mezun olmuştur. 2021 yılında Karabük Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başlamıştır. Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde Gençlik Çalışanı olarak yer almakta ve aynı zamanda Lisans yıllarından bu yana farklı branşlarda hakemlik ve antrenörlük belgeleriyle mesleğini icraa etmektedir.